

HET LAND VAN NEVELE

DRIEMAANDELIJK TIJDSCHRIFT VAN DE HEEMKUNDIGE KRING

**JUNI
2019**

**JAARGANG
L**

**AFLEVERING
2**

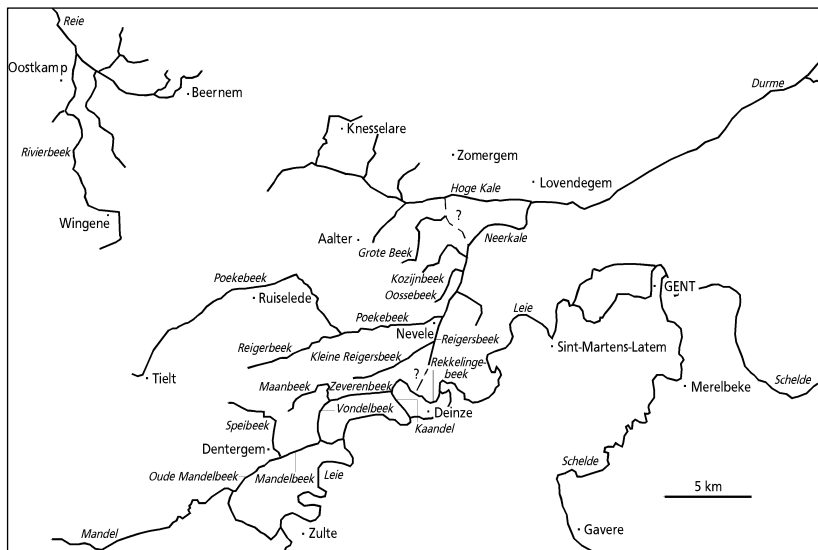
AFGIFTEKANTOOR 9850 NEVELE
P005093

Verantwoordelijke uitgever: J. LUYSSAERT, Veldestraat 26, 9850 Merendree

INHOUD

J. LUYSSAERT	
De voorlopers van het Schipdonkkanaal	3
J. LUYSSAERT	
Herman Loveling en het Nevels Vaardeken	35
P. HUYS	
Nieuws uit Nevele en omgeving in de advertenties van de 'Gazette van Gend' (jaargangen 1816-1820)	38
M. CORNELIS, S. DE GROOTE	
Bachtebrug, FC Hooger Op Bachte, HOB of de voetbalploegen van Bachte	88
M. VAN STAPPEN	
Dobbelaeres ten dienste van de heren van Nevele (Sint-Maria-Leerne)	105
Verslagen	120
Errata	124
Activiteiten	125

DE VOORLOPERS VAN HET SCHIPDONKKANAAL

*Het waterwegenstelsel ten westen van Gent in de middeleeuwen
(G. Bogaert, Van Dotterbloem tot Ossentong. Landschap en natuur in de
vallei van de Oude Kale, Nevele, 1998, p. 12).*

Dit is het turbulente verhaal van de waterlopen waarin en/of waarlangs tussen 1847 en 1850 het Schipdonkkanaal van de Leie in Deinze tot aan de Brugse Vaart in Merendree werd gedolven.

Dit kanaal is gedeeltelijk gegraven in de bedding van de Poeke, de Kale¹, de Reigersbeek en de Kruiskale en stroomt ook gedeeltelijk parallel met deze waterlopen. In dit artikel gaan we dieper in op de graafwerken in of langs elk van deze waterlopen.

De aanleiding tot dit artikel is de Sinksententoonstelling 'Het Schipdonkkanaal tussen Deinze en Merendree' die plaatsvindt op zondag 9 en maandag 10 juni 2019 in Nevele.

¹ De toevoeging -beek zowel bij Kale als Poeke is van recente datum en wordt bijvoorbeeld in 1650 voor het eerst gebruikt in Landegem: *noort de calenbeke*.

DE POEKE, LEVENSADER VAN NEVELE

*De bron van de Poeke met de watering de Speye in Tiel, anno 1645
(Rijksarchief Brugge, Fonds van Caloen, nr. 3448, f° 49).*

Loop van de Poeke

De belangrijkste waterweg in Nevele is de Poeke. Van de vele riviertjes die op de hoogte van het West-Vlaamse Tiel ontspringen, is de Poeke wel het belangrijkste en zij verzorgt de afwatering van de noordelijke flank van de cuesta² van Tiel (hoogte 45 m). De Poeke stroomt van west naar oost in een relatief smalle vallei en heeft een wisselend debiet en een sterk verval.

² Met *cuesta* wordt binnen de geologie een asymmetrische berg of heuvel bedoeld; de helling naar de ene zijde toe is steiler dan de helling 180 graden daarop.

In Nevele mondde de Poeke uit in een compleet andere rivier en vooral in een ander valleitype. Deze vallei verloopt in de omgeving van Nevele zuid-noord, heeft een zwak verval en is veel breder dan de vallei van de Poeke.³ De plaats waar de Poeke uitmondde in die 'andere' rivier werd *wael*⁴ genoemd. *Waal* komt uit het Germaanse *waela* 'draaikolk' of 'waterplas ontstaan achter een dijkdoorbraak'⁵.

Die 'andere' waterloop werd in de loop der tijden vaak gekuist, verbreed, verwijd en uitgediept en droeg soms ook een andere naam.

Dat waterlopen een nieuwe naam krijgen, ligt niet voor de hand. Dat gebeurt pas wanneer een of andere materiële omstandigheid de volksmond tot een dergelijke vernieuwing aanzet, bijvoorbeeld verbredings- of verbeteringswerken. Elke nieuwe of andere naam kan wijzen op een bepaalde fase in de verbeteringswerken aan de waterloop.

In dit artikel ga ik dieper in op het verband tussen de verbeteringswerken die sedert de middeleeuwen werden uitgevoerd aan de Poeke en de nieuwe benamingen voor die waterloop.

De naam Poeke

De oudste vermelding dateert van 1155 *Poca* maar dit is niet de naam van de beek, wel van het dorp Poeke dat door deze beek wordt bespoeld⁶. De prehistorische waternaam Poeke behoort bij het Indo-Europese *pek-*, *pok*, wat 'schoon, aangenaam' betekent⁷.

De Poeke in Poesele

Door Poesele stromen twee natuurlijke waterlopen: de Poeke die de zuidelijke grens vormt van de gemeente en de Kleine Beek of Neerschuurbeek die de noordelijke en oostelijke grens vormt van de

³ F. Gelaude, Ligging donjon Nevele, in Versteend, versterkt, verborgen! De resten van de donjon van Nevele van nabij en in een ruimere context bekeken, in *Het Land van Nevele*, jg. 45 (2014), afl. 3 en 4, p. 18-25.

⁴ Stadsarchief Gent, 301/22, 52v., a° 1413: *an den wael jeghen den oostmeersch of oostbrouc*.

⁵ M. Gysseling, Voornaamste bestanddelen van de Zuidnederlandse plaatsnamen, in *Naamkunde*, jg. 13 (1981), p. 78.

⁶ M. Gysseling, *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (voor 1226)*, Tongeren, 1960, p. 801.

⁷ M. Gysseling, Inleiding van de toponymie vooral van Oost-Vlaanderen, in *Naamkunde*, jg. 10 (1978), p. 1-24.

gemeente.⁸ Zij mondt uit in de Poeke te Poesele aan de plaats genoemd Poeselewale⁹.

In Poesele wordt in 1464 voor het eerst de waternaam Poeke vermeld: *visschen inde poucke*. Ook in de volgende jaren en zeker tot 1661 heet die rivier er *Poeke*. *Caendele* en *Calene* zijn er de oudere namen voor Neerschuurbeek of Kleine Beek¹⁰.

De Poeke in Nevele-Binnen

In *Nevele-Binnen*, d.i. het centrum van Nevele dat door hekken was afgesloten van *Nevele-Buiten*, verschijnt in 1394 voor het eerst de naam Poeke: *up de pouke*¹¹. Ook in alle latere archieven heet de beek hier steeds *Poeke* (zie bijlage 1). De Poeke was stroomopwaarts van Gent over Merendree en Landegem zeker bevaarbaar tot bij de markt van Nevele waar zich een aanlegplaats of (*koren*)aard bevond: 1577 *Inde houck van(de) plaetse up thende van(den) cooren aert west com(mende) upde(n) voorn. aert*¹². Deze aanlegkade lag aan de oostzijde van de markt langs de Poeke, waar de beek uitmondde in de Reigersbeek. Via de Kale en de Lieve was zo transport van goederen mogelijk over het water naar Gent.¹³

Er kan betwijfeld worden of de Poeke stroomopwaarts nog verder bevaarbaar was, maar toch lezen we in 1596: *neffens den voorn. hove* (dit is het kasteel van Nevele) *commende met den zuut hende op de poeck ofte vaert van nevele naer poesele*. Of betekent *vaart* hier gewoon ‘waterweg’ en dus niet ‘bevaarbare waterweg’?

⁸ A. Bollaert en J. Luyssaert, Perceelsreconstructie van Poesele in de 17^e eeuw met toponymie van de 15^e eeuw tot heden, in *Het Land van Nevele*, jg. 12 (1981), afl. 2&3, p. 57 en 67.

⁹ Op die plek moet ooit de dijk zijn doorgebroken en ontstond er een *waal*, d.i. een ‘waterplas achter een dijkdoorbraak’.

¹⁰ A. Bollaert en J. Luyssaert, Perceelsreconstructie van Poesele in de 17e eeuw met toponymie van de 15e eeuw tot heden, in *Het Land van Nevele*, jg. 12 (1981), afl. 2&3, p. 97.

¹¹ A. De Vos, *De middeleeuwse loop van de Durme en haar bijrivier de Poeke*, Gent, 1958, p.2, noot 2bis.

¹² RAG, Baronie Nevele nr. 69, artikel 158.

¹³ C.-L. Diericx, *Mémoires sur la ville de Gand*, deel 1, Gent, 1814, p. 233-234 en A. Bollaert, De heren en dames van Nevele in *Het Land van Nevele*, jg. 48 (2017), afl. 4, p. 13.

De Poeke die door Poesele en Nevele-Binnen stroomt is geen voorloper van het Schipdonkkanaal. Dat kanaal werd o.m. in de bedding van een totaal andere beek gegraven die van Nevele in zuid-noordelijke richting naar Merendree en Vinderhoute stroomt.

DE WATERLOOP VAN NEVELE OVER LANDEGEM EN MERENDREE NAAR VINDERHOUTE

De oudst geattesteerde naam van de rivier van Nevele naar Vinderhoute is Poeke. Omdat de Poeke in Nevele zorgt voor het overgrote deel van het debiet van de rivier die van zuid naar noord stroomt, werd de naam Poeke op deze rivier overgedragen.¹⁴

Reeds vrij vroeg wordt in archieven ook de naam Kale vermeld, maar zoals blijkt in dit artikel is dit een nieuwe en latere naam.

Volgens de Vlaamse toponymist M. Gysseling is Kale een prehistorische waternaam die teruggaat op de Indo-europese vormen *(a)kal-*, *(a)kel-* 'schitterend, uitbundig'. Kale betekent volgens hem 'schitterende of gebogen rivier'.¹⁵

In 2001 verdedigde ik een nieuwe etymologie van de naam Kale. Aan de watervallen Kale(ne), Kalle en Kaandel ligt een vorm *ka(a)nle* ten grondslag die zich op twee manieren heeft ontwikkeld, enerzijds *kanle>kandl>kaandel* (met *d*-epenthese, bijv. de *d* in *hoenders*), anderzijds *kanle>kalene* (door metathese of omwisseling van klanken, bijv. *gras:gers*) en *kalle* (door assimilatie of aanpassing aan een volgende of voorafgaande klank, bijv. *aambeeld* uit *aanbeeld*). De grondvorm *ka(a)nle* is afkomstig van het Latijnse *canalis*, *canella* 'kanaal'. *Kalene* betekent 'gegraven waterloop, kanaal'¹⁶. Hierbij werd ik op overtuigende manier bijgetreden door de toponymist dr. Luc Van Durme¹⁷.

¹⁴ F. Gelaude, *Ligging donjon Nevele*, in *Versteend, versterkt, verborgen! De resten van de donjon van Nevele van nabij en in een ruimere context bekeken*, in *Het Land van Nevele*, jg. 45 (2014), afl. 3 & 4, p. 24.

¹⁵ M. Gysseling, 'Prehistorische watervallen', in *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie*, jg. 56 (1982), p. 35-58.

¹⁶ J. Luyssaert, *De hydroniemen Leie, Kale, Kalle, Kaandel voor de bovenloop van de Durme*, in *Naamkunde*, jg. 33 (2001), afl. 2, p. 219-230.

¹⁷ L. Van Durme, *Enkele watervallen en andere toponiemen uit het noorden van Vlaanderen*, in *Toponymie & Dialectologie*, jg. 83 (2011), p. 259-287.

Hierna bespreek ik in detail per gemeente de naamgeving van de rivier die van zuid naar noord stroomt en aanvankelijk ook Poeke werd genoemd.

Naam van de waterloop in Nevele-Buiten (zie ook bijlage 2)

Deze zuid-noordverbinding werd in een document van 10 maart 1412 *caelne* genoemd¹⁸ en in 1444 Kaandel: *in oessche brouc com(m)ende mett(n) oest hende ande caendele*. Ongeveer vijftien jaar later is in 1460 de naam Poeke geattesteerd¹⁹: *vanden hiltghewere dat staet up de poucke and oostbrouc toote beneden landegehem dam(m)e*. De oudste vermelding in Nevele van de dubbele naam Poeke-Kale komt voor het eerst voor in een document van 1577: *meersch Jnde(n) cauwelare oost upde calene ofte pouke*; in 1582: *meersschen daerment heedt up den Couckelare metter zuutoostzyde up de Calene ofte poucke*.

Vanaf 1617 wordt meestal de naam Kale gebruikt voor deze loop: *mersch ligghen(de) daerment nompt bachten bossche Oost de Calene west Landts genaemt de Coukelaren*; in 1625: *de caelene commende van landeghem loopende naer nevele*. Maar in 1639 duikt weer de naam Poeke op: *meersch Liggende toossche anden couckelaere oost ande poucke*.

Naam van de waterloop in Vosselare

De waterloop van Nevele naar Merendree werd op het grondgebied Vosselare in 1512 *poucke*²⁰ genoemd; tussen 1591 en 1619 is de dubbele naam *de calene ofte poucke*²¹ geatteseerd maar ook *nevels vaerdeken ofte poucke*²². In 1653 heet deze rivier dan weer *de poucke*²³.

Naam van de waterloop in Landegem (zie ook bijlage 2)

In Landegem²⁴ komt de naam Poeke pas (of nog?) voor in 1578: *upde vaert vander poucke strecken(de) naer nevele*, maar Poeke was toen al meer dan honderd jaar vervangen door de benaming Kale: 1413, *metter calen die comt van den lande van nevele*. Dat de naam Poeke niet helemaal buiten gebruik

¹⁸ C.-L. Diericx, *Mémoires sur la ville de Gand*, deel 1, Gent, 1814, p. 233-234.

¹⁹ Alle vermeldingen komen uit J. Luyssaert, *Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Nevele*, Sint-Denijs-Westrem/Poesele, 2011.

²⁰ RAG, Baronie Nevele, nr. 12, 187r.

²¹ RAG, Baronie Nevele, nr. 105, 12r.

²² RAG, Baronie Nevele, nr. 105, 44r.

²³ 1653, RAG, Baronie Nevele nr. 1645, 6r.

²⁴ Alle vermeldingen komen uit J. Luyssaert, *Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Landegem*, Sint-Denijs-Westrem/Poesele, 2009.

was geraakt, bewijst deze aantekening van 1634: *meersch aent broucgat oost de Poucke*.

Naam van de waterloop in Merendree (zie ook bijlage 2)

In Merendree²⁵ vinden we voor het eerste de benaming Poeke in 1376: *ov(er) de pouke*. De benaming Kale is in Merendree ook reeds in 1376 geattesteerd maar het kan niet worden uitgemaakt op welke waterloop die naam betrekking heeft, aangezien de vroegere Durme (nu Brugse Vaart) na verloop van tijd ook (Hoog)Kale werd genoemd.

Dat de naam Poeke in Merendree een taai bestaan heeft geleid kunnen we afleiden uit deze namen van percelen die de naam droegen van de beek waaraan ze paalden:

1396: Overpoeke, 1438: Poekmeers, 1584: Poekstede, 1450: Poekstuk, 1571: Staak te Poeke.

Naam van de waterloop in Vinderhoute

In Vinderhoute²⁶ is Poeke als waternaam niet overgeleverd, wel als naam van de meersen langs de Poeke gelegen: 1334, *in scoubrouc ghelegghen in de prochie van Vinderhoute twee ghemete merssche in de pouke*. De naam Kale vonden we er voor het eerst in 1439: *van eener caelne comende uut den oest gae(vere) bi vinderhaute streckende te landeghem waert* en dat is ook de gewone naam voor dat water in 1629: *meersch wesende den oostcant van het bedelf noort de Calene zuijt den Cautere*.

DE REIGERSBEEK, WATERWEG VAN DEINZE NAAR NEVELE

Het riviertje dat de grens vormt tussen Nevele en Vosselare, van Deinze naar Nevele vloeit en uiteindelijk ook in de bedding van het nieuw te graven Schipdonkkanaal zal worden opgenomen, heet Reigersbeek, maar ook soms Kale, Oude Kale en Bedelf²⁷: 1584, *up dhoude kaelene ghenaeft reyghers beke strecken(de) naer meulebrouck*; 1584, *meersschen upde reyghers beke*

²⁵ Alle vermeldingen komen uit J. Luyssaert, *Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Merendree*, Balegem, 1999.

²⁶ Alle vermeldingen komen uit J. Luyssaert, *Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Vinderhoute*, Balegem, 2001.

²⁷ Alle vermeldingen komen uit J. Luyssaert, *Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Nevele*, Sint-Denijs-Westrem/Poesele, 2011.

ofte bedelf; 1584, oost upde kaelene diemen noempt reyghers beke ende west den caut(er)e ofte hoflande vanden heere van nevele; 1586, meerssche(n) hendende up de reyghers beke ofte bedelf; 1639, meersch in nevel brouc beneden den meulen cautere oost de reyghersbeke.

De betekenis van de naam Reigersbeek ligt voor de hand 'beek waar reigers huisden'. Mijn aandacht gaat vooral naar de naam *Bedelf*. Een bedelf is een nat perceel grond waarvan men de waterhuishouding verbeterd heeft door het te *bedelven*, dit is door het graven van evenwijdige afwateringsgreppels. Dit kan erop wijzen dat die Reigersbeek slechts een afwatering was van de nabijgelegen meersen en dat die meersen geregeld onder water stonden. Dat blijkt ten overvloede uit de vele documenten waarin sprake is van grote overstromingen vooral in Meigem en Vosselare. De naam Oude Kale veronderstelt een nieuwe Kale, of een nieuw gegraven beek naast de Reigersbeek. Op de Ferraris-kaart van 1771 draagt deze beek ook de naam Rekkelingbeek.

DE KRUISKALE, VOORLOPER VAN HET NEVELS VAARDEKEN

In Merendree splitst de Poeke/Kale zich in een noordoostelijke en een noordwestelijke arm. De noordoostelijke arm Poeke of Kale genoemd, mondde in Vinderhoute in de Durme/Kale uit. De noordwestelijke tak kreeg de naam Kruiskale (1439: *de cruuskaelne*) en stortte zich even ten westen van Durmenbrug (in Merendree) in de Durme, die later (Hoog)kale genoemd werd. In de 18de eeuw werd een deel van de Kruiskale gekanaliseerd en in het Nevels Vaardeken opgenomen (zie verder). Nu is de Kruiskale voor een groot deel in het Schipdonkkanaal opgeslorpt. De Kruiskale vormde gedeeltelijk de grens tussen Merendree en Hansbeke. Het bestanddeel *kruis* heeft in de toponymie de betekenis 'grens', omdat in een grenspaal of grensboom dikwijls een kruis werd gekerfd. *Kruiskale* betekent dus 'de arm van de Kale die in de richting van het grenskruis stroomt'.

VERBETERINGSWERKEN AAN DE KALE VAN CA. 1376 TOT HET GRAVEN VAN HET NEVELS VAARDEKEN

DE VROEGSTE VERBETERINGSWERKEN VAN DE 14DE TOT DE 16DE EEUW

Uit de naamsgeschiedenis kan worden afgeleid dat de waterloop die van Nevele over Landegem en Merendree naar Vinderhoute stroomt

aanvankelijk de naam Poeke droeg. De naam Kale in de betekenis 'gegraven of hergraven waterloop' werd in Merendree voor het eerst gebruikt voor de Poeke in 1376, in Nevele in 1412, in Landegem in 1413 en in Vinderhoute in 1439. Dit kan erop wijzen dat reeds eind 14de-begin 15de eeuw verbeterings-, verdiepiings- of verbredingswerken aan de bedding van de Poeke werden uitgevoerd.

Het oudst bekende document waarin over de slechte toestand van de Kale wordt geklaagd, dateert van begin 15de eeuw. Daarin laten *de aangelande van de caelne* aan de schepenen van de Keure van Gent weten *dat sy groote prejuditie (nadeel) leyden an hunne landen mits de caelne verslyckt synde men twaeter niet can afleeden tot der Lieve*. Met de goedkeuring van 10 maart 1412 van de Schepenen van de Keure van Gent werd de rivier in dat jaar *ghecuyst ende verdiept* vanaf Nevele aan de plaats die *de Wael* genoemd werd tot aan de Lieve in Vinderhoute. De kosten moesten gedragen worden door de aangelanden en de burgers van Gent ieder naar gelang van de grootte van zijn meersen en gronden.²⁸

Het kuisen en verdiepen haalde niet veel uit en in 1438 doen de aangelanden weer hun beklag over de slechte toestand van de Kale.

Op 15 maart 1438²⁹ verschenen in hoogsteigen persoon de aangelanden en de grondbezitters van o.m. Landegem, Merendree en Vinderhoute (niet die van Nevele!) die hebben meegedeeld dat zij sedert lange tijd groot verlies en schade lijden in hun meersen en andere eigendommen en nadeel ondervinden omdat de Kale niet op haar normale breedte en diepte is gedolven. Er is dus sprake van een waterloop die reeds vroeger gedolven was (in 1412!) en niet meer zijn normale diepte had.

Daarop ordonneert de overheid dat de Kale *commende van Landeghem den Da(m)me, streckende te Meerendre der Brugghe tot Inde Lieve by soete moeijen*, en de andere watergangen door de aangelanden op hun normale diepte moeten gedolven worden op straf van een boete van drie pond. Hier wordt echter niet de waterloop van Nevele naar Landegem bedoeld, wel de waterloop die vanaf de Dam te Landegem naar Merendree loopt. *Dam* is de verhoogde weg die over de Kale vanaf de kerk van Landegem naar de Heirenthoek liep (later Damstraat genoemd, nu Brouwerijstraat).

²⁸ Zie C.-L. Diericx, *Mémoires sur la ville de Gand*, deel 1, Gent, 1814, p. 233-234 en A. Bollaert, De heren en dames van Nevele, in *Het Land van Nevele*, jg. 48 (2017), afl. 4, p. 13.

²⁹ RAG, baronie Nevele, nr. 43.

Die verbeteringswerken waren zeker reeds uitgevoerd in 1489. In dat jaar werden grote delen van het kasteel van Nevele afgebroken en het bouw materiaal werd op de Poeke/Kale naar Gent gevoerd³⁰. De stenen werden bij het kasteel op wagens geladen, naar de aanlegsteiger op de Poeke gebracht en van daar ging het op beerstekers (dit zijn kleine schuiten die beer vanuit de steden naar het platteland brachten) naar Gent³¹. De aanlegsteiger of *aerd* van de Poeke lag op loopafstand van het kasteel in de hoek van de markt van Nevele. In 1489 was de Poeke/Kale dus (weer) bevaarbaar voor kleine vrachtschuiten van Nevele tot Gent.

In de toponymie van Nevele, Landegem en Merendree vinden we nog andere aanduidingen van verbeteringswerken, verbredingen, dieper maken of rechte trekken van de waterloop om hem bevaarbaar(der) te maken.

Vanaf ongeveer 1580 wordt de Kale geregeld *vaart* of *vaardeken* genoemd. In de plaatsnaamgeving betekent *vaart* 'kanaal, waterweg' en dit is een 'gegraven of hergraven rivier'.

Volgende aantekeningen getuigen van grotere werken aan de loop van de Poeke/Kale in Landegem: 1582-1624, *west het vardeken van nevele naer ghendt*; 1582-1624, *zuut ende west de calene ofte vaert van nevele*; 1615, *zuyt e(nde) west de calene ofte vaert van nevele*; 1650, *west het vaerdeken van Nevele naer ghent*; 1661-1677, *west het vaerdeken van nevele naer ghent*.

Ook in Nevele is *vaart* een gebruikelijke waternaam: 1560, *aen straetkin dat ter breeder vaert waert gaet*; 1596, *oost de calene oft vaerdeken van nevele*. Eén keer wordt deze vaart de Nieuwe Kale genoemd: 1584, *meersch co(m)mende duer de nieuwe calene*; wat kan wijzen op een nieuw gegraven loop naast de bestaande loop, die dan Oude Kale werd genoemd.

Ook na al die ingrepen heeft deze rivier van Nevele over Landegem, Merendree en Vinderhoute naar Gent zo'n zwak verval dat het slib blijft aanzetten. De waterweg wordt steeds nauwer en minder diep en moet dus

³⁰ J. Luyssaert, Geschiedenis van het kasteel van Nevele, in Versteend, versterkt, verborgen! De resten van de donjon van Nevele van nabij en in een ruimere context bekeken, in *Het Land van Nevele*, jg. 45 (2014), afl. 3 en 4, p. 26-52.

³¹ ... *de steenen uutten hovenen te nevele te waghene stellen/ ende vanden waghene up dwatere stellen* ... (SAG, reeks 20, nr. 5, anno 1489, f. 145 v).

telkens opnieuw geruimd, verbreed en verdiept worden. Geregeld worden de aangelanden verplicht om op hun kosten deze werken uit te voeren. Zo vinden we in de parochierekeningen van Nevele in 1618 een uitgavenpost voor *tRuime(n) van(der) Caelene Jnt district van(der) Vryhede v(an) Nevele*³².

TOESTAND VAN DE KALE IN 1662³³

In 1662 was de Kale de *Calene door de lancheijt des tijts seer v(er)vuijlt en(de) v(er)onnachtsaempt*. Wegens de vele klachten die hij hierover had ontvangen, diende de procureur-generaal van Vlaanderen op 12 juli 1662 een verzoekschrift in bij die Raad van Vlaanderen. Bij deze Raad drong hij erop aan dat de baljuws en wethouders van de gemeenten en jurisdicties waardoor de Kale passeert, gelast zouden worden de Kale bevaarbaar te maken zoals dat in het verleden is geweest. Zo niet zou hij ze zelf bevaarbaar laten maken op hun kosten en voor het dubbele van het bedrag (*op dobbelen tweeschat*).

Op 21 juli 1662 verschenen verscheidene baljuws voor raadsheer Triest en verklaarden te willen gehoorzamen aan het verzoek. Andere hebben onmiddellijk als bezwaar aangevoerd dat het nu geen kwestie meer is van gewoon ruimen en onderhouden van de Kalene, wat enkel moet gebeuren op kosten van de aangelanden, maar dat het een echte restauratie is, zelfs ten dele opnieuw delven van de Kale. En volgens hen zou dat moeten bekostigd worden door de verschillende gemeenten.

Daarop wist de procureur generaal van Vlaanderen niet goed hoe te reageren en hij heeft dit plan laten varen.

Er is dus van deze werken niets in huis gekomen.

³² RAG, Baronie Nevele, nr. 312.

³³ RAG, Baronie Nevele, nr. 43.

TOESTAND VAN DE KALE IN 1668³⁴

Voorgeschiedenis

In 1662 hadden de baljuws van de gemeenten waardoor de Kale passeert (zie hoger) bij de procureur-generaal van Vlaanderen een verzoek ingediend om de Kale opnieuw te graven, maar de procureur is hierop niet ingegaan. In 1668 richtten de baljuws zich in een uitgebreid en met redenen omkleed verzoek tot Karel II, koning van Spanje en van de Zuidelijke Nederlanden.

Historisch kader³⁵

Karel II (1661-1700) was koning van Spanje en van de Zuidelijke Nederlanden. Hij regeerde van 1665 tot zijn dood over het Spaanse Rijk en was de zoon van zijn voorganger Filips IV en Maria Anna van Oostenrijk. Hij was de laatste van de Spaanse Habsburgers. Karel II was drie jaar toen zijn vader, Filips IV, op 17 september 1665 stierf en hij werd dus diens opvolger!

Karel was zowel geestelijk als lichamelijk gehandicapt en zijn moeder Maria Anna van Oostenrijk trad als regent voor hem op. Alle afwijkingen die typisch waren voor de leden van het huis Habsburg waren in hem overdreven vertegenwoordigd. Die afwijkingen waren te wijten aan de extreme inteelt binnen de Habsburgse rangen. Hij stierf op 1 november 1700 op de leeftijd van 38 jaar.

Verzoekschrift van 1668

Hierna geef ik in verkorte vorm de brief weer waarin de bewoners het belang van de Kale voor hun gemeente verduidelijken. Bij dit verzoekschrift steekt nog een andere brief³⁶ waarin de namen voorkomen van de verzoekers, zijnde *grootte ghelande en(de) ghemeene Insetenen van(de) prochies van Merendree, Vinderhoute, Landegem, Nevele, Vosselare, Poesele, Meigem, Lotenhulle en Poeke, prochien daer het Revier vaerdeke(n) van(de) Neder calene is in en(de) deurloopende tot inde Brughsche vaert.*

³⁴ RAG, Baronie Nevele, nr. 43.

³⁵ Zie: https://nl.wikipedia.org/wiki/Karel_II_van_Spanje.

³⁶ RAG, Baronie Nevele, nr. 43, document van 1668.

Scheepvaart en handel

Vroeger kon de Kale bevaren worden door *binnenlanders*³⁷ en *Ertvelder schepen*³⁸. Dit zijn de gewone marktschepen die varen op de Brugse Vaart en de Leie. De Kale is echter zo vervuild dat men er soms niet kan op varen met kleine schuiten en op sommige plaatsen ligt ze af en toe droog.

Met deze binnenlanders of Ertvelder schuiten brengen bewoners hun vruchten en goederen naar de markt in Brugge of Gent en op de terugvaart brengen ze mest, handelswaar en andere noodzakelijke goederen mee. Wegens de afstand tot deze plaatsen kunnen deze goederen niet met wagens en paarden vervoerd worden ook al omdat het merendeel van de inwoners geen paard of wagen bezit.

Natuurlijk vluchtweg in tijden van oorlog

Bij de laatste onverwachte inval van de Fransen in 1667³⁹ moesten de bewoners vluchten met hun meubels, vruchten en dieren. Omdat ze geen gebruik konden maken van schepen (wegens de slechte toestand van de Kale) zijn ze beroofd geweest van het grootste deel van hun goederen. Aangezien zo'n vlucht op het onverwachts komt, zijn er nooit genoeg paarden en wagens te vinden om de goederen van alle inwoners te redden. Met een schip kan men vijftig tot tachtig keer meer goederen op één reis wegvoeren dan met een wagen en twee paarden.

Schade aan gewassen door overstromingen

Als er een onweer opsteekt, als het stortregent of als er hoog water komt na overvloedige regens, zowel in de winter als in de zomer, treedt de Kale door de vernauwingen en ondieptes op vele plaatsen uit haar oevers. Het water blijft staan op straten, wegen en doorwaadbare plaatsen, ook op laaggelegen hofsteden en schuren, landerijen en te velde staande vruchten die daardoor bederven. Ook wordt de mest samen met de vruchten weggespoeld.

³⁷ Kleine schepen voor de binnenvaart.

³⁸ Een Ertvelder is een platbodem, een klein schip dat over de kleine kanalen in het Meetjesland voer. Met dank aan Hugo Notteboom voor deze verklaring.

³⁹ Zie ook D. De Reuck, Bellem en omgeving tijdens de Devolutie-oorlog (1667-1668), in *Appeltjes van het Meetjesland*, 1990, nr. 41, p. 87-103.

Bescherming tegen rovers en dieven

Deze rivier diende eertijds tot bescherming van het land en zijn inwoners tegen straatrovers, dieven en boosdoeners. Bij de invasie van de vijand in 1667 liep het echter verkeerd. Hoewel de bewoners toen de wegen hadden versperd en ook met slagbomen alle bruggen hadden afgesloten tegen de doortocht van de Fransen, had dit geen effect omdat de Fransen de vernauwingen en de geringe diepte van de Kale hadden gezien en er op vele plaatsen zijn doorgetrokken. Zo hebben ze op het onverwachts van achteren de bewoners overvallen, beroofd en geruïneerd.

Wie zal de werken betalen?

De verzoekers zien drie mogelijkheden: de Vier leden van Vlaanderen⁴⁰; de respectieve aangelanden van de Kale of al de voornoemde aanpalende gemeenten.

De noodzakelijke verbeteringswerken aan de Kale worden weer eens op de lange baan geschoven... en in 1670 was de bedding van de Kale zo vernauwd dat men *in menichvuldighe plaetsen de selve can passeen te voet en te peerde*⁴¹.

OCTROOI VAN 1674

Op 17 mei 1674⁴² komt eindelijk het verlossende woord. Karel II koning van Spanje en van de Spaanse Nederlanden geeft zijn toestemming om de Kale (opnieuw) bevaarbaar te maken.

Aan de bewoners wordt meegedeeld dat *sij de reviere de Calene sullen v(er)moghen te v(er)breeden, v(er)diepen ende navigabel maeken op laste ende conditie dat de costen (...) sullen gedraeghen worden by de aenligghen(de) prochien* (d.i. Nevele, Vosselare, Poesele, Lotenhulle Landegem, Merendree) (...) en om die Kale bevaarbaar te maken, mogen ze de oevers afsteken, de krommingen innemen en de uitstekende hoeken en aangeslibde gronden uitgraven waar de rivier *te nauwe geworden (is) tot dat*

⁴⁰ De Vier Leden van Vlaanderen bestonden uit een of meer afgevaardigden van de steden Gent, Brugge, Ieper en het Brugse Vrije. Zij kwamen meerdere malen per maand in een van die steden bijeen om de zaken te bespreken die het graafschap Vlaanderen aangingen. Ze begaven zich ook soms naar de plaats waar de problemen zich voordeden.

⁴¹ H. Van den Abeele, *Het kanaal van Schipdonk*, Deinze, 1940, p. 5.

⁴² RAG, Baronie Nevele, nr. 43, document van 1674.

die sal hebben haer aude diepte ende breedde soodat twee geladene binnenlanders schepen elcanderen connen mijden ende passerem. De aarde moeten ze schieten op de dichtstbij gelegen gronden van de aangelanden. De kosten zullen echter moeten gedragen worden door de aangelande gemeenten en niet door de Vier Leden van Vlaanderen.

ORDONNANTIE VAN 1682⁴³

En blijkbaar treuzelde de plaatselijke overheid om geldmiddelen vrij te maken. Op 26 mei 1682 ordonneert de baronie Nevele aan de zetters der belastingen dat ze de nodige middelen moeten voorzien om metingen en berekeningen uit te voeren voor de werken aan de Kale.

PROTEST VAN DE GENTSE VRIJE SCHIPPERS TEGEN KALE-WERKEN

In 1730 richtten de burgemeesters en schepenen van Merendree en Vinderhoute tot de schepenen van de Keure van Gent een rekwes om de Kale van Nevele naar de Brugse Vaart te veranderen in een nieuwe, grotere waterloop met doorsnijding *tot in de Sasschen* nabij Holland. Dit voorstel stootte op protest van de Gentse vrije Schippers. Zij beschouwden de uitvoering van dit plan dat reeds bij decreet van 4 september 1731 was bevolen als zeer schadelijk voor de handel van Gent ten voordele van Brugge. De vrije schippers wonnen het pleit en de Kale werd weer eens gerust gelaten.⁴⁴

IN 1751-52 WORDT HET NEVELS VAARDEKEN GEDOLVEN (OOK NIEUWE KALE EN DELVING GENOEMD)⁴⁵

In 1751, onder het bestuur van Maria-Theresia, hebben de Staten van Vlaanderen de Reigersbeek en de Kale doen kuisen maar ook *doen delven een Vaardeken beginnende van uit de Brugsche Vaart te Schipdonk tot de Stede van Nevele en van daar opperwaarder* (stroomopwaarts) *tot voor by de kerk van Zeveren dit om de wateren der gezegde Poukebeke en van de*

⁴³ RAG, Baronie Nevele, nr. 43, document van 26 mei 1682.

⁴⁴ H. Van den Abeele, *Het kanaal van Schipdonk*, Deinze, 1940, p. 5-6.

⁴⁵ L. J. Delahaye, *Verzoekschrift gericht tot het Belgische Senaat, door eenige Vlaamse gemeenten door overstroming geteisterd*, Deinze, 1841 en RAG, Hollands Fonds, nr. 890/5, brief van 24 augustus 1829.

Leye beter te laten doorstromen zowel langs de nieuwe Delving als langs de Caelebeke na de Brugsche Vaard denkende ook daar mede te kunnen bevoordeelen den transport der vette, hout, bouwmaterialen en andere soorten koopmanchappen.

Er werd parallel aan de Kale een bedding gedolven, de *Nieuwe Delving*, vanaf de Brugse Vaart in Merendree, door Landegem en Nevele tot voorbij de kerk van Zeveren. De Kale tussen Nevele en Merendree had nu geen nut meer voor de scheepvaart en werd terecht Oude Kale genoemd.

In 1752 was het werk voltooid. Het nieuwe Vaardeken had tot in de Brugse Vaart een verval van negen tot tien voet (oude maat) en heeft nergens meer overstromingen veroorzaakt ook niet langs de Oude Kale.

Ook heeft men ondervonden dat het water van de Leie dat met alle kracht langs de Reigersbeek en de nieuwe vaart wordt geloosd geen overstromingen meer heeft veroorzaakt tussen Deinze en Nevele.

Dit Nevels Vaardeken is nu nog ten dele zichtbaar aan de Brugse Vaart op de grensscheiding Hansbeke-Merendree.⁴⁶

OVERSTROMINGEN IN DE LEIESTREEK EN DE KALEVALLEI IN 1757

In 1757 werd de hele Leiestreek nog eens door overstromingen geteisterd. Door de baljuw, burgemeester en schepenen van het Land van Nevele werd aangetoond hoe de Leie en de Kaandel (Deinze), de Reigersbeek en Nevels Vaardeken het aangevoerde water niet genoeg konden opvangen en afvoeren naar de Brugse Vaart. Het onderhoud van de Kale bleef verwaarloosd en de streek werd herhaaldelijk in één grote waterplas herschapen.⁴⁷

TOESTAND VAN DE KALE EN AANSLUITENDE WATERWEGEN TIJDENS HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN (1815-1830)

Historisch kader

In 1815, na de militaire nederlaag van Napoleon, werden de Zuidelijke Nederlanden tijdens het Congres van Wenen verenigd met de Noordelijke Nederlanden en vormden het nieuwe Verenigd Koninkrijk der Nederlanden

⁴⁶ Zie ook nog van Ferraris voor de situatie 1771:

<http://www.landvannevele.com/nl/in-en-om-de-kale> (Guido Schaeck, In en om de Kalevallei).

⁴⁷ H. Van den Abeele, *Het kanaal van Schipdonk*, Deinze, 1940, p. 7-8.

met aan het hoofd koning Willem I van Oranje-Nassau. Hierdoor had Willem zijn rijk in omvang verdubbeld en in bevolking zelfs verdrievoudigd. Willem streefde ernaar om van zijn Verenigd Koninkrijk een hereniging te maken naar het model van de vroegere Zeventien Provinciën.

Overstromingen in Bachte-Maria-Leerne

De burgemeester van Bachte-Maria-Leerne deelt op 6 juli 1829⁴⁸ aan het provinciebestuur mee dat het hoogwater in de *Riviere de Leije menigte van laage meerschen doet overstroomen* en vraagt een oplossing. Reeds op 8 juli 1829⁴⁹ stuurt hoofdingenieur Noël, die de toestand ter plaatste heeft laten onderzoeken door ingenieur Chauchet die samen met de burgemeester ter plekke is gegaan, zijn rapport aan de Staatsraad Gouverneur. Hierin toont de ingenieur aan dat overstromingen niet aan de waterstand in de Leie kunnen worden toegeschreven. De overstromingen van de hooilanden komen gedeeltelijk voort van de aanhoudende regens van de voorbij maand. Dat water wordt gedeeltelijk door Meigem en Vosselare afgevoerd langs de Reigersbeek en de Oude Kale, die bij Duivelspont onder de Brugse Vaart naar de Sassevaart worden geloosd. Droogtes en versperringen in deze beken te Nevele en Landegem beletten de loop van het water. Daardoor moeten deze laaggelegen gronden afwateren in de Leie. De burgemeester zal de toestemming vragen om werken uit te voeren om overstromingen te voorkomen. De ingenieur eindigt met een sneer aan de burgemeester van Bachte-Maria-Leerne: hij had beter zelf de kwaal aangepakt in plaats van het provinciebestuur ervan op de hoogte te stellen en de overstroming aan een vreemde oorzaak toe te schrijven.

Oorzaken van de overstromingen

Op 10 augustus 1829⁵⁰ ontving het gemeentebestuur van Nevele een brief van de Koninklijke Commissaris van het district Gent met de vraag naar de oorzaken van de overstromingen in Nevele en aanpalende gemeenten.

Op 24 augustus 1829⁵¹ sturen burgemeester Jacobus Carolus Minne en de assessoren (schepenen) Jean Galens en Judocus Albertus Seriacop van Nevele aan de heer Koninklijke Commissaris van het district Gent een

⁴⁸ RAG, Hollands Fonds, nr. 890/5.

⁴⁹ RAG, Hollands Fonds, nr. 890/5.

⁵⁰ RAG, Hollands Fonds, nr. 890/5.

⁵¹ RAG, Hollands Fonds, nr. 890/5.

uitvoerig antwoord⁵². De brief is mede ondertekend door secretaris Carolus Martinus Seriacop.

De opstoppen te Meigem in de Reigersbeek en te Nevele en Landegem in de Oude Kale veroorzaken de overstromingen. Niet enkel al de laaggelegen meersen maar ook veel aanpalende landerijen zijn overstroomd door de hoge waterstand van de Leie en van de Poekebeek en op deze meersen kunnen dieren niet meer grazen.

De Reigersbeek is op vele plaatsen te Nevele en te Meigem opgevuld met slijk, modder en stukken steen. De Oude Kale lopende van Nevele naar Landegem, Merendree en Vinderhoute tot onder de 'Duyker'⁵³ is te nauw en te ondiep geworden om het water van de hevig stromende Poekebeek te ontvangen. De Poekebeek mondt uit in de Kale *die haar water moet verliezen langs onder den Duycker in de Sassche Vaard*. Door die vernauwing in de *duiker* moet het water terugkeren naar Nevele, naar de Reigersbeek en zo verder naar Meigem, Bachte en Deinze met als gevolg grote overstromingen. De belangrijkste oorzaak van die overstromingen zijn *de Reygers en Caelebeken die altyd gesloten blyven*.

In de brief wordt eraan herinnerd dat de Staten van Vlaanderen⁵⁴ in 1751 de Reigersbeek en de Kale hebben doen kuisen en het Nevels Vaardeken hebben doen delven. In 1752 was het werk voltooid en het probleem van de overstromingen was opgelost.

Meer dan zeventig jaar later echter was dit Nevels Vaardeken op vele plaatsen *zoo geslooten en opgestopt door dammen van aarde dat zij opnieuw veroorzaakt op de eerste zwelling der wateren de overstromingen*. Het opnieuw bevaarbaar maken van het Nevels Vaardeken van Nevele naar Schipdonk zou de overstromingen tegenhouden en de scheepvaart van Nevele naar Gent bevorderen. Ook zouden de landerijen en laaggelegen meersen langs deze waterloop beter in cultuur kunnen worden gebracht en zou mest van de steden Oostende, Brugge en Gent, en hout, bouwmaterialen en andere waren met een kleine kost kunnen vervoerd worden.

Transport langs het water zou zeker in de winter voordelig zijn omdat dan de slechte aardewegen met paarden en wagens moeilijk toegankelijk zijn.

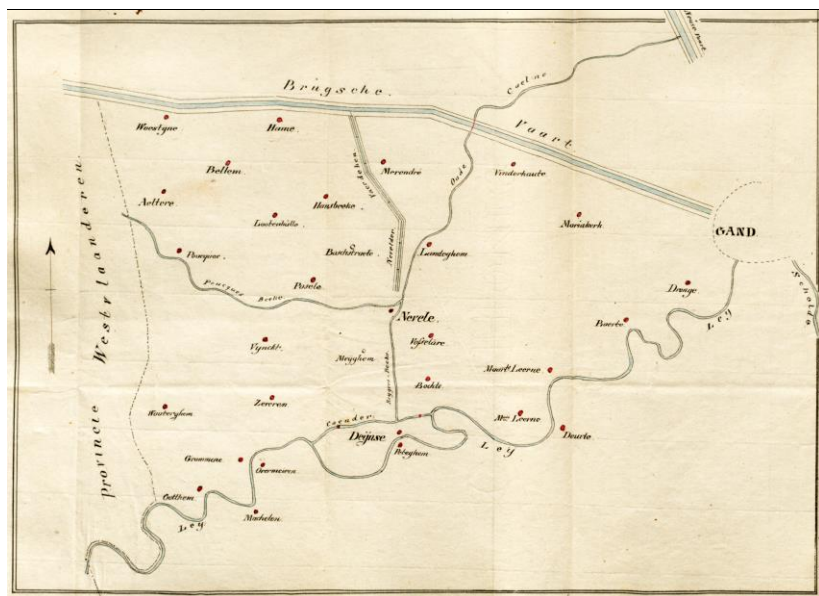
⁵² RAG, Hollands Fonds, nr. 890/5.

⁵³ *Duiker*: 'onderaardse stenen buis die boogvormig onder een stroom of vaart gemetseld is en dient om langs daar het water van een andere rivier te doen wegvloeien zonder zich met het eerste water te vermengen'.

⁵⁴ Dit is de voorloper van de huidige provincie Oost-Vlaanderen.

Wanneer deze werken zijn uitgevoerd, moeten er nog sassen worden gebouwd om de wateren op en van de meersen en landerijen te kunnen beheersen.

De burgemeester en assessoren van Nevele vragen om by de bevoegde overheid (...) te verkrygen de noodige autorisatie zoo om de vornoemde Caele en Reygersbeken te doen verwyden, diepen en kuisschen als om het reeds gemaakt Vaardeken van Nevele na Schipdonk en de Brugsche vaard te doen herstellen en naviqabel te maken ten koste der provincie.

*Waterwegen in Nevele en omgeving in 1829
(RAG, Hollands fonds, nr. 890/5).*

De gouverneur en de hoofdingenieur komen in actie

In zijn brief van 15 september 1829⁵⁵ deelt de Staatsraad Gouverneur aan de hoofdingenieur van de Waterstaat mee dat het plaatselijk bestuur van Nevele de toestemming vraagt om de Kale en de Reigersbeek te doen kuisen, dieper en wijder maken op kosten van de provincie. Maar... de gemeente heeft geen voorstel ingediend ter bestrijding van de kosten hoewel dit aan de gemeente werd gevraagd op 7 augustus 1829. De gemeente moet dus, zo spoedig mogelijk een voorstel sturen.

Op 8 oktober 1829⁵⁶ werd aan de Staatsraad Gouverneur van Oost-Vlaanderen, Hendrik Jan van Doorn van Westcapelle⁵⁷ geschreven dat de aanpalende eigenaars en pachters van de Kale en de Reigersbeek gekuist en verdiept werden.

Discussiepunt blijft: wie zal de uitgaven betalen voor het hergraven van het Nevels Vaardeken.

Brief van 9 december 1829⁵⁸ van hoofdingenieur Noël aan de Staatsraad Gouverneur:

De burgemeester en assessoren van Nevele vragen dat het kanaal dat in 1751 werd gegraven van het dorp tot in de Brugse, zou uitgediept worden op kosten van de provincie, die in 1751 dit kanaal aangelegd had. Dit zou als voordeel hebben dat de lage landen beter zouden afwateren en de transport van bouwstoffen, landvruchten enz. zou bevorderd worden.

De toestand ziet er als volgt uit. De Poekebeek loopt door het dorp van Nevele en verenigt zich daar met den watergang waardoor de wateren van Grammene, Zeveren, Meigem, Bachte, Vosselare en Nevele en van de Reigersbeek zich lozen. Al dat water stroomt door Nevele via de Oude Kale naar de Brugse Vaart. Die watergang heeft een te kleine capaciteit om dit water te kunnen afvoeren.

Om dit op te lossen had men van Nevele tot in de Brugse Vaart een nieuw kanaal gegraven, genaamd Nieuw Kale (d.i. het Nevels Vaardeken). De ingenieur steunt het verzoek van de gemeente om de Nieuwe Kale opnieuw uit te diepen. De Staten van Vlaanderen hebben in 1751 de kosten gedragen, dus moet nu de provincie, die eigenaar is van die waterweg, de kosten

⁵⁵ RAG, Hollands Fonds, nr. 890/5.

⁵⁶ RAG, Hollands Fonds, nr. 890/5.

⁵⁷ https://nl.wikipedia.org/wiki/Hendrik_Jacob_van_Doorn_van_Westcapelle.

⁵⁸ RAG, Hollands Fonds, nr. 890/5.

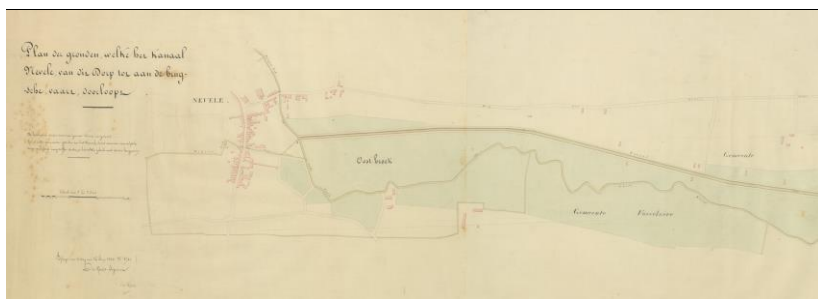
dragen. Ook de aanpalende gemeenten zouden gedeeltelijk in de kosten moeten tussenkomen omdat zij belang hebben bij die werken. Het planten van bomen en de visrechten zouden een opbrengst betekenen voor de provincie, ook al is die nog zo gering.

Naar schatting zouden de kosten 30.000 à 40.000 gulden bedragen. De hoofdingenieur vraagt de toestemming om op het terrein een ontwerp van de nodige werkzaamheden te mogen opstellen.

Vorbereidende metingen en werken

Verwijzend naar bovenstaand rapport van 9 december 1829 vraagt de gouverneur op 3 maart 1830⁵⁹ aan de hoofdingenieur de nodige metingen ter plaatse te doen verrichten en een plan te doen opmaken van de in 1751 aangekochte gronden, een plan van het waterpas van de grond te beginnen aan de Oude Kale te Nevele, en aan te duiden op welk punt hij van mening is dat deze rivier (Nieuwe Kale) het best met de Brugse Vaart zou verenigd kunnen worden.

Ondertussen moet hij onderzoeken hoe dit kanaal zou kunnen bevaarbaar gemaakt worden tot aan het dorp van Nevele. De gouverneur vraagt om hem de nodige plans op te sturen.

Opmeting voor het hergraven van het Nevels Vaardeken. Samenvloeiing van de Poeke met de Oude Kale en het Nevels Vaardeken in Nevele. Kaart van 16 juni 1830 (RAG, Kaarten en Plannen).

⁵⁹ RAG, Hollands Fonds, nr. 890/5.

Bestek voor het hergraven van de Nieuwe Kale (Nevels Vaardeken)

Het bestek en de beschrijving van het werk werden opgemaakt op 14 augustus 1830⁶⁰.

Het kanaal neemt zijn oorsprong in de Poekebeek, nabij het dorp van Nevele, 186 ellen (130,2 m) stroomafwaarts van de brug in Nevele, het leidt naar de *plaats* van Landegem en eindigt aan de Brugse Vaart bijna tegenover het veer van *Schep-donck*.

De lengte van dit kanaal bedraagt 7.588 ellen (5.311,60 m). De bijbehorende gronden hebben een gemiddelde breedte van 26 ellen (18,20 m).

Het kanaal moet opnieuw gegraven worden over een lengte van 6200 ellen (4.340,0 m). De uitgegraven aarde moet op beide zijden van het kanaal worden geschoten om een dijk of om kaden te vormen.

Dit bestek is voorgesteld door hoofdingenieur Noël van Oost-Vlaanderen en het voorstel is goedgekeurd door Ewijk in 's Gravenhage op 20 september 1830.

Begroting van de kosten voor het opnieuw graven van *de Nieuwe Caele*: aardewerken 4020,48 fl., bezodingswerken: 740,00 fl.; interesten 85,68 fl. totaal: 4846,16 fl.

In potlood werd op dit bestek toegevoegd: *vu et approuvé Bruxelles le 26 Février 1831 le Ministre de l' Intérieur Tieleman* (zie verder). Dit voorstel werd dus pas op 26 februari 1831 onder het Belgische bestuur (opnieuw) goedgekeurd want op 25 augustus 1830 was in Brussel de Belgische Omwenteling losgebroken en projecten die onder het Koninkrijk der Nederlanden waren op het getouw gezet, moesten wachten op realisatie!

Toestemming van Koning Willem

Pas op 20 september 1830 ontvangen de gedeputeerden van de Staten van Oost-Vlaanderen van het Ministerie van Waterstaat een afschrift van het besluit van 8 september 1830⁶¹ waarin koning Willem I toestemming geeft tot het gedeeltelijk opnieuw graven van het kanaal van Nevele genoemd *Nieuwe Caele*.

⁶⁰ RAG, Provinciaal Archief, nr. 4193/1.

⁶¹ RAG, Provinciaal Archief, nr. 4193/1.

Lopij.

8 September 1830

96. 11

8 Sept. 1830.

By Willem, by de gratie Gods,

Koning der Nederlanden, Prins van
Oranje - Nassau, Groot - Hertog van
Luxemburg, enz., enz., enz.

Op het rapport van onzen Minister
voor den Waterstaat, de Nationale Hoof-
del en de Kolonies, van den 4 deses
No. 15, daarbij overleggende eene mit-
telle van Gedeputeerde staten der Pro-
vincie Oost-Vlaanderen, strekkende
ten gelyde van een Driefte, tot ge-
helyke hergraving van het kanaal
van Nedele, genaamt de Nieuwe
Kale en zulk het ten einde de oeffen-
ming der in den omtrek gelegene
gemeentes voortsetten.

Hebben, gaetgevonden en ver-
klaard Gedeputeerde staten, voornoemd
bevoegden, tot de uitvoering der
by bovengemelde Driefte aangevoerde
werken, zullende de kosten daarvan,
begroot op fl. 1846. 16, daaronder be-
grypen eene som van fl. 85. 68, wegens
interessen, uit hoofde de betaling der
aannemings som eerst en het volgende
jaar zal kunnen plaats hebben, wor-
den aangewezen, op de Provinciale Be-
graafplaats van 1831, nadat dezelve door
Waterstaat ont.

Op 8 september 1830 gaf koning Willem I zijn toestemming voor het
hergraven van de Nieuwe Kale of Nevels Vaardeken
(RAG, Provinciaal Archief, nr. 4193/1).

Aanbesteding van de werken

Gouverneur G. F. De Moerloose dringt er op 21 augustus 1830 bij de Administrateur van de Waterstaat⁶² op aan om de werken in aanbesteding te geven.

De overstromingen in Nevele, Landegem, Merendree, Vinderhoute, Vosselare, Meigem, Bachte-Maria-Lerne en omstreken veroorzaken aanzienlijke schade.

Het kanaal van Nevele naar de Brugse Vaart genaamd de *nieuwe Cale* (d.i. het Nevels Vaardeken) is zodanig dichtgeslijkt dat de lozing van het water langs dat kanaal op *verre na niet op eene genoegzame wyze kan plaats hebben en behoort te geschieden langs eenen kleinen waterloop genaamd oude Cale* die echter een geringe breedte heeft. In de begroting van 1831 is een bedrag van 5000 fl. voorzien voor het gedeeltelijke opnieuw graven van het kanaal van Nevele naar de Brugse Vaart. De werken dienen voor de aanstaande winter voltooid te zijn.

Op 10 september 1830 vond de publieke aanbesteding plaats in het *gouvernements-Hôtel* te Gent. Het werk werd aangenomen door Ferdinand Vermeersch uit Waarschoot voor een bedrag van 6000 fl. Het begrote bedrag bedroeg echter maar 4846,16 fl. en het werk werd aan deze aannemer niet toegekend.

Bij de nieuwe aanbesteding van 21 september 1830 is het weer F. Vermeersch uit Waarschoot die instelt voor 5160 fl. Maar omdat de winter voor de deur staat, wordt de uitvoering van het project uitgesteld tot na de winter van 1830.

BELGISCH BEWIND

Historische kader

Rond 1825 was het duidelijk dat Willems opdracht op een mislukking afstevende. Vooral het Zuiden voelde zich in het staatsverband steeds onwenniger. De francofone Belgische elite stoorde het dat Willem het Nederlands tot officiële taal promoveerde. De liberale burgerlijke intellectuelen namen aanstoot aan het gebrek aan persvrijheid. Zijn godsdienstige tolerantie en vooral zijn bemoeienissen met het onderwijs en de priesteropleiding joegen de katholieken tegen hem in het harnas. Uit dat

⁶² RAG, Provinciaal Archief, nr. 4193/1.

verzamelde ongenoegen groeide een Belgische oppositie van liberalen en katholieken.

Koning Willem slaagde er niet in het Belgisch verzet correct in te schatten. Het kwam uiteindelijk tot een krachtproef die zich buiten de legaliteit zou voltrekken met een opera als aanleiding.

Na de voorstelling van 'De stomme van Portici' op 25 augustus 1830 (verjaardag van koning Willem I) kwam het op het Brusselse Muntplein tot rellen. Deze rellen stemden het Brusselse stadsbestuur zeer ongerust en de notabelen van de stad riepen op 26 augustus een burgerwacht in het leven die erin slaagde op 27 augustus de orde te herstellen en te bewaren. Langzamerhand groeide uit de burgerwacht het Voorlopig Bewind, de feitelijke regering van België.

Op 4 oktober riep het Voorlopig Bewind de Belgische Onafhankelijkheid uit. Op 3 november werd door 30.000 van de 46.000 kiesgerechtigden het Nationaal Congres gekozen: 0,75 % van de Belgen wees dus 200 leden van het Nationaal Congres aan. Unaniem proclameerde het de onafhankelijkheid van België.

En vanaf nu is de opgelegde bestuurstaal tussen de overheid en gemeenten het Frans.

Na de winter van 1830 neemt het nieuwe bewind de zaak weer op⁶³.

Hoofdingenieur Noël, die blijkbaar op zijn post is mogen blijven, laat op 15 februari 1831 aan de nieuwe gouverneur Werner de Lamberts-Cortenbach⁶⁴ weten dat bij de aanbesteding van 10 september 1830 het voorziene bedrag met 313,84 fl. overschreed en niet aanvaard werd en dat "les circonstances ont empêché d'en faire, depuis une deuxième" (De omstandigheden, d.i. de Belgische Omwenteling, hebben sedertdien een tweede aanbesteding verhinderd).

Nochtans is het in het belang van het land dat *la nouvelle Caele* zo vlug mogelijk opnieuw wordt uitgegraven. Er moet een nieuwe aanbesteding komen.

⁶³ RAG, Provinciaal Archief, nr. 4193/1.

⁶⁴ T. Valcke, J. Van Daele, N. Wouters, *De fonteinen van de Oranjeberg. Politiek-institutionele geschiedenis van de provincie Oost-Vlaanderen van 1830 tot nu. Deel 3: 'Met gezag gekleed', biografieën van negentiende-eeuwse beleidsmakers*, Gent, 2000, p. 15-30.

Op 24 februari 1831 geeft het Voorlopig Bestuur (*le Gouvernement Provisoire de la Belgique*) de toestemming voor een nieuwe aanbesteding *du Canal de Nevele nommé nouvelle Caele*.

Op de nieuwe openbare aanbesteding van 8 maart 1831 stellen drie aannemers een prijs in: Fermont Jacques uit Gent, Willems Pre Jacques uit Zelzate en weer eens Vermeersch Ferdinand uit Waarschoot. Hij stelt het werk in voor 5000 fl, maar dit bedrag ligt boven het begrote en het werk wordt (weer eens) niet toegekend.

Bij de volgende aanbesteding van 18 maart 1831 stelt Ferdinand Vermeersch uit Waarschoot het werk in voor 4825 fl. Het begrote bedrag van 4846,16 fl. is nu met een klein bedrag overschreden en de ingenieur wijst erop dat de uitvoering van de werken aan een zeker aantal werklieden werk zal verschaffen en dus moet dit werk uitgevoerd worden. Op 16 april 1831 komt de verlossende brief⁶⁵: de werken mogen uitgevoerd worden.

Emmanuel Comparé en het Nevels Vaardeken

Emmanuel Comparé (1750-1879) was de overgrootvader langs moederszijde van Cyriel Buysse. Hij was een Nevelse lakenhandelaar en bemiddeld burger. Tijdens de Franse bezetting hielp Comparé te Nevele de burgerlijke stand in te voeren en hij werd voorzitter van het kanton Nevele, adjunct-*Maire* van Vosselare en *Maire* van Poesele (1805-1808). In 1807 poogde hij tot vrederechter te worden verkozen, maar hij haalde het niet. Hij was een van de *citoyens* die mochten opgeroepen worden als lid van de volksjury in strafprocessen. In zijn oude dag was Comparé nog *zaakwaernemer en bezondere ontfanger*.⁶⁶

Als geëngageerd burger schreef hij op 30 november 1831 een brief⁶⁷ aan Baron de Lamberts-Cortenbach, gouverneur van Oost-Vlaanderen. In een nogal in onze oren bombastische taal loofde hij de graafwerken aan het Nevels Vaardeken: *t' Nevels Vaerdeken, tot in de Brugsche Vaerd, geopend dito Waeterloop als ermaekt synde, in 't begin der Maend November 1831, hetwelk seffens heeft doen daelen het overstroomende Waeter van Meerschen, en leege, Saeijlanden; van dito Brugsche Vaerd, tot aen de Stede van Deijnse*.

⁶⁵ RAG, Provinciaal Archief, nr. 4193/1.

⁶⁶ G. Schrans, *Fredericq & Co. Een geslacht in licht en schaduw*, Gent, 2014, p. 40-41.

⁶⁷ RAG, Provinciaal Archief, nr. 4193/1.

Het Nevels Vaardeken dat opnieuw werd gegraven in het begin van de maand november 1831 heeft onmiddellijk de overstromingen tussen Deinze en de Brugse Vaart doen ophouden maar er waren nog steeds problemen met de Reigersbeek.

Op 27 november 1831 konden de overvloedige wateren van Nevele via het Nevels Vaardeken wegstromen naar de Brugse Vaart, maar het grootste gedeelte van de landerijen tussen Nevele en Deinze stonden weer eens onder water.

Schuldige is de Reigersbeek. Zij moet haar water lozen door de enige en smalle buis in de Poekebeek en vandaar in het Nevels Vaardeken. In tijden van grote watervloed kan het water door deze nauwe doorgang niet vlug genoeg wegstromen en zo overstroomt weer de weiden in Nevele, Vosselare, Bachte, Meigem en Deinze en staat het gras er te rotten. Het ruimen van alle waterlopen en voornamelijk de Reigersbeek zou een oplossing bieden.

Comparé vraagt aan de gouverneur om de burgemeester van Nevele aan te moedigen om zo vlug mogelijk deze belemmering op te ruimen door die te smalle buis in Nevele te verwijderen.

Comparé is blijkbaar in zijn element en vervolgt zijn brief: *jndien het Nevels Vaerdeken eene meerdere Wijde van omtrent Vier Meters en diepte ten advenante* zou hebben, zou het bevaarbaar zijn van Nevele tot aan de Brugse Vaart.

Dit zou enkel maar voordelen bieden voor de handel en zou met een kleine kost kunnen verwezenlijkt worden en wel om deze redenen:

1. de grond zelf is eigendom van de provincie;
2. de kosten voor de draaibruggen over dit verbrede Vaardeken in Nevele, Landegem en Merendree zouden kunnen voorgeschooten worden door elk van deze gemeenten.

De delfwerken zouden nog als voordeel hebben dat arme werkloze arbeiders die nu moeten bedelen, aan het werk zouden gezet worden. Zo zou men de bedelaarsbendes⁶⁸ zien verminderen die de grote schrik zijn van de *vredelievende Borgers die veeltijds uyt vreese geven het gonne sij self noodig hebben*.

⁶⁸ De openingszin in Cyriel Buysse's novelle *Het Hofje* (Verzameld Werk, deel 4, p. 1127) luidt "Peetje Raes staat aan 't hoofd van de bedelaarsbende...". Over bedelaarsbendes in het Nevelse zie J. Van de Casteele, *Het rusthof te Vosselare en zoals C. Buysse het zag in Het Hofje, in Het Land an Nevele*, jg. 6 (1975), vooral p. 186-189.

In de slotparagrafen van zijn brief steekt Comparé, die als orangist bekend stond⁶⁹, zo waar de loftrumpet van *syne Majesteijt onsen Koning, die in de gevaerlykste Omstandigheijd, waer in gansch Europa sig bevind, uyt genegenheyd voor den vrede, die wy soo noodig hebben; alle de geallieerde Mogentheden heeft beweegt door het aenveerden der Koninglyke Kroone van Belgien (...).*

De vraag van Comparé blijft niet zonder gevolg. De Reigersbeek is niet voldoende gekuist, en dus zijn de voordelen van het nieuw gegraven kanaal van Nevele onvoldoende. De gouverneur vraagt de districtscommissaris om aanpalende gemeenten aan te sporen om de Reigersbeek in orde te maken. Om het Nevels Vaardeken bevaarbaar te maken, zoals wordt gevraagd, ontbreken de financiële middelen en het werk wordt uitgesteld tot 1833... Pas in 1847 beginnen de graafwerken van het eerste deel van het Schipdonkkanaal!

Geraadpleegde werken

A. Andries e.a., *De Lieve tsoenste juweel dat de stede heeft*, Wondelgem, 2008.

G. Bogaert, *Van Dotterbloem tot Ossetong. Landschap en natuur in de vallei van de Oude Kale*, Nevele, 1998.

A. Bollaert en J. Luyssaert, Perceelsreconstructie van Poesele in de 17^e eeuw met toponymie van de 15^e eeuw tot heden, in *Het Land van Nevele*, jg. 12 (1981), afl. 2&3, p. 97.

A. Bollaert, De heren en dames van Nevele, in *Het Land van Nevele*, jg. 48 (2017), afl. 4.

L.L. De Bo, *Westvlaamsch Idioticon*, Gent, 1892 (facsimile-uitgave, Handzame 1991).

D. De Reuck, Bellem en omgeving tijdens de Devolutie-oorlog (1667-1668), in *Appeltjes van het Meetjesland*, 1990, nr. 41, p. 87-103.

A. De Vos, *De middeleeuwse loop van de Durme en haar bijrivier de Poeke*, Gent, 1958.

C.-L. Diericx, *Mémoires sur la ville de Gand*, deel 1, Gent, 1814.

⁶⁹ G. Schrans, *Fredericq & Co. Een geslacht in licht en schaduw*, Gent, 2014, p. 40: "Na de afscheiding van 1830 werd hij in zijn oude dag zelfs nog orangist!"

- F. Gelaude, Ligging donjon Nevele, in Versteend, versterkt, verborgen! De resten van de donjon van Nevele van nabij en in een ruimere context bekeken, in *Het Land van Nevele*, jg. 45 (2014), afl. 3 en 4, p. 18-25.
- M. Gysseling, *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (voor 1226)*, Tongeren, 1960.
- M. Gysseling, Inleiding van de toponymie vooral van Oost-Vlaanderen, in *Naamkunde*, jg. 10 (1978), p. 1-24.
- M. Gysseling, Voornaamste bestanddelen van de Zuidnederlandse plaatsnamen, in *Naamkunde*, jg. 13 (1981), p. 75-78.
- M. Gysseling, 'Prehistorische waternamen', in *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie*, jg. 56 (1982), p. 35-58.
- J. Luyssaert, *Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Merendree*, Balegem, 1999.
- J. Luyssaert, *Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Vinderhoute*, Balegem, 2001.
- J. Luyssaert, De hydroniemen *Leie, Kale, Kalle, Kaandel* voor de bovenloop van de Durme, in *Naamkunde*, jg. 33 (2001), afl. 2, p. 219-230.
- J. Luyssaert, *Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Landegem*, Sint-Denijs-Westrem/Poesele, 2009.
- J. Luyssaert, *Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Nevele*, Sint-Denijs-Westrem/Poesele, 2011.
- J. Luyssaert, Geschiedenis van het kasteel van Nevele, in Versteend, versterkt, verborgen! De resten van de donjon van Nevele van nabij en in een ruimere context bekeken, in *Het Land van Nevele*, jg. 45 (2014), afl. 3 en 4, p. 26-52.
- G. Schrans, *Fredericq & Co. Een geslacht in licht en schaduw*, Gent, 2014.
- T. Valcke, J. Van Daele, N. Wouters, *De fonteinen van de Oranjeberg. Politiek-institutionele geschiedenis van de provincie Oost-Vlaanderen van 1830 tot nu. Deel 3: 'Met gezag bekleed', biografieën van negentiende-eeuwse beleidsmakers*, Gent, 2000.
- J. Van de Castele, Het rusthof te Vosselare en zoals C. Buysse het zag in *Het Hoffje*, in *Het Land an Nevele*, jg. 6 (1975), p. 186-189.
- H. Van den Abeele, *Het kanaal van Schipdonk*, Deinze, 1940.

L. Van Durme, Enkele waternamen en andere toponiemen uit het noorden van Vlaanderen, in *Toponymie & Dialectologie*, jg. 83 (2011), p. 259-287.

Jan Luyssaert
Merendree

BIJLAGEN

Bijlage 1

Naam van de beek in *Nevele-Binnen*

Uit volgende beschrijvingen die enkel betrekking hebben op plaatsen, gelegen in *Nevele-Binnen*, kunnen we afleiden dat de beek waaraan deze percelen paalden enkel *Poeke* werd genoemd. Deze toponiemen zijn: Molenstraat, Markt, Den Hert, Wagenbrug, Kasteel, Korenmarkt, Gemeente, Ham, Oostbroek en Legelare.

Bewijsplaatsen⁷⁰: *stede neffens der poucken Jnde muelestrate*, 1503, RAG-Dro 123, 0; *binnen der vrye van nevele Inden houc vander maert, zuut ende west de maert nort de poucke*, 1521, RAG-Dro 117, 20v; *es nu ter tyt een herberghe daermen den heert uut steict suut de maert noort de poucke*, 1521, RAG-Dro 117, 20v; *ligghende ande waghebrugghe alsoemen gaet ter muenkenwaert zuut de strate west de poucke oost de strate*, 1521, RAG-Dro 117, 27v; *ande voet vander brugghe streckende lancx der poucke*, 1530, RAG-Nd 1315, 0; *Item twee moten oft gersinghe rondomme bewatert liggende an het casteel de eene paelt ande Riviere diemen noempt de poecke dar neffens loopende*, 1567, RAG-Ne 32, 12r; *upde Riviere ghenaeemt de poucque en(de) metter zuutzide Jegghens de cooremaerct*, 1575, RAG-Ne 670, 0; *zuydt ende west de Riviere ghenaeemt de Poucke metter ghemeente van den vryheyt van Nevele*, 1577, RAG-Ne 2179; *lant Jnden ham ghenaeemt den poucbulc dhende naest de poucke*, 1582, RAG-Ne 396, 266v; *Neffens de brugghe over de Ryviere van(der) poucke co(m)mende Jnde Muelenstraete*, 1585, RAG-Ne 670, 0; *ghemet Jnden ham by der poucke*, 1585, RAG-Ne 581, 52v; *noch een cauterken met een mersch ligghende neffens den voorn. hove commende met den zuut hende op de*

⁷⁰ Voor de verklaring van de gebruikte afkortingen, zie: J. Luyssaert, *Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Nevele, Sint-Denijs-Westrem/Poesele*, 2011.

poeck ofte vaert van nevele naer poesele een bundere ghenaeft den drybeck ende lattebulck, 1596, RAG-Ne 103, 5v; lancx de Reviere de poecke genaemt west het straetken loopende vander wage(n)brugge naer den ham, 1596, RAG-Ne 102, 10r; ande ghemeente van Nevele oost de poucke, 1596, RAG-Ne 103, 41r; mersch genaemt de groote(n) oosbrouck de reviere de poucke looper anne tusschen dit ende den cleine(n) oosbrouck end oost comter anne een stick lant datme(n) heet den legelar, 1596, RAG-Ne 102, 10v; stede an den legheleere streckende lancx de poucke, 1599-1612, RAG-Nk 30, 0; een behuude stede streckende up de poucke toot anden voet van der bruggen, 16^e, RAG-Ne 8, 1v; eene visscherie streckende vanden hiltgheweere dat staet up de poucke anden oostbrouc toote beneden landeghem damme, 16^e eeuw, RAG-Ne 8, 118; huus en(de) hofstede Inde muelestraete gheheet(en) het haentge(n) noort de poucke west de straete, 1620, RAG-Dro 122, 0; suyt de ghemeente ghenaeft den legheleere suyt west de reviere ghenaeft de poucke, 1630, RAG-Ne 322, 6v; zuut de ghemeente ghenaeft den Legheleere en(de) de Reviere ghenaeft de poucke west de poucke noort tgoet vanden cloostere van dronghene, 1639, RAG-Ne 28, 18.

Bijlage 2

Naam van de waterloop in Nevele-Buiten

Door de lokalisering van volgende toponiemen in Nevele-Buiten weten we dat ze langs de waterloop van Nevele over Landegem en Merendree naar Vinderhoute paalden. In dit overzicht ga ik na hoe die waterloop in de opeenvolgende jaren tot ca. 1650 werd genoemd:

Dammeers: 1596: Kale, 1622: Kale, 1625: Kale, 1639: Kale, 1645: Kale.

Foreest: 1568: Kale, 1577: Kale, 1625: Kale, 1625: Poeke, 1639: Poeke.

Gemene Meers: 1577: Kale, 1596: Kale.

Kokelare: 1577: Poeke of Kale, 1582: Poeke of Kale, 1596: Kale, 1617: Kale, 1639: Poeke.

Oostbroek: 1444: Kaandel, 1460: Poeke, 16de eeuw : Poeke, 1503: Kale, 1577: Kale, 1596: Kale, 1625: Kale, 1639: Kale.

Osemeers: 1548: Kale, 1565: Kale, 1582: Kale, 1584: Kale.

Potijzerken: 1596: Poeke, 1639: Poeke.

Puttemeers: 1551: Kale, 1578: Kale, 1596: Kale, 1596: *riviere van nevele naer landeghem*, 1599: Kale, 1639: Kale, 1639: Poeke.

Rechtenere: 1550: Kale, 1596: Kale.

Stripe: 1585: Kaandel, 1625: Kale.

Naam van de waterloop in Landegem

Volgende toponiemen lagen op het grondgebied Landegem en paalden ook aan de waterloop van Nevele naar Vinderhout. Ook hier kan de naamsevolutie worden gevolgd tot ca. 1650:

Beekmeers: 1548: Kale, 1582: Kale, 1585: Kale.

Braamhul: 1582: Kale, 1602: Kale, 1627: Kale.

Broekgat: 1577: Kale, 1582: Kale, 1596: Kale, 1623: Kale, 1634: Poeke, 1639: Kale, 1650: Kale, 1661: Kale, 1728: Kale.

Dammeers: 1577: Kale, 1602: Kale, 1640: Kale, 1650: Kale.

Geraerts Dijk: 1548: Kale, 1577: Kale, 1582: Kale, 1584: Kale, 1588: Kale, 1602: Kale, 1650: Kale.

Kerselaarken, Kerselaremeers: 1582: Kale, 1582: Poeke of Kale, 1602: Kale, 1614: Kale, 1650: Kale.

Landegembroek: 1577: Kale, 1582: Kale.

Landegembrug: 1578: Poeke of Kale, 1619: Kale.

Landegemdam: 1359: *vanden stroeme van landeghem ten dam(m)e tote muusdale dam(m)e*, 1578: *vaert vander poucke*, 1578: Poeke of Kale, 1582: Kale, 1640: Kale, 1650: Kale, 1661: Kale.

Molenmeers: 1577: Kale, 1582: Kale, 1650: Kale, 1661: Kale, 1676: Kale, 1676: Kale, 1728: Kale.

Muisdale: 1558: Kale, 1566: Kale, 1578: Kale, 1582: Kale, 1596: Kale, 1602: Poeke, 1608: Kale, 1650: *vaerdeken van Nevele naer ghent*, 1661: Kale, 1694: Kale, 1695: Kale, 1708: Kale, 1728: Kale.

Rentergembroek: 1578: Kale, 1582: Kale, 1602: Poeke, 1650: Kale, 1661: Kale.

Waal: 1688: Kale, 1695: Kale, 1728: Kale.

De naam van de waterloop in Merendree

Van 1376 en zeker tot 1616 heet de waterloop er Poeke: 1376, ov(er) de *pouke*; 1481, totte den ende vander *pouken* van meerendre theerscip; 1503, ter *poucke*; 1548, ten hende van *poucke* van meerendre, 1616, totten hende vander *poucken* ende heerliche de van Meerendree.⁷¹

⁷¹ Alle vermeldingen komen uit J. Luyssaert, *Meetjeslandse toponiemen tot 1600. Merendree*, Balegem, 1999.

HERMAN LOVELING EN HET NEVELS VAARDEKEN

Hermann Anton Löveling werd op 24 november 1806 in een schippersfamilie geboren in het havenstadje Papenburg aan de Ems, in het toenmalige Koninkrijk Hannover, nu Niedersachsen in Duitsland.

Volgens L. Stynen¹ die zich beroept op G. Schmook, zou Loveling via Groningen, Amsterdam, Leiden, Den Haag, Delft, Rotterdam en Antwerpen in 1828 in Vosselare zijn aangekomen “in de periode dat het kanaal van Schipdonk werd gegraven”. Deze bewering werd later ook overgenomen door H. Claessens² en door mij weerlegd³.

Aan de hand van nieuwe documenten die ik heb geraadpleegd als voorbereiding op mijn artikel 'De voorlopers van het Schipdonkkanaal' kan ik aantonen dat Loveling in Vosselare is aangekomen in de periode dat het Nevels Vaardeken werd hergraven en niet het kanaal van Schipdonk waarvan de graafwerken pas in 1847 zijn begonnen.

In de Universiteitsbibliotheek Gent is een dagboekje van Herman Loveling bewaard⁴ waarin hij zijn uitgaven heeft genoteerd tijdens zijn route als landmeter door ons land dat toen deel uitmaakte van het Koninkrijk der Nederlanden.

Op 28 oktober 1828 is hij in Gent en vertrekt er de volgende morgen naar Meldert waar hij als landmeter de grenzen van de parochie opmeet⁵. Uiteindelijk komt hij op 1 december 1829 aan te Vosselare en in de maand december verblijft hij ook af en toe in Nevele en in Landegem.

In het vreemdelingenregister van de gemeente Nevele, door burgemeester J. B. Loontjens in het Frans opgesteld op 4 mei 1834⁶, staat echter dat hij in

¹ L. Stynen, *Rosalie en Virginie. Leven en werk van de gezusters Loveling*, Tielt, 1997, p. 17.

² H. Claessens, De families Comparé-Fredericq-Loveling-Buysse, in *Vlaamse Stam*, jg. 38, nr. 1, p. 1-25.

³ J. Luyssaert, Aanvullingen bij 'De families Comparé-Fredericq-Buysse-Loveling', in *Vlaamse Stam*, jg. 38, nr. 6, p. 343.

⁴ Universiteitsbibliotheek Gent, handschrift 2860.

⁵ In zijn notities schrijft hij *trianguliert* en dat betekent 'terrein in kaart brengen door het in denkbeeldige driehoeken te verdelen, waarbij van de eerste driehoek één zijde werkelijk gemeten wordt en vervolgens de hoeken ter berekening van de andere zijden', kortom 'het land meten'.

⁶ RAG, Provincie Oost-Vlaanderen (1830-1850), nr. 2038/4 (nr. 1008 in de inventaris).

1827 in België is aangekomen als *Géometre du Cadastre*. Hij is - nog steeds volgens Loontjens - in 1830 in Nevele aangekomen en was voordien gedomicilieerd in Vosselare.

Waarom kwam Loveling uit Papenburg naar onze streek?

Op 3 maart 1830⁷ geeft de gouverneur van Oost-Vlaanderen de opdracht om de nodige metingen te doen verrichten en een plan te laten opmaken van de Oude Kale en van de Nieuwe Kale of Nevels Vaardeken. Op 16 juni 1830 waren die plannen klaar.

Met grote zekerheid mogen we aannemen dat Herman Loveling als landmeter bij deze opmetingen betrokken was, zeker omdat hij blijkens zijn dagboekje al in 1828 en 1829 in verschillende gemeenten van Oost-Vlaanderen opmetingen had gedaan. Jammer genoeg hebben we tot heden geen enkel schriftelijk bewijs gevonden over zijn activiteiten in Vosselare en Nevele.

Op 6 juni 1831 - ondertussen hadden de Zuidelijke Nederlanden zich afgescheurd van het Noorden en werd het Koninkrijk België gesticht - trouwde Herman Loveling met Marie Comparé, een weduwe met zes kinderen.

Loveling neemt meteen deel aan het openbare leven. Op 19 januari 1832 is *Herman Antoine Loveling* geometer lid van de Nevelse burgerwacht⁸ en op 15 augustus 1835 werd hij als lid opgenomen in de Nevelse schuttersgilde Sint-Sebastiaan, echter niet voor lang want vanaf 1838 komt zijn naam niet meer voor in de ledenlijst.

Op 26 maart 1842 wordt hij als Belg genaturaliseerd⁹ en begin 1843 wordt hij tot schepen van Nevele verkozen onder het burgemeesterschap van J. B. Loontjens. Nog voor hij schepen werd, engageerde hij zich in het Nevelse politieke leven.

In een bijdrage opgenomen in de Gazette van Gent van 28 mei 1841 schrijft Loveling *dat door den aanhoudenden regen alle de schoone en kostelijke meerschen, van Deynze tot Gend en van Deynze langs Nevele tot aen de Brugsche Vaert, onder water staen, en de landman zich genooddaekt vind van nu af het gras af te maeyen, wil hij het niet verrot zien*. Loveling drukt de wens uit dat de gemeentebesturen elkander de hand zouden geven en

⁷ RAG, Hollands Fonds, nr. 890/5.

⁸ RAG, Modern gemeentearchief Nevele, 19 januari 1832.

⁹ RAG, Moderne gemeentearchief Nevele, nr. 10 'Correspondance Générale du maire de la commune de Nevele' (uitgaande correspondentie).

petitioneren *opdat het een of ander plan ten uitvoer gebracht worde*. Zijn oproep leidde ertoe dat in de loop van de volgende maand de burgemeesters van het kanton Nevele en de leden van de provincieraad van Oost-Vlaanderen samen kwamen en zich beraamden om het Nevels Vaardeken bevaarbaar te maken.¹⁰

Uiteindelijk hebben die gesprekken geleid tot het graven van het Schipdonkkanaal tussen 1847 en 1850.

Herman Loveling overleed op 21 juli 1846 te Nevele in tragische omstandigheden¹¹.

Jan Luyssaert
Merendree

¹⁰ H. Van den Abeele, *Het kanaal van Schipdonk*, Deinze, 1940, p. 5.

¹¹ Zie ook: J. Luyssaert, De voorouders en bloedverwanten van Virginie Loveling, in *Mensen van Toen*, jg. 8 (1998), afl. 4, p. 74-84.

NIEUWS UIT NEVELE EN OMGEVING IN DE ADVERTENTIES VAN DE 'GAZETTE VAN GEND' (JAARGANGEN 1816-1820)

In de voorbije *Land van Nevele*-jaargangen (2014-2018) publiceerden we een aantal bijdragen met advertenties, losse nieuwsberichten en andere varia, gebloeemleesd uit de *Gazette van Gend* uit de jaren **1755 tot 1815**. We vullen dit nu aan met een nieuwe bijdrage, die andermaal een selectie bevat van gelijkaardige berichten, ditmaal uit de periode **1816 tot 1820**, d.i. de eerste vijf jaren van de Hollandse Periode onder koning Willem I. Vanaf 1815 immers maakten de Belgische Provincies deel uit van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden. Dit laatste moest - volgens de intenties van de Europese Grootmachten op het Congres van Wenen (1814-1815) - een buffer tegen de Franse monarchie vormen.

In de hiernavolgende bloemlezing worden sommige korte advertenties of berichten in extenso aangehaald in hun oorspronkelijke versie, uit andere teksten worden slechts enkele passussen letterlijk geciteerd, wegens de charme van de typische woordkeuze, stijl en spelling van toen. Het moet ons helpen te beseffen dat hetgeen we hierna zullen lezen, bijna volle twee eeuwen geleden werd geschreven, zonder dat het ons enige moeite kost om het gelezene nog compleet en perfect te verstaan. De geciteerde *toponiemen* en *herbergnamen* zijn - om onmiddellijk in het oog te springen - door ons *gecursiveerd*. De volgorde van de advertenties is chronologisch, volgens de respectieve data van publicatie. Indien bepaalde berichten meer dan ééns gepubliceerd zijn, worden ook deze data meegedeeld, omdat het kan gebeuren dat een latere publicatie nieuwe en/of andere gegevens bevat dan de eerste. Hierna wordt de krantentitel *Gazette van Gend* in de bronvermeldingen afgekort tot GvG.

Uit de periode 1816-1820 excerpeerden we 118 berichten betreffende de gemeenten, die in het ancien régime behoorden tot het *Land van Nevele* (onder de kasselrij van de Gentse Oudburg) en die in de voorbije decennia de fusiegemeente Nevele (1977-2018) vormden. De inhoud varieert van verkopen en verpachtingen (van huizen, landerijen en meersen, herbergen, windmolens en renten) tot advertenties betreffende erfenissen en inboedels, overleden en vermiste personen, handboog- en bolpijpschietingen, diefstal in kerk of pastorie, de inhuldiging van een burgemeester, allerlei openbare werken (een brug over de Poekebeek, restauratie van pastorie en kerkvloer), een nieuwe kostschool, de loting van miliciens, enzovoort.

Wat de spreiding van de advertenties en berichten over de diverse gemeenten betreft, staat Nevele uiteraard vooraan, nl. met 26 items, zij het met een slechts geringe voorsprong op Merendree (20 items), gevolgd dan door Hansbeke en Lotenhulle (17 items elk), Vinkt (16 items) en Meigem (14 items). Daarna komen Landegem en Sint-Martens-Leerne (elk met 9 items), Vosselare en Zeveren (elk met 6 items). Helemaal achteraan staan Sint-Maria-Leerne (5), Poeke (4), Poesele (3) en Bachte (2 items).

JAARGANG 1816

Op te merken: ofschoon het Nederlands de officiële landstaal geworden was, zijn er in *GvG-1816* nog vrij talrijke Franstalige en/of tweetalige berichten opgenomen!

VERKOPING VAN HUIZEN, LAND, BOS EN RENTEN IN NEVELE, POESELE EN SINT-MARTENS-LEERNE

GvG nr. 424 van 1 januari 1816.

Openbare verkoping op zaterdag 13 januari in de afspanning *de Dry Hoeden* bij Jozef van Gansbeke te Nevele door notaris Judocus Albert Seriacop, in uitvoering van het vonnis dd° 10.10.1815 van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent. De verkoping gebeurt op verzoek van een aantal erfgenamen (in Nevele en Drongen) van wijlen Pieter-Francies en Pieter-Jacobus Baffort, beiden overleden te Nevele.

Koop 1: een schoon remarkabel woonhuis van twee etages op *de Merkt* te Nevele, met erf en een grote tuin geheel ommuurd, met het kleine huis en andere gebouwen, bomen en hagen daarop staande, in totaal 25 a 75 ca of 172 ½ roeden groot, nog tot 30 april 1816 gebruikt door sieur Judocus van Poucke.

Koop 2: een huis en erf met een kleine partij land, ook te Nevele, 26 a 42 ca of 176 roeden groot, nog tot 30 april 1816 gebruikt door Karel Colpaert.

Koop 3: een partij zaailand in Nevele, genaamd *het Stuk by de Prostdye*, 800 roeden groot of 1 ha 19 a 20 ca, gebruikt door Lieven Beyaert tot kerstavond 1816.

Koop 4: een partij bos in Nevele op de wijk *Veldeken*, 353 roeden of 52 a 70 ca groot, niet verpacht.

Koop 5: een partij zaailand in Poesele, 648 roeden of 96 a 74 ca groot, gebruikt door Lieven Beyaert tot kerstavond 1816.

Koop 6: een huis (een tweewoonst) in Sint-Martens-Lerne, 3 a 73 ca of 25 roeden groot, gebruikt door Jan-Baptiste de Coninck tot 30 april 1816.

Koop 7: een rente van 1741,49 fr. of 160 ponden groot courant, ten laste van Joannes Cneuvelds te Nevele, bezet op zijn goederen.

Koop 8: een rente van 634,92 fr. of 50 ponden groot wisselgeld, ten laste van de weduwe en kinderen van Pieter Pauwels te Nevele, bezet op hun goederen.

Koop 9: een huis en erf met een smidse te Nevele aan *den Spriet*, groot in erf 15 a of 100 roeden, gebruikt door Jan-Baptiste de Visschere tot 30 april 1816.

Koop 10: een partij land te Nevele aan *den Spriet*, groot 44 a 70 ca of 400 roeden, gebruikt door Pieter Minnens tot kerstavond 1815.

VERKOPING VAN BOSSEN IN LOTENHULLE

GvG nr. 425 van 4 januari 1816.

Openbare verkoping, door de Gentse notarissen Francies de Coninck (Bestormstraat) en Jan Francies Martens (Waestraat), op 10 januari in de herberg *den Koning van Spagnien* bij Carolus Lambrecht te Hansbeke *by het veer*. Het gaat om landen en bossen, gelegen te Zomergem en Lovendegem (kopen 1-6), te Lotenhulle (kopen 7-12) en te Bellem (koop 13).

Kopen 7 tot 12 bestaan uit zes partijen bos te Lotenhulle, waarvan één bos (koop 7) genaamd is *de Kaelebekken*; deze zes bospartijen zijn elk ingesteld op sommen tussen 200 en 1100 fr.

VERKOPING VAN ZAAILAND IN NEVELE

GvG nr. 435 van 8 februari 1816.

Openbare verkoping, door de Gentse notaris Jacques van Baeveghem (Kammerstraat), op 17 en 24 februari in de hostellerie *het Hof van Weenen* op de Koornmarkt.

Koop 2: zes partijen zaailand met een hoekje bos en een dreefje (dienend als uitweg), gelegen *op den Braemdonk* te Nevele in de wijk *Veldeken*, 5 ha 38 a 80 ca groot of 4 bunderen (oude leenmaat), voordien leen geweest; tot kerstavond 1816 in pacht gebruikt door Pieter Bultynck (jaarpacht: 250,33 fr. of 30 £ courant).

Koop 3: een partij zaailand in Nevele, voordien leen geweest, genaamd *het Singelgoed*, in de wijk *het Veldeken* gelegen, 1 ha 4 a 77 ca groot of 700 roeden, palende N. het voornoemde *Singelgoed*; tot kerstavond 1816 gepacht door Adriaen Lambrecht (jaarpacht: 54,42 fr. of 5 £ courant).

Koop 4: een kleine partij zaailand te Nevele in de wijk *het Veldeken* gelegen, 18 a 72 ca groot of 125 roeden, genaamd *het Wissellandeken*, palende Z. Jan Meganck; tot kerstavond 1816 gepacht door Francies de Meyer (jaarpacht: 12,70 fr. of 7 guldens courant).

VERKOPING VAN EEN HUIS EN RENTEN IN NEVELE

GvG nr. 425 van 4 januari 1816.

Openbare verkoping 'bij licitatie' door de Nevelse notaris Martin-Charles van Hulle, op 9 maart in de herberg van sieur Emmanuel de Puyt in Nevele en op 30 maart in de herberg van sieur Joseph van Gansbeke aldaar.

Koop 1: een huis en erf te Nevele in *de Meulenaerstraete*, palende W. de voornoemde straat en O. *den Oostbroek*, 9 a 85 ca groot of 67 roeden.

Koop 2: een bezette rente van 761,90 fr. kapitaals, ten laste van Jan Vermeulen in Nevele (jaarinterest: 31,73 fr.).

Koop 3: een bezette rente van 1741,49 fr. kapitaals, ten laste van Pieter van Nevele in Nevele (jaarinterest: 43,53 fr.).

Koop 4: een bezette rente van 1904,77 fr. kapitaals, ten laste van de hoirs van sieur Jan-Charles-Adriaen Dellafaille (jaarinterest: 76,19 fr.).

Koop 5: een rente van 1269,84 fr. kapitaals, ten laste van Judocus Bekaert in Nevele (jaarinterest: 50,79 fr.).

Koop 6: een onbezette rente van 317,26 fr. kapitaals, ten laste van Emmanuël vander Plaetre (jaarinterest: 10,88 fr.).

Deze verkoping is bevolen door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent, dd° 25.10.1815, op het verzoek van sieur Jacobus-Charles Minne, practizijn te Nevele, handelend in opdracht van een groot aantal belanghebbenden, grotendeels behorend tot eenzelfde familie vander Plaetre (*sic*) en wonende in Brugge, Nevele, Merendree, Landegem en Tielt.

Deze advertentie is opgenomen in het Nederlands en daarna herhaald in het Frans.

VERKOPING VAN EEN MEERS IN SINT-MARIA-LEERNE

GvG nrs. 445, 447 en 449 van 14, 21 en 29 maart 1816.

Openbare verkoping, op 8 en 22 maart in de afspanning *den Rooden Hoed* bij dhr. Meersman nabij de Sint-Niklaaskerk te Gent, van een maaimeers te Sint-Maria-Leerne, te koop gesteld door de ontvanger Lamme op de Houtlei te Gent. De meers is 1050 Gentse roeden groot.

VERKOPING VAN LANDERIJEN IN MERENDREE EN HANSBEKE

GvG nr. 445 van 14 maart 1816.

Openbare verkoping, op 19 en 26 maart en 2 april in de herberg van de weduwe Baillieul *op het Dorp* in Merendree. De eerste acht kopen betreffen gronden in Merendree, de volgende vijf kopen situeren zich in Hansbeke.

Van de acht zaailanden in Merendree zijn er een zestal, die een eigen naam hebben, resp. *den Meulenkauter* (koop 1: *dicht aen den meulen*), *het Meirsselken* (kopen 2 en 7), *den Kattegracht* (koop 5, in den wijk van *Velde*), *den Bellemaeker* (koop 6) en *den Meirsch* (koop 8, in de wijk *Durmen*). Gebruikers: Martinus van Holsbeke (kopen 1 en 2) en de weduwe de Meyer (koop 8), de overige vijf zaailanden zijn onverpacht.

De vijf zaailanden in Hansbeke, gelegen respectievelijk in de wijk *Oude Woestijne* (kopen 9 tot 12) en in de wijk *te Roo* (koop 13), worden allemaal gebruikt door de weduwe van Kerrebroeck, nog tot kerstavond 1816.

Inlichtingen bij notaris Charles le Begue te Gent (wonende *by den Berg*).

RENTEN OP NAAM VAN VINKTENAARS TE KOOP

GvG nr. 448 van 25 maart 1816.

Tweetalige advertentie (N/F) betreffende openbare verkoping, door de Deinse notaris J.-A. van de Keere, van huizen en landerijen in Deinze en Grammene, alsook van renten, bezet in Vinkt.

Koop 4: een créance ten laste van Philippe-Jacques de Sloovere te Vinkt.

Koop 5: een créance, oorspronkelijk ten laste van Maxim de Pauw en nu ten laste van Philippe-Jacques de Sloovere te Vinkt.

Voor deze verkoping werd de voornoemde notaris aangesteld bij vonnis dd° 04.07.1815 van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent inzake het proces tussen Joannes van Crombrugghe en diens vrouw Isabelle de Wulf c.s. enerzijds en Joseph van Laere te Grammene c.s. anderzijds. Tot de eisende partij behoorden o.a. ook: Maxim de Pauw en zijn vrouw Joanne Catherine de Wulf, landbouwers te Sint-Maria-Leerne, alsook Philippe-Jacques de Sloovere en zijn vrouw Marie-Colette de Wulf, landbouwers te Vinkt.

Verkoping op 17 april en 8 mei te Deinze in de auberge *den Witten Leeuw* bij weduwe Gerard de Smet op *Deinze-Kouter* bij de *Steendam-brugge*.

VERKOPING VAN HOFSTEDE IN VINKT

GvG nrs. 451 en 453 van 4 en 11 april 1816.

De Gentse notaris de Vinck (Gewad 16) biedt te koop aan, als koop 4: een hofstede te Vinkt, 15 bunderen 280 roeden groot, gebruikt door Constantin d'Hoyere (jaarpacht: 660 guldens).

VERKOPING VAN EEN PARTIJ ZAAILAND IN MERENDREE

GvG nrs. 458 en 472 van 29 april en 17 juni 1816.

Openbare verkoping, door de Gentse notaris Karel-Martinus de Clercq (Geldmunt 33), op 8 en 29 juni in de herberg *de Boschkeete* te Drongen (wijk *Luchteren*) van een partij zaailand in Merendree en vier partijen zaailand en bos in Drongen.

Koop 1: een partij zaailand te Merendree, in de wijk *Over-Poucke*, groot 44 a 69 ca of 300 roeden (Gentse maat), genaamd *den Paesmansbulk*, palende *Z. de straete, geëstimeerd den blooten grond op de somme van 609,52 francs* (= 50 £ gr. courant).

Deze verkoping is bevolen door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent, dd° 28.12.1815, in uitvoering van een vonnis in het proces tussen enerzijds ene Jacobus van de Castele, landsman te Sint-Denijs-Westrem, eiser bij exploit van 02.04.1814, *cum suis*, en anderzijds enkele leden van ene familie vander Vennet (te Drongen, Baarle en Merendree).

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN VINKT

GvG nrs. 460, 462, 466 en 470 van 6, 13 en 27 mei en 10 juni 1816.

Door de Gentse notaris Charles le Begue, bij den Berg (van Barmhartigheid, of Pandjeshuis) wordt op 16 en 30 mei te Deinze, in de herberg *het Canton* bij de weduwe Callier, een openbare verkoping gehouden. De eerste twee kopen betreffen Vinkt.

Koop 1: een schone en wel bebouwde hofstede, gestaan te Vinkt in de wijk *'t Lammeken*, onder land, hof, bos en *motte* 4 bunderen groot, in één blok bijeen, palende *W. de Straete*.

Koop 2: een schone partij land te Vinkt, niet ver van voornoemde hofstede gelegen, palende *N. de Straete* van Vinkt naar Aarsele, 2 bunderen groot, gepacht door Eugenius de Coninck tot kerstavond 1818 (jaarpacht: 42 £ gr.).

VERKOPING VAN GOEDEREN IN ZEVEREN EN LOTENHULLE

GvG nrs. 470 en 475 van 10 en 27 juni 1816.

Op 15 en 29 juni, in *het Huys van Commerce* te Vinkt, bewoond door Jan-Baptiste Tytgat, wordt door notaris Beernaert van Deinze openbaar verkocht: een partij *turf*-meers, gelegen te Zeveren, ca. 400 roeden groot, palende aan de goederen van de heren Martens en Haeghens. Worden ook verkocht: zes partijen land in Lotenhulle (toponiemen: *den Blekken Bulk, de Brakke, het Hoveken ofte de Geruïneerde Hofstede, den Eekbosch en de Pachtebeke*).

DE ERFENIS VAN LOUIS MOERAERT BETWIST - PARTIJEN: DE FAMILIES VAN BRANTEGHEM IN BACHTE EN ZEVEREN

GvG nrs. 476, 478, 486 en 523 van 1 en 8 juli, 5 augustus en 12 december 1816.

Tweetalige advertentie (N/F) betreffende openbare verkoping bij licitatie door notaris C.-M. de Clercq te Gent op 31 juli en 21 augustus. Onder de talrijke verzoekers tot deze verkoop worden o.a. vermeld: **a.** bij de ene partij: 18. Fredericus Watermolen, herbergier te Lotenhulle, en zijn vrouw Catherine Miele; 19. Francies van Hove, landbouwer in Vinkt; 20. Marie Angelique van der Donckt, weduwe van Laureyns van Branteghem, landbouwster te Bachte, als recht hebbende van Pieter Joannes de Clercq en zijn vrouw Colette van Branteghem, landbouwers te Bachte; **b.** bij de andere partij: 4. Ferdinand Baudoncq, landbouwer te Zeveren, en zijn vrouw Joanne Therese de Raedt (voordien weduwe van Emmanuel van Branteghem); Ferdinand voornoemd is toeziende voogd over Colette en Marie Victoria van Branteghem, de minderjarige kinderen uit haar eerste huwelijk; de andere voogd is Francies Tydgat, landbouwer in Meigem. Alle betrokkenen zijn hoirs ten sterfhuize van wijlen sieur Ludovicus Moeraert en uit dien hoofde medeverkopers van de erfenisgoederen.

VERKOPING VAN GOEDEREN EN RENTEN IN LANDEGEM

GvG nr. 490 van 19 augustus 1816.

Openbare verkoping op 31 augustus in de herberg *het Land van Nevele* bij Francies van de Walle te Landegem door notaris Judocus Albert Seriacop, in uitvoering van het vonnis dd° 12.06.1816 van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent. De verkoping gebeurt op verzoek van de erfgenamen van wijlen Emmanuël Verhye en zijn vrouw Marie Joanne Slock, beiden overleden te Landegem. Deze erfgenamen behoren tot de families Verhye-Vande Walle-Dierkens (wonende in Landegem, Waarschoot en Gent). Het gaat om elf verschillende kopen, beschreven als volgt.

Koop 1: een kleine hofstede te Landegem in *den Heirenthoek*, groot met boomgaard en hof in totaal 29 a 80 ca of 200 roeden, tot kerstavond 1816 gebruikt door Joseph de Graeve (die ook gebruiker is van de kopen 2 tot 6).

Koop 2: een partij land in Landegem, 29 a 80 ca groot of 200 roeden.

Koop 3: een partij land aldaar, genaamd *het Moortelken*, 29 a 80 ca groot of 200 roeden.

Koop 4: een partij land aldaar, genaamd *den Bachten-heirend*, 33 a 52 ca of 225 roeden groot.

Koop 5: een partij land aldaar, 14 a 90 ca of 100 roeden groot.

Koop 6: een partij meers aldaar, 5 a 36 ca groot of 36 roeden, met nog een klein bosje, genaamd *Nekkerskellaert*, 3 a 72 ca groot of 25 roeden.

Koop 7: een partij land te Landegem in *de Kerkstraete*, genaamd *den Bulk*, 48 a 57 ca groot of 326 roeden, gebruikt tot kerstavond 1816 door Jan-Francies de Prost.

Koop 8: een partij land te Landegem op *den Oliekotkauter*, groot 68 a 25 ca of 454 roeden, gebruikt tot kerstavond 1816 door Jooris Francies Acke.

Koop 9: een partij meers, onverpacht, te Landegem, 25 a 18 ca of 169 roeden groot.

Koop 10: een rente van 1269,84 fr. of 100 £ gr. wisselgeld kapitaals ten laste van Joannes van de Castele fs. Lieven te Landegem, bezet op een behuisde hofstede.

Koop 11: een rente van 1269,84 fr. of 100 £ gr. wisselgeld kapitaals ten laste van Jacobus Francies Claeys fs. Martin te Landegem, bezet op een behuisde en beplante hofstede.

VERKOPING VAN HOFSTEDEN, LANDERIJEN, BOS EN RENTEN IN HANSBEKE, BELLEM, NEVELE EN SINT-MARIA-LEERNE

GvG nr. 495 van 5 september 1816.

Openbare verkoping op 10 en 24 september in de herberg *het Huys van Vinderhout* bij Pieter Laros in Hansbeke, geleid door de Nevelse notaris Judocus Albert Seriacop, in uitvoering van het vonnis dd° 17.07.1816 van de Civiele Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent. De verkoop gebeurt op verzoek van: a. Pieter Francies Coddens, landsman te Knesselare; b. Jooris Francies Goethals, olieslager te Hansbeke; c. Casimir Tytgat en zijn vrouw Rose Goethals, particulieren te Tielt, en dit in aanwezigheid van de vrederechter en van de administrerende en gesubrogeerde voogd over Regine, Marie en Caroline Goethals, de drie minderjarige kinderen van Jooris Francies Goethals en van wijlen zijn vrouw Marie-Rose van Vynckt. De hierna volgende goederen zullen verkocht worden, verdeeld over 23 kopen (met vermelding van talrijke toponiemen).

Koop 1: een hofstede te Hansbeke op de wijk *Rybroek*, palende N. en W. *de Straete*, groot in grond 30 a 45 ca.

Koop 2: een partij land, gelegen als voren, genaamd *de Vierweegsche*, palende Z. *de Straete*, groot 87 a 48 ca.

Koop 3: een partij land, gelegen als voren, genaamd *het Waelebulksken*, N. *de Straete*, groot 22 a 40 ca.

Koop 4: een partij land, gelegen als voren, genaamd *de Thansbuis*, Z. *de Straete*, groot 31 a 65 ca.

Koop 5: een partij land, genaamd *Emerickbosch*, W. *de Straete*, groot 53 a 15 ca.

Koop 6: een partij land, genaamd *het Kippendonksken*, O. Pieter en Geraerd Standaert, groot 45 a 83 ca.

Koop 7: een partij land, genaamd *den Tuin*, palende Z. de weduwe Rutsaert, groot 28 a 2 ca.

Koop 8: een partij land, genaamd *het Half Gemet*, palende O. de hofstede (onder koop 1) en N. de weduwe Rutsaert, groot 54 a 54 ca.

Koop 9: een partij land, genaamd *den Langenbulk*, palende W. en N. Jan van Vynck, groot 25 a 48 ca.

Koop 10: een partij land, genaamd *de Groote Bleekstede*, Z. en W. de weduwe Wttenhove, groot 74 a 5 ca.

Koop 11: een partij land, genaamd *de Kleine Bleekstede*, O. de weduwe Wittenhove en N. *de Straete*, groot 45 a 83 ca.

Koop 12: een partij land, genaamd *de Grotsels*, Z. en W. de weduwe Wittenhove, groot 48 a.

Koop 13: een partij land, genaamd *de Rostijne*, O. *de Straete*, groot 72 a 42 ca.

Koop 14: een partij bos in Bellem, genaamd *den Wytinck-bosch*, Z. *den Waterloop*, groot 49 a 46 ca.

Koop 15: een partij land in Nevele, genaamd *den Joos-Mortier*, Z. *de Straete*, groot 79 a 87 ca.

Koop 16: een partij maaimeers in Sint-Martens-Leerne, palende O. *de Leie* en W. de meers genaamd *den Ham*, palende N. Francies Staelens als pachter, groot 54 a 64 ca.

Koop 17: een partij land te Hansbeke, genaamd *het Geetjen*, N. *de Straete*, groot 30 a 29 ca.

Koop 18: een partij land te Hansbeke, genaamd *het Leentjen*, N. *de Straete*, groot 35 a 47 ca.

Koop 19: een partij land te Hansbeke, genaamd *den Snept*, palende O. de weduwe Jacobus Martens en N. Pieter de Schuyter, groot 63 a 62 ca.

Koop 20: een behuisde hofstede te Hansbeke in *de Laerstraete*, palende Z. *de Straete*, W. en N. de kinderen van Baudewyn Maenhaut, groot 46 a 88 ca.

Koop 21: nog een behuisde hofstede te Hansbeke in de wijk *Rybroek*, palende O. *de Straete* en N. de weduwe Jacobus Martens, groot 29 a 59 ca.

Koop 22: een partij land te Hansbeke, genaamd *de Kleine Bleekstede*, palende O. de andere *Bleekstede*, Z. *de Grootte Bleekstede* en N. *de Straete*, groot 36 a 88 ca.

Koop 23: het kapitaal van een onbezette rente van 1269,84 fr. wisselgeld, ten laste van de kinderen van Jan van de Walle fs. Pieter te Hansbeke (rente à 4 %).

Inlichtingen bij notaris J.-A. Seriacop te Nevele, notaris vanden Driessche te Aarsele en bij Jan-Bernaerd Geernaert te Knesselare.

VERKOPING BIJ LICITATIE VAN GOEDEREN IN LEERNE EN MERENDREE

GvG nrs. 506 en 516 van 14 oktober en 18 november 1816.

Openbare verkoping bij licitatie door de Deinse notaris Philippe Jacques Beernaert, op 17 en 31 oktober in de herberg genaamd *het Land van Nevele* bij Pieter Filliers te Bachte, staande *jegens den kasseideweg loopende van Deynze naer Nevele*. De notaris was daartoe aangesteld bij vonnis van de Burgerlijke Rechtbank te Gent dd° 23.07.1816. De verkoping gebeurt op het verzoek van de hoirs van de sterfhuizen van Joannes-Baptiste Wa[e]lraeve en zijn vrouw Joanne-Therese Bekaert, beiden overleden in Sint-Maria-Lerne.

Verkocht wordt: een behuist en beschuurd hofstedeken, met boomgaard, lochting, zaailand, bos en weiden ca. 2 oude bunderen groot, gestaan en gelegen binnen Sint-Maria-Lerne, op *den Kauter* bij *den Holden-weg*, in pacht gebruikt door Augustin du Chateau (jaarpacht: 18 £ gr. courant).

Wordt eveneens verkocht: een huis en erf, met een partij zaailand annex, samen 1 oud gemet groot, gelegen in Merendree, gebruikt door Pieter Ganbeen (jaarpacht: 7 £ gr. courant).

In *GvG van 18.11*: bod verhoogd tot 3950 fr. Inlichtingen bij sieurs van Hulle en Minne, notaris en practizijns te Nevele.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN VINKT

GvG nrs. 513, 514, 517, 518 en 521 van 7, 11, 21 en 25 november, en 5 december 1816.

Op 12 en 26 november en 17 december in de afspanning *den Hert* te Petegem wordt openbaar verkocht: een hofstede, met landen, bossen en meersen, groot 21 ha 73 a, of 16 bunderen 157 roeden, binnen Vinkt gelegen, gebruikt door Constantinus d'Hoyere; verdeeld over 17 kopen.

Inlichtingen bij notaris de Vinck te Gent (Groot Gewad nr. 16).

VERPACHTING VAN GOEDEREN IN VOSSLARE EN VINKT

GvG nr. 518 van 25 november 1816.

Op 7 december wordt door notaris Karel van Gendt, in opdracht van de *Civile Hospicen* te Gent, openbaar verpacht:

Lot 11: een hofstede te Vosselare, met 25 bunderen zaailand, bos en meers, alsnog gepacht door Joannes Francies de Loof.

Lot 12: 750 roeden zaailand te Vinkt, deel uitmakend van een groter geheel, genaamd *het Schaepersstuk*, alsnog in gebruik bij Andries d'Hondt.

LOTING VAN DE MILICIENS

GvG nr. 519 van 28 november 1816.

Op basis van de alfabetische lijsten, opgemaakt in uitvoering van het Besluit van 7 februari 1816, door koning Willem I uitgevaardigd, worden de miliciens opgeroepen ter loting.

De miliciens van Sint-Martens-Leerne worden op 10 december geloot in de meierij van Gent. Die van Zeveren, Bachte, Vinkt, Maria-Leerne, Vosselare en Meigem op 14 december in de meierij van Nevele.

JAARGANG 1817

VERKOPING VAN TWAALF GEMETEN ZAAILAND IN VINKT

GvG nrs. 529, 530, 531 en 532 van 2, 6, 9 en 13 januari 1817.

Door de Gentse ontvanger Lamme worden op 6 en 20 januari 1817 in de herberg *de Roose* op *de Merkt* te Nevele openbaar verkocht: twaalf gemeten beste zaailanden, gelegen in Nevele, wijk *Veldeken* en *den Stein*, gepacht door Jan-Francies Meganck, Bernard de Meyer en Judocus Bekaert.

HOFSTEDE TE KOOP IN NEVELE

GvG nrs. 549 en 550 van 13 en 17 maart 1817.

Op zaterdag 22 maart wordt in de herberg *de Dry Hoeden* nabij de kerk van Nevele een openbare verkoping gehouden. Verkocht wordt: een schone behuisde en beschuurde hofstede te Nevele in de wijk *Wulfhoek*, omtrent 10 ½ gemeten groot, palende aan de gronden van sieurs van de Vivere, Waesberge, Lamme en anderen. Op het goed rusten twee renten van samen 500 £ gr. wisselgeld kapitaals. Inlichtingen bij notaris Seriacop en advocaat Minne, beiden te Nevele.

BOS TE KOOP IN LOTENHULLE

GvG nrs. 562 en 564 van 28 april en 5 mei 1817.

Worden uit de hand te koop aangeboden: drie partijen bos, waarvan twee gelegen in Aalter (het *Piersbosch* en de *Biesvelden*) en het derde bos in Lotenhulle.

Koop 3: een partij bos in Lotenhulle, genaamd *Bellem-Bosch*, 7 bunderen 81 roeden groot, palende N. aan de goederen van de erfgenamen van sieur d'Haene en mr. d'Asper met *den Gaverbosch*, begroeid met talrijke schone abelen, eiken, sparren en andere bomen.

Inlichtingen bij notaris Vanderhaeghen (Ingooigem) en notaris Schacht (meier van Lotenhulle).

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE EN LAND IN POEKE

GvG nrs. 564, 566 en 568 van 5, 12 en 19 mei 1817.

In de herberg *den Leeuw* te Bellem aan de brug ter zuidzijde van *de Vaart* wordt op 13 en 20 mei openbaar verkocht: een behuisde en beschuurde hofstede, beplant met fruit- en andere bomen, met het medegaande land en meers, alle van eerste kwaliteit, 5 ha 72 a 70 ca groot of 2 bunderen 3 vierendelen (oude Kortrijkse maat), in één blok bijeen gelegen, benevens nog een oud bunder zaailand in de dichte nabijheid, gelegen in Poeke (sectie A); gebruikt door Francies Coopman en van Paemel. Inlichtingen bij notaris Charles Baeyens (Wetteren).

VERKOPING VAN HOFSTEDE IN VINKT

GvG nrs. 568, 569, 570 en 571 van 19, 22, 26 en 29 mei 1817.

Door de Gentse notaris en ontvanger Lamme (wonende op het einde der Houtlei) wordt op 21 mei en 4 juni in de afspanning *den Grooten Hert* in Petegem (*Knok*) een openbare verkoping gehouden van een schone patrimoniële hofstede, ongeveer 6 bunderen groot met boomgaard, land en meers, alles in één blok bijeen, gestaan en gelegen in Vinkt; gepacht tot kerstavond 1817 door Jan Lonke (jaarpacht: 50 £ gr. courant).

VERKOOP VAN HOFSTEDEN EN LAND IN MERENDREE EN HANSBEKE

GvG nrs. 583, 589 en 591 van 10 en 31 juli, 7 augustus 1817.

In een openbare verkoping in een Gentse herberg worden o.m. ook de volgende goederen, gelegen in Merendree en Hansbeke, verkocht:

Kopen 8 tot 12: een schoon en aangenaam speelgoed, met hofstede, huis enz. (het zgn. neerhof = koop 8) en vier partijen land medegaande (= kopen

9 tot 12), samen 1575 roeden groot, gelegen te Merendree, palende aan de gronden van Jan de Jonge, sieur Hamelinck e.a.

Kopen 13 tot 21: een behuise hofstede met schuur, stallen enz., te Merendree in de wijk *Oostergem*, met acht partijen land, palende aan het voornoemde speelgoed en aan de gronden van sieurs Hamelinck, Huytens, Colman en Jan de Jonge; gebruikt door Louis de Smet.

Koop 30: een partij land in Hansbeke, genaamd *het Loeksken*, 422 roeden groot, palende O. *het Loekstraetjen*; gebruikt door Jacobus Lefebure.

Inlichtingen bij de Gentse notarissen Impens (Nederscheldestraat) en Carton (Roskamstraat) en bij de *avoué* Engelbert-Lievin Brauwer (Schipgracht).

VERKOOP VAN KAPBOSSEN IN LOTENHULLE

GvG nr. 584 van 14 juli 1817.

Op woensdagen 9 en 23 juli wordt in de herberg *den Beir*, bewoond door sieur Billiet op *het Dorp* te Lotenhulle een openbare verkoping gehouden van diverse zaailanden en bossen, gelegen o.m. in Wingene (koop 1), Ruiselede (kopen 2-4) en Lotenhulle (kopen 13-16).

Koop 13: een kapbos in Lotenhulle van zuiden aan *de Loobulken*, 6 gemeten 55 roeden groot, palende N., O. en Z. de straten van Lotenhulle naar Bellem, W. de erfgenamen van sieur Roelandts.

Koop 14: een kapbos in Lotenhulle, genaamd *het Stekerbosch*, in het *Goed ter Lucht*, 4 gemeten 12 roeden groot, palende N. de volgende koop, O. graaf Dellafaille d'Assenede, Z. de erfgenamen van sieur Cardon en W. de kinderen Serweytens.

Koop 15: een kapbos in Lotenhulle, genaamd *Donderbosch*, ook in het *Goed ter Lucht*, 3 gemeten 386 roeden groot, palende N. en O. graaf Dellafaille d'Assenede en W. de kinderen Serweytens.

Koop 16: een kapbos in Lotenhulle, genaamd *Bellembosch*, gelegen in *den Malsem*, 17 gemeten 33 roeden groot, palende W. *de Malsemstraete*, N. en Z. sieur d'Haene de Stuyvenberghe, O. de weduwe Livin Martens.

VERKOOP VAN EEN HOFSTEDE EN LANDERIJEN IN MERENDREE

GvG nr. 594 van 18 augustus 1817.

De Gentse notaris Driesens (Sint-Pieters-Nederkouter) houdt op zaterdagen 23 augustus en 6 september in de herberg *het Lindeken* bij P. van den Broecke in Vinderhoute een openbare verkoping van goederen, gelegen in Merendree (kopen 1 tot 9) en in Vinderhoute (kopen 10-11: hofstede en land).

Koop 1: een hofstede met de behuizing enz. en een daarachter gelegen kleine bulk land, samen 303 roeden groot, gelegen in Merendree, wijk *Oostergem*, palende Z. *de Straete* en N. *den Schaelbroek*.

Koop 2: een kleine bulk land in Merendree, genaamd *het Bosselken*, gelegen als voren, 100 roeden groot.

Koop 3: een partij meers genaamd *den Langen Meirsch*, gelegen als voren, 600 roeden groot.

palende Z. de voorgaande partij land en N. *den Leybarm*.

Kopen 4 tot 7: vier partijen land, gelegen als voren (achter de voornoemde hofstede), respectievelijk genaamd *den Schaelbroek* (koop 4), *het Rosteyntjen* (koop 5), *den Gaeverbosch* (koop 6) en *de Donkt* (koop 7).

Koop 8: de westelijke helft van een partij land, gelegen als voren, in het geheel 410 roeden groot, palende Z. *den Wagenweg* en W. Jooris Maenhaut; de oostelijke helft behoort toe aan de hoirs van Joanne Maenhaut.

Koop 9: een partij land, gelegen als voren, 212 roeden groot.

De hofstede, de landerijen en de meers worden alle gepacht door Jan-Baptiste de Clercq (jaarpacht: 30 £ courant).

VERPACHTING VAN LANDERIJEN IN DEINZE EN LEERNE

GvG nr. 595 van 21 augustus 1817.

Door de Deinse notaris Jean Albert van de Keere wordt op woensdag 27 augustus in het *hotel der Meyerye*, bewoond door weduwe Callier, te Deinze *op de Merkt*, een openbare verkoping gehouden van diverse partijen land en meers, eigendom van “den Armen ofte Bureau van Weldaedigheyd der parochie van Onze Lieve Vrouwe binnen de stad Deynze”. De verpachting belooft een termijn van drie-zes-negen jaren, beginnende op a.s. kerstdag. Onder de te verpachten gronden is ook een partij meers in Sint-Maria-Leerne (ligging niet nader gepreciseerd).

VERKOOP VAN HET *GOED TER LUCHT* IN LOTENHULLE

GvG nrs. 596 en 602 van 25 augustus en 15 september 1817.

Op woensdagen 27 augustus en 24 september wordt door notaris Schacht in de herberg *den Hert* bij sieur Cornelis Verplaetse *op het Dorp* van Lotenhulle in het openbaar verkocht:

Koop 3: een blok goederen, genoemd *het Goed ter Lucht*¹, bestaande in een hofstede met verscheidene partijen zaailand, gebruikt door Pieter Planckaert, en een woonhuis, gebruikt door Jan-Baptiste Derdeyn, benevens nog diverse partijen kapbos. Dit alles is in één blok bijeen gelegen in Lotenhulle en doorsneden door *het Boschstraetjen*, in totaal samen 16 ha 26 a 42 ca groot, of 36 gemeten 67 roeden, palende N. de kinderen Laureyns Serweytens, mrs. de Kimpe en Camberlin en graaf Dellafaille d'Assenede, O. sieurs Camberlin, Sencie, Versluys, de hoirs Blomme en *de Klyttestraete*, mr. Simoens en de markies van Rhode, en W. de voornoemde Simoens en Martin Standaert. De kopen 1 en 2 situeren zich in Aalter.

VERKOOP VAN HUIZEN EN RENTEN IN NEVELE

GvG nr. 599 van 4 september 1817.

Op het verzoek van de erfgenamen van Martine Norbertine Dhaenens, overleden in Nevele, houdt de Nevelse notaris van Hulle, daartoe aangesteld door de Civiele Rechtbank te Gent, een publieke verkoping op 9 september 1817 in de herberg van sieur Jacques Cannoodt te Nevele. Het betreft de volgende goederen en renten.

Koop 1: een schoon stenen huis en erf in de *Sint-Jansstraete* in Nevele, 8 a 54 ca groot of 57 roeden.

Koop 2: een ander huis en erf in Nevele, gelegen als voren, 4 a 92 ca groot of 33 roeden.

Koop 3: een schone partij land, gelegen achter de voornoemde huizen, 22 a 69 ca groot of 152 roeden.

Kopen 4 tot 12: negen bezette renten en personele obligaties.

Inlichtingen ook bij de Nevelse practizijns Minne en Bouckaert.

VERKOOP VAN EEN KLEIN SPEELGOED IN MEIGEM

GvG nr. 599 van 4 september 1817.

Door de Nevelse notaris Seriacop wordt aldaar op donderdag 11 september in de herberg *het Lammeken*, bewoond door Marten Danneels, een openbare verkoping gehouden van een 'speelgoedjen' met hofstede, landerijen en bos, gelegen te Meigem, in totaal 14 ha 25 a 30 ca of 10 bunderen 545 roeden groot, gebruikt door Francies de Raedt (jaarpacht: 84 £ gr.), en verdeeld over zes kopen. Ingesteld op 1679 £ gr. wisselgeld.

¹ Zie: N. Kerckhaert, *Oude Oostvlaamse hoeven* (Gent, Federeratie Toerisme, 1977), p. 253. Anno 1546 (met Jan de Sutter fs. Andries als eigenaar-bewoner) was dit goed - met landerijen, bossen en vijvers - 21 bunderen groot.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN MEIGEM EN EEN MEERS IN LOTENHULLE
GvG nrs. 604 en 605 van 22 en 25 september 1817.

Openbare verkoping door notaris de Vriendt, residerende te Zomergem, op 30 september in de herberg *de Zwaan* bij de weduwe van Gregorius de Meulemeestere *op het Dorp* te Aalter. Er worden een aantal goederen verkocht, gelegen in Aalter, Meigem en Lotenhulle, verdeeld over achttien verschillende kopen.

Koop 17: een hofstede in Meigem, bestaande in woonhuis, schuur en stallingen, met land daaraan ten oosten en ten noorden daarvan gelegen, op de wijk *Kruiswege*, 900 roeden groot, palende *Z. de straete* van Meigem naar Vinkt en *W. de straete* leidende naar *de Vaerseelbrug*; gebruikt tot kerstavond 1822 door Hubertus Ranson, te Meigem. Ingesteld op 110 £ gr. wisselgeld.

Koop 18: een partij meers in Lotenhulle *aen de Vynckbrugge*, palende *O. de Straete*, *Z. en W. de rivier de Kaelene*, *N. sieur Costenoble*, 544 roeden groot. Ingesteld op 100 £ gr. wisselgeld; gebruikt tot kerstavond 1820 door Karel van Oost, te Vinkt.

VERKOPING VAN HOFSTEDE EN RENTE IN VINKT

GvG nrs. 607, 609 en 613 van 2, 9 en 23 oktober 1817.

Door de Deinse notaris Philippe Jacques Beernaert worden op 24 september en 15 oktober in de afspanning *het Canton* bij de weduwe Callier *op de Merkt* te Deinze openbaar verkocht:

Koop 11: een behuisd hofstedeken in Vinkt, met boomgaard en zaailand omtrent 20 aren groot, palende *O. dhr. Vanderhaegen*, *Z. en W. de graaf de Gage* en *N. den Herweg*; gebruikt door Andries Schollier. Staat verhoogd op 63 £ gr. wisselgeld.

Koop 13: een erfachtige rente van 100 £ gr. wisselgeld kapitaals (à 5 %), ten laste van sieur Guillielmus de Schuymere te Vinkt.

VERKOOP BIJ LICITATIE VAN GOEDEREN IN MARTENS-LEERNE

GvG nrs. 610 en 613 van 13 en 23 oktober 1817.

Op verzoek van Marie Verbiest, weduwe van Joannes Goethals, wonende te Sint-Martens-Leerne, wordt door de Deinse notaris Philippe Jacques Beernaert een openbare verkoping bij licitatie gehouden. Marie Verbiest treedt op als wettelijke voogdes over haar twee minderjarige kinderen, krachtens vonnis door de Civiele Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent dd°

13.09.1817. De verkoping heeft plaats op 18 oktober 1817 in de herberg bewoond door Leo Mestdag in Sint-Martens-Leerne.

Koop 1: een behuisd en beschuurd hofstedeken, met de andere gebouwen, bomen en hagen, 600 roeden (of 89 a) groot in grond met het medegaande zaailand, gestaan en gelegen in Sint-Martens-Leerne, palende N. dhr. Comparé, O. de hoirs Hyde, NW. en ZW. mr. van Crombrugge.

Koop 2: een partij zaailand, gelegen als voren, 400 roeden of 59 a groot, palende NW. en NO. het voormelde hofstedeken, ZO. en ZW. de voornoemde mr. van Crombrugge.

Op het te verkopen goed rust een hypotheek ten bedrage van 150 £ gr. (à 4 %).

Een derde bijkomende zitdag wordt gehouden op 28 oktober. De instel is intussen verhoogd tot 275 £ gr. Inlichtingen bij notaris Beernaert, te Deinze, alsook bij de notaris Bruggeman, te Latem, geautoriseerde van de verkoper.

VERKOPING VAN DE MOLEN VAN AUDEGOEDE IN LOTENHULLE

GvG nrs. 612, 615, 617 en 620 van 20 en 30 oktober, 6 en 17 november 1817.

In de herberg *het Meuleken* te Lotenhulle op *het Dorp* wordt op 11 en 25 november 1817 in het openbaar verkocht: een schone en welbeklante korenwindmolen met de medegaande grond, aldaar gestaan en gelegen tegen *het Dorp*, van ouds genaamd *den Meulen van Audegoede*, in pacht gebruikt door Karel van de Voorde. Worden tevens verkocht: verscheidene kleine hofsteden, met de medegaande gronden, alles bijeen gelegen bij de voornoemde molen en gebruikt door verscheidene personen. Inlichtingen bij de notaris en meier Schacht, alsook bij de ontvanger Constantin de Wever, te Gent in de Peperstraat.

VERKOPING VAN GOEDEREN IN MERENDREE

GvG nrs. 612 en 614 van 20 en 27 oktober 1817.

In opdracht van heer en meester Pots, chirurgijn te Merendree, wordt door de Lovendegemse notaris Jan Impens op donderdag 30 oktober en zaterdag 15 november in de herberg *de Rooze* bij Mattheus Cocquyt in Merendree op *het Dorp* in het openbaar verkocht: een remarkabel en spacieuus huis, bijzonder geschikt als speelgoed of als fabriek, omringd door hagen en muren, in één blok bijeen gelegen te Merendree tegen *het Dorp* niet ver van de *Brugsche Vaerd*. De totale oppervlakte met huis, hof, boomgaard en het medegaande land bedraagt 87 'perchen' 93 meters of 592 roeden, palende O. en Z. mr. van Heurne (Brugge), W. Lievin de Cuyper, N. mr. van Hecke en anderen. Actueel gebruikt door de eigenaar, chirurgijn Pots.

VERKOPING VAN NIEUWE STENEN KORENWINDMOLEN IN LOTENHULLE
GvG nr. 615 van 30 oktober 1817.

Op dinsdag 4 november 1817 wordt in de herberg van sieur Bernard Billiet te Lotenhulle door de Nevelse notaris van Hulle, daartoe benoemd door de Civiele Rechtbank van Gent, publiek verkocht: een schone, welbeklante, nieuwe stenen korenwindmolen, met een huis en erf, gestaan en gelegen binnen Lotenhulle. Inlichtingen ook bij sieur Leo van Hulle, griffier en ontvanger te Lotenhulle.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE MET TARWELANDEN IN HANSBEKE
GvG nr. 618 van 10 november 1817.

Op 12 en 26 november houdt de Nevelse notaris van Hulle een publieke verkoping in de herberg van sieur Jan-Baptiste van Overbeke, waard in *den Koning van Spagnien* te Hansbeke *op het Veir*. Wordt verkocht: een schone en goede patrimoniële, wel bebouwde en beplante hofstede, met de medegaande tarwelanden, gestaan en gelegen te Hansbeke in de wijk van *Reybroek*, in totaal 11 ha 20 a 5 ca groot of 8 bunder 302 roeden, verdeeld over 19 kopen; gebruikt door Pieter Tollens, zonder voorwaarde.

VERKOPING VAN ZAAILANDEN IN POEKE EN KANEGEM
GvG nrs. 623 tot 626 van 10 november 1817.

Door de Tieltse notaris Charles Roelandts worden op 27 november en 11 december 1817 in de herberg *de Fonteyne* te Tielt in *de Hoogstraete* openbaar te koop gesteld: vier afzonderlijke partijen patrimoniële zaailanden, gelegen op de scheiding van Poeke en Kanegem, samen 2 bunderen 947 kleine Kortrijkse roeden groot, palende aan de goederen van de heren Delcambe, Emmanuel de Kerckove, Philippe de Brabandere, Emmanuel de Wulf, juffrouw Isabelle Mehuys en pastoor van de Voorde; in pacht gebruikt door Emmanuel de Wulf en Jan-Baptiste Willems (gezamenlijke pachtprijs: £ 22-13-4 gr. courant).

STERFHUIS VAN HET ECHTPAAR AUGUSTINUS VERHOEYE IN SINT-MARTENS-LEERNE. VERKOPING BIJ LICITATIE
GvG nr. 627 van 11 december 1817.

Op het verzoek van de gemeenschappelijke hoirs ten respectievelijke sterfhuize van wijlen Augustinus Verhoeve en zijn vrouw, beiden overleden in Sint-Martens-Leerne, wordt op donderdag 18 december 1817 in de herberg *de Groote Sterre* te Maria-Leerne, bewoond door Engelbert de

Potter, een openbare verkoping gehouden, uit kracht van gewijsde verleend door de Civiele Rechtbank te Gent dd° 16.06.1817. Ten overstaan van de vrederechter van Deinze worden door de Deinse notaris Ph. J. Beernaert openbaar verkocht:

Kopen 1 tot 4: een kleine hofstede, bestaande in een huis, schuur, paardenstal enz., met fruitbomen en hagen, en vier partijen zaailand, ca. 800 roeden groot, gelegen binnen Maria-Leerne, palende aan de gronden van mr. Dubois, Jan Praet, Philippe Maebe, sieur van de Woestyne, advocaat Lammens, Jan Bonnaert, Augustin Braem, juffrouw van Haute e.a.

Kopen 5 en 6: twee schone partijen meers, de eerste 106 roeden groot en gelegen in *den Leymeirsch* te Leerne, de andere 1284 roeden groot en gelegen *aen de Leye* op de afscheiding met *de Oost-meirsch* van Deinze; de laatstgenoemde meers, genaamd *de Berdeleschuere*, paalt aan de gronden van sieurs van Crombrugghe, Rottier, Dubois, Stevens en juffrouw Meheus.

Inlichtingen ook bij sieur Minne, rechtsgeleerde te Nevele.

EEN HOFSTEDE IN VOSELARE TE KOOP

GvG nrs. 630 en 631 van 22 en 26 december 1817.

Op het verzoek van de kinderen van Lieven Coppens, te Vosselare, wordt op zaterdag 27 december 1817 in de herberg *de Kroone* bij Lieven Vincent *op de Plaetse* te Vosselare publiek verkocht: een schone behuisde en beschuurde hofstede, met de landerijen (allerbeste tarwelanden) samen in totaal ongeveer acht gemeten groot, gestaan en gelegen in *de Moerstraete* te Vosselare, palende aan de goederen van de weduwe Carbonnelle, sieur Livin van Crombrugge, de weduwe van Joseph van Nevele, sieur Jacques de Vreese e.a. Inlichtingen bij Jacques-Charles Minne, advocaat in Nevele.

JAARGANG 1818

HOFSTEDE TE KOOP IN VOSELARE

GvG nrs. 634 en 635 van 5 en 8 januari 1818.

Op 10 januari 1818 wordt in de herberg *de Kroone* bij Lieven Vincent *op de Plaetse* te Vosselare openbaar verkocht: een schone behuisde en beschuurde hofstede, met de medegaande allerbeste tarwegronden, in totaal ca. acht gemeten groot, gelegen te Vosselare in *de Moerstraete*, palende aan de goederen van de weduwe Carbonelle, Livin van Crombrugge,

de weduwe Joseph van Nevele, Jacques de Vreese en anderen. Inlichtingen bij Jacques-Charles Minne, advocaat te Nevele.

WAAR IN GENT IS EEN GOUDEN ZAKHORLOGE UIT MERENDREE?

GvG nr. 635 van 19 januari 1818.

Alzoo Anna vander Cruyssen, gewezene dienstmaerte van d'heer Pieter Joannes de Brabander², overleden op 28 december 1817 binnen de commune van Meerendré, aen d'hoirs van denzelven de Brabander heeft gedeclareert, dat hy eene zyner goude zak-horlogien hadde beweegt, circa 14 dagen voor zyn overlyden, aen den eenen ofte den anderen van de heeren horlogiemaekers der stad Gend, om de zelve te repareeren, zonder te weten aen welken heer: zoo word by dezen van wegen de voorzeyde hoirs in het vriendelyk verzocht, aen den genen die dezelve zoude onder handen hebben, van die te willen ter hand stellen aen den notaris van Hulle, zynen zwaeger tot Nevele, ofte aen de heeren de Brabander, frères, negocianten in yzer op de Vrydagmerkt in Gend, die hem over de reparatie van diere zal voldoen en daer-en-boven een eerlyke belooninge zal geven; dienende deze voor informatie van de gene die het behoort.

VERPACHTING VAN EEN HOFSTEDE IN MERENDREE

GvG nrs. 652 en 654 van 9 en 16 maart 1818.

Te pachten, om seffens in gebruyk te komen: eene schoone hofstede, met circa 18 bunderen goede zaeylanden, meirsch en bosch, by de Plaetse tot Meerendré, gebruykt geweest door Jan de Ruycck. - Te bevraegen by Mr. Coolman, proprietaris van diere, by S. Michielskerke in Gend.

VERPACHTING VAN EEN KORENWINDMOLEN EN ROSMOLEN IN VINKT

GvG nrs. 652, 654 en 655 van 9, 16 en 19 maart 1818.

Uit de hand te pachten: een schone, goede korenwind- en rosmolen, met een schoon molenhuis, sedert weinige jaren uit de grond nieuw gebouwd, staande binnen Vinkt. Het gaat om de voormalige 'bannalmolen' (*sic*),

² Gemeentearchief Nevele, Burgerlijke Stand Merendree, Overlijdens jaar 1817, f° 328, Overlijdensakte dd° 29.12.1817; op 28.12.1817 overleed in zijn woning op *het Dorp*: Pieter Joannes de Brabander (°Nevele 1767), jonkman, *adjoint* (= eerste schepen) van de gemeente, 50 j. oud, zoon van Joannes en van Isabella de Wulf (beiden overleden); aangifte door twee burens, m.n. de 62-jarige bakker Pieter Livin van der Cruyssen en de 32-jarige schoenmaker Joannes Baptiste de Decker.

actueel gebruikt door de weduwe van Joseph de Stoop. Vrij vanaf 1 mei a.s. Inlichtingen bij de weduwe van sieur Carbonelle, in Nevele.

VERKOPING VAN EEN DRIEWOONST EN EEN HOFSTEDE IN MEIGEM

GvG nrs. 653 en 656 van 12 en 23 maart 1818.

Door de Gentse notaris Driesens wordt op 16 en 30 maart in de herberg *het Lammeken* te Nevele een openbare verkoping gehouden van twee eigendommen in Meigem.

Koop 1: een woning, meer bepaald een driewoonst, staande in Meigem op een partij land genaamd *den Dry-Bek*, gelegen *jegens de kerke*, 400 roeden groot, palende N. *de straat* van Nevele naar Zeveren; bewoond en gebruikt door respectievelijk Bernard Martens, Livinus en Jacob Damman (gezamenlijke jaarpacht: £ 20-13-4 courant).

Koop 2: een behuisde hofstede en land, samen 1000 roeden groot, genaamd *de Meerbeke*, gelegen in Meigem, palende N.W. en N.O. *de Beke*, ZW. de weduwe Vlaeming en Z.O. *de straete*. Inlichtingen bij notaris Driesens te Gent (Sint-Pieters-Nederkouter nr. 7).

VENDITIE TEN STERFHUIZE VAN PASTOOR VERHULST IN MERENDREE

GvG nrs. 656 en 663 van 23 maart en 14 april 1818.

Op donderdag en vrijdag 2 en 3 april 1818 worden ten sterfhuize van E.H. Joseph Verhulst³, overleden pastoor van Merendree, openbaar verkocht: al zijn achtergelaten meubelen, kateilen van huisraad en andere effecten, bestaande in koper, tin, aarde- en gleierwerk, eet- en keukenserviezen, bedsteden met behangsels, pluimenbedden, matrassen, wollen dekens, slaaplakens, fluwijnen, tafels, stoelen, bureaus, kasten, staande horloge met kast, 'geëncadreerde printen' enz., zilverwerk, ammelakens, servetten, witte en rode wijnen, bier op de fles en in tonnen, een 'uytgezochte bibliotheque', immers al hetgeen zich in het sterfhuus bevindt.

³ Gemeentearchief Nevele, Burgerlijke Stand Merendree, Overlijdens jaar 1818, f° 6v°, Overlijdensakte dd° 27.02.1818; op 25.02.1818 overleed in zijn woning *in den Kerckwyk*: Josephus Verhulst ("Vrasene 1761), 57 jaar oud, *deservitor* van deze parochie, zoon van Thomas en van Veronica Huybrecht; overlijdensaangifte door twee burens, m.n. de 31-jarige koster Charles Teirlinck en de 49-jarige bakker Jan-Francies de Regge.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN MERENDREE

GvG nr. 656 van 23 maart 1818.

Op zaterdag 28 maart wordt in *het Wethuys* bij de kinderen Jacques Baillieu te Merendree openbaar verkocht: een hofstede, in één blok bijeen gelegen te Merendree, wijk *Durmen*, 900 roeden groot (of 1 *arpent* 33 *perchen* 69 meters), palende O. sieur Hamelynck in Gent, Z. Jan Bisschop, W. *de Straete* en N. Francies de Groote; laatst gebruikt geweest door de wedu we van Jan Taets; vrij vanaf mei-avond e.k. Inlichtingen bij notaris Impens te Lovendegem en bij Francies Gyselynck, *maire-adjoint* te Merendree.

VERKOPING VAN EEN HUIS EN LANDERIJEN IN MERENDREE

GvG nrs. 658, 659 en 662 van 30 maart, 2 en 13 april 1818.

Op 6, 13 en 20 april 1818 wordt in de herberg [*het Wethuys*] bij de kinderen Jacques Bailleul op *het Dorp* te Merendree een openbare verkoping gehouden door de Zomergemse notaris de Vriendt. Er zijn acht kopen toe te wijzen en er zijn 'instelpenningen' te winnen.

De kopen 1 tot 5 betreffen een blok zaailand, genaamd *den Kerk-akker*, gelegen in Meren-dree dichtbij *het Dorp*, palende ten W. aan een dreef die leidt van het kasteel van sieur Coolman naar *het Dorp*, samen in totaal 5 gemeten 104 roeden groot.

Koop 6 is een huis met 170 roeden erf, palende O. de 4^e koop, Z. de goederen van het kasteel-Coolman, W. de lange dreef naar het dorp.

Koop 7 is een partij land, gelegen als voren, palende Z. en W. de straat leidende van Merendreebrug naar het dorp en N. sieur Primelius; 287 roeden groot.

Koop 8 is een schone partij zaailand, genaamd *de Poukstede en Zevekote*, gelegen op de zuidkant van *Merendreebrug*, op de wijk *Staek te Poeke*, palende O. de weduwe en hoirs Jacobus Martens, W. de straat naar Landegem en N. de straat naar Drongen, 635 roeden groot.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN VINKT

GvG nrs. 668 en 672 van 4 en 14 mei 1818.

Door de Gentse notaris Martens, wonende in de Waaistraat aldaar, wordt op 6 en 20 mei in de herberg *het Canton* bij de weduwe van Engelbert Cal[l]ier te Deinze een openbare verkoping gehouden van een schone hofstede in Vinkt, met de landerijen, bossen en meersen in totaal 16 bunderen en 356 oude Gentse roeden groot; gebruikt door Jan Vermeersch (jaarpacht: 95 £ gr.) nog tot kerstavond 1820.

KORENWINDMOLEN MET ROSMOLEN, HOFSTEDE ENZ. IN BACHTE TE KOOP
GvG nr. 673 van 21 mei 1818.

Den notaris van de Keer, resideerende tot Deynze, zal ten verzoeken van de kinderen van wylent Pieter Francies de Stoop, en van de gene van wylent Pieter Joannes de Stoop, tot Bachte, alle by competente oude hun zelfs, met het houden van twee zitdagen, dies den tweeden tot het verblyf gehouden zal worden woensdag wezende den 27 mey 1818, ten vier uren naer middag, in d'herberge genaemd het Land van Nevel, bewoond door sieur Pieter Feliërs, binnen de commune van Bachte, by de zoogenaemde rekeling-brugge, maer een quartier uren afgelegen van de stad Deynze, publiquelyk te koop en veilen de volgende Goederen, te weten: Eenen schoonen Koorn-Wind-Molen, met den Ros-Molen, Huys voor den mulder met annexe spacieuse Schuere en noch twee andere woonsten, alle in een beluik, met ontrent een gemet Zaey-Land daer aen gelegen; de zelve wind- en ros-molens, als ook alle de voorzeyde voordere edificien, zyn in goeden staet, en maer sedert eenige jaeren gansch nieuw gemaakt. Item, eene schoone partye Zaey-Land, groot meer dan twee gemeten. Item, eene schoone en goede partye Meirsch, groot twee gemeten. Item, een Hofstedeken groot onder boomgaard en zaey-land daer medegaende, alle in eenen blok, ontrent de twee gemeten; de voorgenoemde goederen zyn alle gelegen binnen de commune van Bachte, wyk rekellinge, ontrent de voorzeyde herberge, genaemd het Land van Nevel, en houdende aen de goederen van d'heeren Piers, van Crombrugge en andere proprietarissen, als ook aen den ouden weg van Deynze naer Gend, zynde nu kasseyde-weg van Deynze nae Bachte. Item en eyndelinghe eene partye Maey-Meirsch, wezende eerste qualiteyt, gelegen te Deynze, in d'oost-meirsch, groot volgens metinge 356, gendsche roeden, abouteerende oost de riviere de Leye, zuyd en west mynheer van Hansbeke tot Gend, en noord d'heer de Smet tot Gend.

De koopers zullen komen in het liber gebruik, te weten van de Wind- en Ros-Molens, met de voordere edificien gaende met de zelve molens, met het voldoen der koopsonne; van de zaey-landen met het weiden der vruchten daer op staende, en van de meirschen met den eersten november eerstkommende.

Alles breeder en ingevolge de conditien van verkooping, berustende ten comptoir van den notaris voornoemd.

. Bogaert-de Clercq, in de Ouderstraete.

Door de Deinse notaris van de Keer wordt op 27 mei in de herberg *het Land van Nevel* bij sieur Pieter Feliërs te Bachte bij de zgn. *Rekelingbrugge* een openbare verkoping gehouden van de hiernavolgende onroerende goederen:

Koop 1: een korenwindmolen met rosmolen, het muldershuis, een schuur, benevens nog twee andere woonsten, te Bachte, alles bijeen in één beluik, met medegaand 1 gemet zaailand, alles sedert enige jaren gans nieuw gemaakt.

Kopen 2 en 3: andere goederen in Bachte, m.n. een partij zaailand (ruim 2 gemeten), een partij meers (2 gemeten), een kleine hofstede met boomgaard en zaailand (2 gemeten), alles in één blok bijeen gelegen *aen*

den ouden weg van Deynze naer Gend, zijnde nu kasseiweg van Deinze naar Bachte.

VERKOPING VAN HOFSTEDE EN ZAAILAND IN HANSBEKE

GvG nrs. 677 en 685 van 4 juni en 2 juli 1818.

Door de Nevelse notaris Seriacop worden op 9 en 23 juni en 7 juli openbaar verkocht in de herberg van Jan-Baptiste van der Ginst op *de Plaetse* te Hansbeke:

Koop 1: een behuisde, beschuurde en bestalde hofstede met de andere gebouwen, staande in Hansbeke op *het Dorp*, met boomgaard en lochting (= groententuin) ca. 235 roeden groot, zeer geschikt om gebruikt te worden als stokerij, brouwerij en andere 'fabriquen'.

Koop 2: een schone partij zaailand, gelegen als voren, ca. 700 roeden groot. Beide kopen zijn bewoond en gebruikt door de eigenaar, Jan-Baptiste Blomme.

Inlichtingen ook bij Charles van Ackere, practizijn te Vinderhoute.

GAAISCHIETING TE LOTENHULLE

GvG nrs. 680, 681 en 682 van 15, 18 en 22 juni 1818.

Op zondag 28 juni wordt te Lotenhulle door de 'Maetschappye van den H. Sebastianus' een gaaischietsing gehouden. Inleg, prijzen en voorwaarden worden bekendgemaakt d.m.v. een omzendbrief. De uitnodiging tot de deelnemers is ondertekend door J.F. Blomme, directeur.

ZEEPZIEDERIJ MET OLIESTAMPKOT TE PACHTEN IN NEVELE

GvG nrs. 683 en 685 van 25 juni en 2 juli 1818.

Wordt in Nevele uit de hand te pachten aangeboden: een spacius huis, zijnde een oude, ver- maarde zeepziederij, met oliestampkot en andere gebouwen, gestaan en gelegen te Nevele in *de S. Jansstraete*, het laatst bewoond geweest door de weduwe van Pieter-Francies Vermeere, en te voren door sieur Antone d'Hont. Inlichtingen bij de Nevelse notaris Seriacop.

LANDERIJEN EN BOS TE KOOP IN MERENDREE

GvG nr. 686 van 6 juli 1818.

Worden op 4 en 11 juli te Merendree in *het Huys van Commune* openbaar verkocht, onder negen aparte kopen: verscheidene schone partijen bossen en land, beplant met vele opgaande bomen, palende aan de gronden van de

heren Cardon, van den Hecke, d'Huyvetter, Bogaert en anderen. Inlichtingen bij de Gentse notaris Rooman (Onderstraat).

PARTIJ ZAAILAND TE KOOP IN HANSBEKE

GvG nr. 687 van 9 juli 1818.

Wordt uit de hand te koop aangeboden: een partij zaailand te Hansbeke, in *de Hamestraete*, genaamd *de Locke*, groot ca. één bunder (900 Gentse roeden), palende O. de hoirs de Giey, N. de voormalige Abdij van Drongen, W. en Z. Jan-Francies van der Kunet; zonder voorwaarde gebruikt door Jan van Hecke. Inlichtingen bij Francies-Jan Gyselynck, *adjoint-maire* te Merendree.

OPENBARE VERKOOP IN POESELE VAN GOEDEREN EN RENTEN TE HANSBEKE, NEVELE EN POESELE

GvG nrs. 696 en 699 van 10 en 20 augustus 1818.

Openbare verkoping door notaris Seriacop op 13 augustus, in de herberg *het Huys van Commune* bij Bernard Bafort te Poesele. Deze verkoping wordt gehouden op verzoek van de generale erfgenamen van wijlen Jan en Marie-Jacoba Bogaert, overleden te Poesele. Inlichtingen bij de voornoemde notaris, alsook bij sieur Jacques-Charles Minne, advocaat te Nevele. Het gaat om zeven aparte kopen.

Koop 1: een hofstede en vier partijen land, gelegen in Hansbeke en Nevele, wijk *Rho*, samen in totaal 2 ha 36 a 77 ca of 1586 roeden groot, gereguleerd in vier kopen, gebruikt door Pieter Coddens.

Koop 2: een huis te Poesele *op de Plaetse*, groot in erf 14 a 90 ca of 100 roeden.

Koop 3: een partij land in Poesele, 300 roeden groot of 44 a 80 ca.

Koop 4: een partij bos in Poesele, 83 a of 556 roeden groot.

Koop 5: een bezette rente van 3809,52 fr., ten laste van de kinderen van Augustin van der Vennet in Poesele.

Koop 6: een bezette rente van 2539,68 fr., ten laste van Bernard Verougstraete in Poesele.

Koop 7: een bezette rente van 1269,84 fr. ten laste van Jan-Francies Everaerd in Poesele.

VERKOPING VAN HOFSTEDEN IN NEVELE EN MEIGEM EN EEN RENTE IN LOTENHULLE

GvG nrs. 697 en 701 van 13 en 27 augustus 1818.

Openbare verkoping door de Nevelse notaris Seriacop op 20 augustus in de herberg *het Lammeken* bij Martinus Danneels in Nevele, op verzoek van de generale erfgenamen van wijlen Guillaume Vermeulen, overleden te Nevele. Er worden twee hofsteden verkocht.

Koop 1: een hofstede met erf, 1281 roeden groot of 1 ha 91 a 25 ca, gelegen in Nevele en gebruikt door Jan Mortier.

Koop 2: een hofstede, gelegen in Nevele en Meigem, wijk *Kerrebroek*, met 2 partijen land en 2 partijen bos, samen ca. 8 gemeten groot of 3 ha 57 a, verdeeld over vijf verschillende kopen; gebruikt door Jan Vermeulen.

Wordt ook verkocht: een bezette rente van 1269,84 fr. ten laste van Joanne Claeys, weduwe van Hendrik Derdeyn te Lotenhulle. Inlichtingen bij de voornoemde notaris, alsook bij sieur Emmanuël Comparé, *agent van affaires* te Nevele.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE EN LANDERIJEN IN HANSBEKE

GvG nrs. 716 en 720 van 19 oktober en 2 november 1818.

Openbare verkoping, door de Nevelse notaris Seriacop, op 21 oktober in de herberg van Pieter Laros *ontrent de kerke* te Hansbeke en op 5 november in de herberg van Jan-Baptist vander Ghinst ook *ontrent de kerke* te Hansbeke. Wordt verkocht: een hofstede, met zes partijen allerbeste land, alle gelegen in Hansbeke *ontrent de Plaetse*, alles samen ca. 9 gemeten groot, gebruikt door Jan Braet; palende aan de goederen van de sieurs Baillet, Lemarois, Vaernewyck, van de Woestyne, Jan-Francies de Schuyter, Jan-Baptiste Bultinck, de hoirs Steyaert e.a.m.; verdeeld over acht aparte kopen. De hofstede is ingesteld op 200 £, de zeven andere kopen samen op 470 £ wisselgeld. Inlichtingen bij de voornoemde notaris, alsook bij advocaat Minne te Nevele en sieur Pieter de Winter te Hansbeke.

VERPACHTING VAN GOEDEREN IN VINKT EN NEVELE

GvG nrs. 721 en 723 van 5 en 12 november 1818.

In opdracht van de *Civiel Hospicen* van Gent worden een aantal goederen, gelegen o.a. in Eeklo, Deinze, Drongen, Vinkt, Nevele, Nazareth en Deurle enz. (61 artikelen in totaal), openbaar verpacht op 16 november 1818 door de Gentse notaris Karel van Ghendt in het Hospice van Sint-Jan in de Olie.

Art. 31: een partij zaailand te Vinkt, genaamd *het Schaeperstuk*, 750 roeden groot, gebruikt door Andries D'Hondt.

Art. 32: de herberg *het Chaiseken* met het achterliggende erf te Nevele, palende aan de aanliggende beek, 289 roeden groot, gepacht door Jan en Pieter van Crombrugge.

Art. 33: een hofstede, met 5 gemeten 162 roeden zaailand, gelegen te Nevele achter de voornoemde hoeve en *by den molen*, ook gepacht door Jan en Pieter van Crombrugge.

Art. 34: een partij zaailand, genaamd *den Kappellekauter*, 422 roeden groot, ook gepacht door Jan en Pieter van Crombrugge.

VERKOPING VAN GOEDEREN IN SINT-MARIA-LEERNE EN NEVELE

GvG nrs. 728 en 729 van 30 november en 3 december 1818.

Op 5 december wordt in de herberg bij sieur Albert de Potter *aen de kerke* te Sint-Maria-Leerne door de Deinse notaris Beernaert een openbare verkoping gehouden van diverse goederen in Sint-Maria-Leerne en Nevele.

Koop 1: een zeer schone behuisde, beschuurde en bestalde hofstede, staande binnen Sint-Maria-Leerne, 1500 roeden groot onder boomgaard en zaailand, palende O. *den Molenweg*, Z. advocaat Lammens en Jan de Weert, N. Augustin Verplaetse en Joanne de Wulf.

Koop 2: een partij maaimeers, gelegen in *de Maeymeirschen*, te Sint-Maria-Leerne, *in den Pontenhoek*, 107 roeden groot, palende O. Francies Vermeere (als pachter), Z. mr. Francies van Hoobrouck, W. Emmanuël van Nevel en N. Karel de Vreese (als pachter).

Koop 3: een partij maaimeers, gelegen als voren te Sint-Maria-Leerne *in de Doornhaege*, 83 roeden groot, palende N. Pieter de Jaeger (als pachter).

Koop 4: een partij weidemeers, gelegen als voren te Sint-Maria-Leerne, 400 roeden groot, palende N. en W. *de Beke*, O. en Z. de baron van Nevele.

Koop 5: een partij bos, gelegen als voren te Sint-Maria-Leerne, 275 roeden groot, palende Z. de baron van Nevele en W. Pieter Francies Notte (als pachter).

De kopen 1 tot 5 worden tot kerstavond 1818 gepacht door Bernardus van Speybroeck.

Koop 6: een huis, stede en erf te Nevele, staande ten voorhoofde *op de Merkt*, palende O. de weduwe en kinderen van Laurentius Schelpe, Z. en W. notaris van Hulle en N. *de Kasseide*.

Inlichtingen bij notaris Philippe Jacques Beernaert (Deinze) en advocaat Minne (Nevele).

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN NEVELE EN LAND IN MEIGEM

GvG nr. 737 van 31 december 1818.

Op zaterdagen 2 en 23 januari 1819 wordt te Nevele, in de herberg *de Rooze* (bij sieur Jacques Cannoot) *op de Merkt* aldaar, een openbare verkoping gehouden van een hofstede te Nevele op de wijk *Kerrebroek* en een partij land in Meigem, groot samen in land en bos meer dan 16 gemeten (7 ha 17 ½ a), bestaande uit allerbeste tarwelanden. Het geheel wordt gepacht door sieur Joseph van der Plaetsen (jaarpacht: 48 £ gr. courant) tot kerstavond 1821. De eigendom wordt bezet met twee losrenten (550 £ wisselgeld kapitaals à 4 %), lopende in profijt van de hoirs van wijlen advocaat Jan Baptiste Cardon te Gent.

Inlichtingen bij advocaat Minne te Nevele.

JAARGANG 1819

OPENBARE VERKOOP VAN HOFSTEDE EN LANDERIJEN IN NEVELE EN MEIGEM

GvG nr. 740 van 11 januari 1819.

In de herberg *De Roose*, bewoond door sieur Jacques Canoot op *de Merkt* te Nevele, wordt op 23 januari 1819 publiekelijk verkocht: een zeer schone en welbebouwde hofstede, gestaan en gelegen op de wijk van *Kerrebroeck* te Nevele, en een partij land op Meigem, alles samen in landerijen en bos ruim 7 ha 17 ½ a groot of 16 gemeten; het gaat om allerbeste tarwelanden, palende aan de gronden van de weduwe Carbonelle e.a.; samen gepacht door sieur Joseph van den Plaetsen (jaarpacht: 48 £ gr. courant) nog tot kerstavond 1821. Op het goed rusten twee losrenten, samen 550 £ gr. wisselgeld kapitaals (à 4 %), lopende ten profijte van de hoirs van wijlen advocaat Jan-Baptiste Cardon te Gent.

Inlichtingen bij de advocaat Minne te Nevele.

N.N. LEGIERS, DIENSTKNECHT IN POEKE

GvG nr. 742 van 18 januari 1819.

Baron de Keverberg de Kessel, gouverneur van Oost-Vlaanderen, deelt (in het Frans) mee dat zich in de kantoren van het Gouvernement verscheidene liquidatieformulieren (*bordereaux de liquidation*) bevinden betreffende door Frankrijk geliquideerde sommen die door de belanghebbenden niet zijn opgeëist.

Een van die niet opgeëiste sommen komt toe aan ene *Legiers, domestique à Poucques, cautionnement de notaire: 561,50 frs.*

VERKOPING VAN HOFSTEDEN EN LAND TE MEIGEM

GvG nrs. 743 en 745 van 21 en 28 januari 1819.

In de herberg *het Damberd*, bewoond door Jan-Baptiste van Durme, te Deinze, wordt op 3 februari op het verzoek van Pieter-Joseph van Coppenolle en zijn vrouw, huidevetters aldaar, een verkoping gehouden van een aantal patrimoniale goederen, alle gelegen te Meigem, en verdeeld over zeven kopen.

Kopen 1 tot 5: een hofstede, met het huis, de schuur en stalling, onlangs uit de grond nieuw gebouwd, ca. 8 gemeten groot met boomgaard, weiden en zaailand, gebruikt door Ambrosius van Eechaute.

Koop 6: een behuisd hofstedeken, in erf en zaailand 939 roeden groot, palende W. aan *de Wierookstraat*, gebruikt door N. Colpaert.

Koop 7: een schone partij zaailand, ca. 1 bunder groot, Z. de meersen van sieur Hebbelynck en N. sieur Caseele e.a.

Inlichtingen bij notaris Ph. J. Beernaert, te Deinze (Kortrijkstraat).

KAMSLAGERSWINKEL TE KOOP IN HANSBEKE

GvG nrs. 746 en 748 van 1 en 8 februari 1819.

Victoria Debbaut, kamslaegerigge tot Hansbeke, presenteert uyt'er hand te koopen eenen oud-gekalanten en formidabelen kamslaegerswinkel, bestaende in meer dan 600 kammen van alle slach. Zy presenteert ook te verpachten haere situatie, gestaen en gelegen tot Hansbeke op het dorp, bestaende in een gerieffelyk huys, met den winkel, schuere, boomgaard, lochting en voordere edifitiën, te saemen groot ontrent een gemet erve. Zig te adresseeren t'haeren huyze. Zie ook verder onder GvG-nr. 784 van 14 juni 1819.

VERKOPING VAN HOFSTEDEN EN HUIZEN TE MEIGEM, NEVELE EN VINKT

GvG nrs. 747, 748 en 750 van 4, 8 en 15 februari 1819.

Te Deinze, in de afspanning *den Hert*, bewoond door sieur van Haute, wordt op 10, 17 en 24 februari een openbare verkoping gehouden van hofsteden in Meigem (kopen 1-6), Nevele (koop 7) en Vinkt (koop 8), benevens eigendommen in Machelen, Petegem en Deinze.

Koop 1: een remarkable behuisde en beschuurde hofstede in Meigem, 1 bunder 572 roeden groot met boomgaard, lochting, zaailand en weide, alles in één blok bijeen gelegen, palende O. sieur J.-B. van den Berghe en sieur de

Meulenaere, Z. *den Lindenburg*, W. sieur d'Hoop, N. Joannes Cocquyt en de volgende partij, genaamd *den Haeselaere*.

Kopen 2 tot 6: vier partijen zaailand en een partij weide; als toponiemen worden vermeld: *den Grooten Haeselaere*, *den Lindenburg*, *de Kerremannekens*, *den Plasschaert* en *de Doornwee*.

De voorgaande zes kopen, evenals de volgende koop 7, samen ca. 11 bunderen groot, worden gepacht door Pieter vander Meirsch, landman te Meigem.

Koop 7: een partij zaailand in Nevele, ca. 2 oude bunderen groot; pachter als hiervoren.

Koop 8: een partij zaailand, genaamd *de Pekke*, te Vinkt, ca. 4 gemeten groot, palende aan *den Heirweg*, gebruikt door de weduwe de Roo.

Inlichtingen bij de Deinse notarissen J. A. van de Keere en Ph. J. Beernaert.

TWEE PARTIJEN LAND TE KOOP IN VOSSELARE

GvG nrs. 748, 750 en 752 van 8, 15 en 22 februari 1819.

Op 11 en 25 februari worden te Drongen, in de herberg *den Engel* bij Joannes van Damme *op het Dorp*, op verzoek van sieur Joannes-Francies Coen, openbaar verkocht: een huis met erf in Drongen en twee partijen land in Vosselare (vrij met kerstavond 1820).

Koop 2: een partij land, genaamd *den Peirdebult*, gelegen te Vosselare aan *de Doornplante*, 670 roeden groot.

Koop 3: een partij land, genaamd *het Motjen*, gelegen als voren, 300 roeden groot.

Inlichtingen bij advocaat Minne te Nevele.

VERKOPING VAN EEN PARTIJ ZAAILAND IN HANSBEKE

GvG nrs. 756 en 758 van 8 en 15 maart 1819.

Op 13 en 20 maart wordt ten huize van sieur Karel Goethals *op het Rabot* te Evergem publiek verkocht: een stuk zaailand te Hansbeke, 1 ha 84 a 20 ca groot of 4 gemeten 40 roeden, genaamd *de vlake Moortels*, palende O. *het vlake Moortelstraetjen*, Z.W. Emmanuël Staes, N.O. Lieven Schouwbroek (als gebruiker) en N. Karel Martens en de weduwe de Witte; nog tot kerstavond 1821 gebruikt door Pieter van Heyste (jaarpacht: 10 ponden courant).

GAAISCHIETING IN NEVELE

GvG nrs. 765 en 781 van 1 april en 3 juni 1819.

Luisterrijke handboogschieting op zondag 13 juni te Nevele door de Sociëteyt van Sint-Sebastiaen, met de mededeling van het reglement (vier artikelen). Inleg in de herberg *de Rooze* bij sieur Jacques Cannoodt *op de Plaetse* te Nevele. De uitnodiging tot deelnemen, dd° 04.04.1819, is ondertekend door J.B. Goetgeluck, koning; Seriacop, hoofdman; J. vander Ougstraete, baljuw, en C.M. Seriacop, secretaris.

EEN NIEUWE BRUG OVER DE POEKEBEEK TUSSEN LOTENHULLE EN MEIGEM

GvG nr. 773 van 6 mei 1819.

Bericht aan de bevolking. De burgemeesters van Meigem en Lotenhulle laten weten, dat op maandag 24 mei 1819 binnen Meigem, in de herberg genaamd *Kruyswege*, 'publiquelyk met keirsbrandinge' de toewijzing zal gebeuren, aan de minstbiedende, van de aanbesteding van nieuwe stenen brug, *aen de Vaerzeele*, over de Poekebeek, die de beide gemeenten scheidt. De aanbestedingsvoorwaarden, met *plan figuratif en devis estimatif*, zijn goedgekeurd door de minister van Waterstaat. Inzage ervan ten gemeentehuize van Meigem.

Gedaan dezen 24 april 1819. (Sign.) Schacht, burgemeester van Lotenhulle.
- F. baron Du Bois et d'Herdersem, burgemeester van Meigem.

VERKOPING VAN TWEE PARTIJEN ZAAILAND IN NEVELE

GvG nrs. 774 en 775 van 10 en 13 mei 1819.

Op zaterdag 15 mei, in de herberg van sieur Jacques Cannoodt *op het dorp* van Nevele, wordt een openbare verkoping gehouden van twee partijen allerbeste zaailand, gelegen in *de Vierboomstraete*, resp. genaamd *den Treurneus* en *den Lokt*, 1 ha 73 a 15 ca groot, gebruikt door F. van Nevele; palende aan de gronden van sieurs van den Boogaerde, d'Hane de Steenhuyze en anderen, en meer bepaald hun hofsteden gebruikt door Francies Deplae, Francies van Nevele en de weduwe Adriaen Verplaetse. Inlichtingen bij notaris van Hulle te Nevele en bij Francies Jan Gyselynck, *adjoin*t te Merendree.

VERKOPING VAN HOFSTEDEN IN SINT-MARTENS-LEERNE

GvG nrs. 780, 781 en 782 van 31 mei, 3 en 7 juni 1819.

Openbare verkoping door notaris Lamme, op 4 en 18 juni te Gent in de herberg *de Chasse-Royale* buiten de Brugsepoort aldaar, van hofsteden in Leerne en land in Drongen.

Koop 1: een hofstede te Sint-Martens-Lerne, in *het Strabynstraetjen*, 980 roeden groot, gepacht door Francies Saelens.

Koop 2: een hofstedeken te Sint-Martens-Lerne, in *de Blauwpoortstraete*, 218 roeden groot, gepacht door de weduwe Philippe de Moor.

Koop 3: een partij land, 500 roeden groot, gepacht door Pieter Francies Maenhaut.

Kopen 4-6: drie partijen land in Drongen, resp. 400, 259 en 281 roeden groot, gepacht door respectievelijk Bernard de Dapper, sieur P. Minne en Guillaume de Moor.

NALATENSCHAP VAN WIJLEN VICTORIA DEBBAUT TE HANSBEKE

GvG nrs. 784 en 788 van 14 en 28 juni 1819.

Op 19 maart 1819 is de genaamde Victoria Debbaut in Hansbeke overleden⁴. Haar belanghebbende erfgerechtigden gelieven zich voor eind juli aan te melden bij notaris Schacht te Lotenhulle, voorzien van hun bewijzen van recht op de erfenis. Daarna zal worden overgegaan tot de vereffening van het sterfhuis.

Als kwartieren van de overledene worden vermeld:

kw. 2. Franciscus Josephus Debbaut, x 3. Petronilla van Nieuwerburgh, haar ouders;

kw. 4. Joannes Debbaut, x 5. Elisabeth de Wulf; 6. Matheas van Nieuwerburgh, x 7. Marie Geirnaert, haar grootouders;

kw. 8 Laurentius Debbaut; 10. Joannes de Wulf, haar overgrootvaders.

Tegelijk wordt meegedeeld dat haar woonst en de erin gevestigde kamslagerswinkel (*zie eerder onder nr. 746*) 'met halm en vele nieuwe kamrieden' te huur worden aangeboden. Zich wenden tot Petrus-Josephus vander Vennet, stoker te Meigem, testamentair uitvoerder.

⁴ Gemeentearchief Nevele, Burgerlijke Stand Hansbeke, Overlijdens jaar 1819, akte nr. 14 dd° 19.03.1819; op die dag overleed in haar woning *op het Dorp*: Victoria Debbaut, 78 jaar oud, spinster, jonge dochter, geboren in Hansbeke (°1741), dochter van wijlen François Joseph Debbaut en van wijlen Petronelle van Nieuwerburgh; de overlijdensaangifte gebeurde door de 43-jarige landbouwer Charles-Francies Hoste, haar *cousin*, en de 37-jarige koster Pieter De Winter, haar geboort.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE EN LAND IN VINKT

GvG nrs. 789, 790 en 791 van 1, 5 en 8 juli 1819.

Openbare verkoping door de Gentse notaris Lamme, op 2 en 16 juli in de herberg *de Chasse-Royale* buiten de Brugsepoort te Gent, van een hofstede en landerijen in Vinkt.

Koop 1: een hofstedeken, gelegen dicht bij *het Dorp* te Vinkt, onder boomgaard, hof en zaailand 4 gemeten groot, in één blok bijeen gelegen, nog tot kerstavond 1822 gepacht door Jan Joseph Voet.

Koop 2: een partij land, gelegen als voren, genaamd *den Bulk*, 4 gemeten groot, nu bebouwd.

Koop 3: een partij land, gelegen als voren, genaamd *het Lange stuk*, 400 roeden groot. Beide partijen land tot kerstavond 1828 gepacht door Augustinus Buysse.

VERKOPING VAN DE HERBERG *DEN HERT* IN MEIGEM

GvG nrs. 792 en 793 van 12 en 15 juli 1819.

Openbare verkoping door de Drongense notaris Schyvinck, op 12 en 21 juli in de herberg *den Gouden Leeuw* op *het Dorp* te Drongen, van hofsteden in Drongen en een huis in Meigem.

Koop 5: een huis, zijnde van ouds een herberg genaamd *den Hert*, 27 a 92 ca of 188 roeden groot, staande te Meigem op *het Dorp*, palende N. en O. *de Straete*; bewoond en gebruikt door Bernardus van Nevel.

GAAISCHIETING TE LOTENHULLE

GvG nrs. 796 en 801 van 26 juli en 12 augustus 1819.

Op zondag 22 augustus wordt in Lotenhulle in *het Schuttershof* bij sieur Lottefier een gaaischiëting gehouden. Aan de oppervogel is een prijs verbonden van 50 fr., de beide zijvogels zijn elk 25 fr. waard. Vanwege de lokale schuttersmaatschappij wordt de uitnodiging tot deelnemen gesigneerd door de griffier Verplaetse.

HOFSTEDE OP HANSBEKE TE KOOP

GvG nrs. 799, 801 en 803 van 5, 12 en 19 augustus 1819.

Op 10 en 21 augustus wordt een openbare verkoop gehouden in de herberg van sieur Pauwels nabij de kerk van Lovendegem door notaris de Vriendt uit Zomergem. De eerste van de twee kopen betreft een kleine hofstede te Hansbeke, met grond 507 roeden groot, gebruikt door de weduwe van Pieter Langeraeet. Ingesteld op 70 £. Koop 2 betreft land en bos in Lovendegem.

HOFSTEDE IN NEVELE TE KOOP

GvG nrs. 799 en 802 van 5 en 16 augustus 1819.

Door de Nevelse notaris van Hulle wordt op 7 augustus in de herberg van Jacobus Cannoodt en op 21 juli in de herberg van Martin Danneels, beide te Nevele, een openbare verkoping gehouden van een schone hofstede met land (bestaande uit beste tarwelanden), gelegen te Nevele in den *Caremhoek*, samen ruim 7 gemeten of 313 a 53 ca groot. Er zijn 'instelpeningen en wijngelden te winnen'.

VERKOPING VAN HOFSTEDEN EN LANDERIJEN IN MEIGEM

(GvG nr. 801 van 12 augustus 1819)

Op 28 juli en 18 augustus 1819 wordt in de herberg *Het Damberd*, bewoond door Jan-Baptiste van Durme, te Deinze, een openbare verkoping gehouden door notaris Beernaert (daartoe aangesteld uit kracht van gewijsde verleend door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent op 27.04 en 12.07.1819), zulks op verzoek van Pieter Joseph van Coppenolle, huidevetter in Deinze, en juffrouw Therese Sophie Joos, particuliere in Deinze, beneficiare erfgenamen ten sterfhuize van haar moeder. De volgende goederen worden verkocht:

Kopen 2 tot 6: een behuisde en beschuurde hofstede in Meigem, onlangs uit de grond nieuw gebouwd, in erf ca. 8 gemeten groot; gebruikt door Ambrosius van Eechaute (jaarpacht: 27 £ gr.).

Koop 7: een hofstedeken met een schuur en andere edificien, gelegen als voren op de wijk *Kruyswege* te Meigem, groot 939 roeden of 1 ha 40 a; gebruikt door Pieter Colpaert (jaarpacht: 15 £ gr.).

Kopen 8 tot 10: twee partijen zaailand en een partij meers, gepacht door Antone Haegens; de eerste partij land is 3 gemeten groot, de tweede, genaamd *het Meulebroekstuk*, is 770 roeden groot, en de partij meers 399 roeden.

VERKOPING VAN LAND IN SINT-MARIA-LEERNE

GvG nrs. 804, 806 en 808 van 23 en 30 augustus, 6 september 1819.

Op 28 augustus en 11 september wordt te Astene, in den herberg *den Rooden Leeuw* bij Jan Baptiste de Boever, wonende *by de kasseide* aldaar, een openbare verkoping gehouden van de hierna volgende goederen, verdeeld over 23 kopen.

Kopen 21 tot 23: een partij bos, een partij meers en twee Leiemeersen, alle gelegen binnen Sint-Maria-Leerne, samen 8 gemeten 134 roeden groot, palende aan *de Leie*, gepacht door sieur Bouckaert, brouwer te Sint-Maria-

Leerne (jaarpacht: 27 £ gr.) voor een termijn van 12 jaren, ingegaan kerstavond 1817.

TWEE MODERNE (HOOGHSTOEL-)STOOKKETELS IN MEIGEM

GvG nrs. 809 en 810 van 9 en 13 september 1819.

Op 15 september wordt in de brandewijnstokerij van sieur Bernard-Francies Hooghstoel, Meerhem 22 te Gent, een stokerij-inrichting publiek verkocht, die is beschreven als volgt: *eenen dobbelen ketel met zyne binnenwerken, helm, bovenkuype, 2 flegstanden met pompen, ontfanger met pompe, acht beslag-kuypen met yzere banden en ander gereedschap voor eene complete stookerye, alles sedert 18 maenden nieuw gemaakt*. Daaraan is de volgende NOTA toegevoegd:

N.B. Den te verkoopen stookketel werkt met den damp en is den zelve waerop den gezeyden B.F. Hooghstoel een brevet van uytvinding bekomen heeft by [kon.] besluit van 31.01. 1818 voor de groote voordeelen die er'uyt resulteeren, buyten de gene gemaakt en geplaetst op de oude maniere. Volgt dan een opsomming van vijf belangrijke voordelen van de nieuwe stookketel. Al deze voordeelen kunnen gezien worden niet alleenelyk in deze stookerye, maer ook in de verscheyde stookeryen die den gezeyden Hooghstoel alreede volgens deze nieuwe uytvindinge geplaetst heeft en die met goed succes in activiteyt zyn, onder andere by sieur Jan vander Vennet tot Meygem, sieur P[etrus]-J[osephus] vander Vennet tot Meygem, d'heer Poelman tot Deurle, etc.

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN ZEVEREN EN TWEE RENTEN IN NEVELE

GvG nrs. 811, 815 en 816 van 16 en 30 september en 4 oktober 1819.

In Nevele wordt, op 18 september in de herberg *de Rooze op de Merkt*, en op 6 oktober in de herberg *in de Dry Hoeden* aan de kerk, een openbare verkoping gehouden van diverse goederen, waarvan de eerste een hofstede in Zeveren betreft.

Koop 1: een behuisde en beschuurde hofstede, staande te Zeveren, *t'eynden de Kerkestraete loopende nae Meygem*, groot 1000 roeden, palende O. *de Straete* en Z. *de Beke*, gebruikt tot kerstavond 1819 door Joannes de Keyser (jaarpacht: 15 £ gr. courant).

De overige kopen betreffen goederen in Evergem (o.m. koop 4: een partij land, genaamd *den Deynzenbulk*), Ronsele en Bellem, benevens renten bezet op goederen in Nevele.

Koop 8: een rente van 200 £ gr. wisselgeld kapitaals (interest van 8 £ per jaar) ten laste van sieur Jan-Francies Quickenborne te Nevele, bezet op zijn hofstede en landerijen te Nevele.

Koop 9: een rente 275 £ gr. wisselgeld kapitaals (interest van £ 12-7-6 per jaar) ten laste van sieur Jan-Baptiste Blomme en consoorten te Nevele, bezet op een hofstede en landerijen te Nevele in de wijk van *Oossche*.

VERPACHTING VAN TWEE HOFSTEDEN, EEN MEERS EN LAND IN MERENDREE, MEIGEM EN MARIA-LEERNE

GvG nr. 814 van 27 september 1819.

Op 4 oktober wordt door notaris Karel van Gendt in het *Hospice van Sint-Jan-in-d'Olie* te Gent openbaar verpacht:

Lot 1: een hofstedecken met 1135 roeden land en meers, gelegen in Meigem en gepacht door de weduwe Charles Pourquoy.

Lot 2: 876 roeden land, genaamd *de Naegel*, ook in Meigem, op de wijk *Bielbuyk*; gebruikt door Pieter de Trooster.

Lot 31: 222 roeden meers te Sint-Maria-Leerne, gelegen in *den Heymeirsch*, gebruikt door Francies Gylens.

Lot 40: een partij land van 8 gemeten in Merendree, genaamd *d'Eenhoode*, gebruikt door Francies van Wassenhove.

Er zijn in totaal 45 loten te verpachten, van goederen gelegen in Nazareth (loten 3-25), Eke, Ouwegem, Deurle, Zwijnaarde, Drongen en Mariakerke.

VERKOPING VAN RENTEN, BEZET OP HUIZEN IN NEVELE EN MEIGEM

GvG nrs. 815 en 820 van 30 september en 18 oktober 1819.

De Gentse notaris Charles de Clercq (Plottersgracht 8) verkoopt publiek, op 7 en 21 oktober in de herberg *den Paepegaey* in de Kamerstraat te Gent, twee bezette renten.

Koop 1: een perpetuele bezette rente, in kapitaal 6984,13 fr. (of 550 £ wisselgeld), ten laste van Joannes de Witte te Nevele, bezet op een hofstede en landerijen aldaar.

Koop 2: een perpetuele bezette rente, in kapitaal 6349,20 fr. (of 500 £ wisselgeld), ten laste van Joseph Everaert, landsman te Meigem, bezet op twee huizen en grond, gestaan en gelegen in Meigem.

JAARMARKT TE LOTENHULLE

GvG nr. 826 van 8 november 1819.

Jaer-merkt tot Lootenhulle, op 15 november 1819. De gewoonelyke Jaer-merkt zal van dit jaer meer als oyt voorzien zyn van alle soorten van koopwaeren en beestiaelen en men verzekert een ider van alle gemak en veyligheyd.

BOMENVENDITIE IN POESELE

GvG nr. 831 en 832 van 25 en 29 november 1819.

Op donderdag 2 december houdt de Nevelse notaris van Hulle een schone bomenvenditie in Poesele in *den grooten Hullebosch*, nl. 120 kopen schone eiken, abelen en essen, w.o. veel eiken van allerbeste kwaliteit van 8 voet dikte (ca. 2,50 m omvang) en 50 voeten lengte (ca. 15 m hoog), dienstig voor molenwerken, bruggen, scheeps- en timmerwerken.

VERKOPING VAN GOEDEREN IN MERENDREE, LANDEGEM EN MARIA-LEERNE

GvG nr. 841 van 30 december 1819; ook in nrs. 844 en 845 van 10 en 13 januari 1820.

Op 4 en 18 januari 1820 wordt te Merendree, in de herberg *het Wethuys* bewoond door de kinderen Baillieul, een openbare verkoping gehouden. Er zijn zes kopen toe te wijzen.

Koop 1: een kleine hofstede te Merendree op de wijk van *Overbroek*, 300 roeden groot.

Koop 2: een partij land te Merendree, genaamd *het Vierendeel-bunders*, 225 roeden groot.

Koop 3: een partij land te Merendree, in de wijk *Polderken*, 205 roeden groot.

Koop 4: een partij meers te Merendree in *de Meulemeirschen*, 100 roeden groot.

Koop 5: een partij land te Landegem in *den Herenthoek*, 300 roeden groot. De kopen 1 tot 5 worden in pacht gebruikt door Jan-Francies Wieme (jaarpacht: 15 £ gr.).

Koop 6: een partij maaimeers, gelegen te Maria-Leerne, genaamd *den Kaekershoek*, één bunder groot, palende aan de rivier *de Leie*; gepacht door sieur Jan Baptiste van Vlaenderen, brouwer (jaarpacht: 25 £ gr.).

Inlichtingen bij notaris Jan-Francies Martens te Gent (in de Waeystraete).

JAARGANG 1820

VERKOPING WEGENS UITSCHIEDING VAN BEDRIJF IN MERENDREE

GvG nrs. 845 en 846 van 13 en 17 januari 1820.

Op 18 en 19 januari 1820 wordt door de Lovendegemse notaris Impens een openbare verkoping gehouden op de hofstede van sieur Pieter-Francies vander Waerheden, oud-burgemeester van Merendree, gelegen in de wijk van *Oostergem* te Merendree. Volgt dan een uitvoerige beschrijving van meubelen en huisraad, w.o. een weefgetouw en voorraden van vlas, de spin-, spoel- en bobijnwielen, een 'windmolen' (= wanmolen?), benevens de hele veestapel (twee jonge werkpaarden, vijf melkkoeien, drie 'vette beesten' en drie vaarzen), de landbouwvoertuigen en het alaam, de wintervoorraden (hooi, aardappelen, gedorst en ongedorst graan, brandhout), enz. Verkoop onder de directie van Francies-Jan Ghyselynck, *agent d'affaires*.

VERBLIJFPLAATS VAN EEN LANDEGEMSE JONGEDOCHTER ONBEKEND

GvG nr. 848 van 24 januari 1820.

Alzoo de verblyfplaetse en den persoon van Dorothée van Vynckt, jonge dochter, oud ontrent de 29 jaeren (°1791), gebortig van Landegem, canton van Nevele, dochter van Joseph en van Catharine Cocquyt, aen haere familie onbekent zyn, word een ider verzocht, die van haer leven ofte dood eenige kennisse heeft, daarvan tydinge te geven aen den drukker dezer, waervoor men belooninge zal bekomen.

OUD-PASTOOR VELLEMAN VAN MERENDREE OVERLEDEN

GvG nr. 850 van 31 januari 1820.

Necrologie. Op 27 januari 1820 overleed te Gent E.H. Jan-Baptiste Velleman, geboren te Sleidinge op 22 december 1792, negen jaren pastoor van Merendree en daarna vier jaren pastoor van de Gentse Sint-Jakobsparochie. Deze waardige herder bezat kennis in een hoge graad die had volstaan om professor in de heilige godsgeleerdheid te worden. Zijn ootmoedige zedigheid, onfeilbaar teken van een waar vernuft, zijn liefdadigheid en barmhartigheid verdienen hoge lof. Hij bezat in netelige omstandigheden een grote tegenwoordigheid van geest: *By het inkomen der gealliëerde legers was eene woedende menigte volks gekomen om het communal huys van Meerendré te plonderen, waarvan de bewoonders, in het grootste gevaer, tot hem hunnen toevlucht namen. Den deugdzaemen herder begaf zig seffens in het midden der woelende[n] en zyne evangelische woorden*

deden hun wel haest uyteen scheyden en vreedzaemig naer huys keeren. Het Bisdom, zyne bedroefde familie en de stad Gend verliezen een voorbeeld van alle deugden en zyne naergedachtenisse zal hun lang in het geheugen blyven.

HOFSTEDE, LANDERIJEN EN RENTEN TE KOOP IN NEVELE EN LOTENHULLE
GvG nrs. 854 en 857 van 14 en 24 februari 1820.

Door de Nevelse notaris Seriacop wordt op 14 en 28 februari in de herberg bij Joseph van Gansbeke te Nevele een openbare verkoping gehouden.

Koop 1: een kleine behuise hofstede in Nevele op de wijk van *Veldeken*, palende Z. de weduwe Lieven Beelaert en W. de *Veldekenstraat*, met boomgaard en land 294 roeden groot, gebruikt door Camil d'Hont.

Koop 2: een partij zaailand, genaamd *den Bamovyversplash* in Nevele, 840 roeden groot, palende Z. en W. *de Straete* en O. de hoirs van Joseph Cackaert.

Koop 3: een partij zaailand, genaamd *den Veulenmeirsch*, gelegen by *Axeldamme* in Lotenhulle, met de medegaande dreef samen 880 roeden groot, palende N.O. *de Axeldambeke*, Z. Leo Martens en N. sieur van Hoobrouck-Mooregem.

Kopen 4 en 5: twee partijen land in Nevele, resp. genaamd *het Broekelken* en *den Kalkhoenschen Haene*, resp. 364 en 362 roeden groot; koop 4 palende Z. *de Veulemeirschdreve*, W. *de Beke*, N. Pieter de Witte en O. Francies de Reu, en koop 5 palende O. de hoirs van Lieven Cackaert, Z. Augustin Bosschaert, W. *de Straete* en N. Pieter van Nevel.

Koop 6: een bezette rente van 125 £ gr. wisselgeld kapitaals (jaarinterest: 5 £ gr. wisselgeld), ten laste van Jooris Huybrecht te Poesele.

Koop 7: de helft van een onbezette rente van 400 £ gr. wisselgeld kapitaals (jaarinterest per helft: 8 £ gr. courant), ten laste van de hoirs van Jacobus de Mulder te Poesele.

HOFSTEDE EN TARWELANDEN TE KOOP IN MEIGEM

GvG nrs. 864, 867 en 871 van 20 en 30 maart en 13 april 1820.

Op verzoek van de kinderen en hoirs van sieur Christiaan Roegiers, overleden in Meigem, wordt door de Nevelse notaris van Hulle op 23 maart in de herberg van Bernardus van Nevele op *de Plaetse* van Meigem en op 6 april in de herberg van Pieter de Vreese te Nevele een openbare verkoping gehouden. Verkocht wordt: een welbebouwde hofstede met landerijen (beste tarwelanden), bos en meers, in Meigem gelegen alles in één blok bijeen, samen in totaal ruim 9 bunderen of 1209 a 33 ca groot. Op deze

hoeve is de voornoemde Christiaan Roegiers gestorven en ze wordt nu bewoond en gebruikt door zijn kinderen Francies en Victoria (jaarpacht: 75 £ gr. courant geld). Verkocht in 8 kopen, ofwel geaccumuleerd. Op het goed rust een rentelast van 6000 Nederlandse guldens of 1000 £ gr. wisselgeld kapitaals (interest: 4 %). Aanpalend de goederen van de weduwe Carbonelle, de sieurs Lemarois, de Meulenaere, d'Hons en van Denterghem, en priester van Wonterghem. Inlichtingen ook bij sieur Louis-Francies Bouckaert, practizijn te Nevele.

ZAAILAND, BOS EN MEERS TE KOOP IN MERENDREE EN LOVENDEGEM

GvG nrs. 868 en 871 van 3 en 13 april 1820.

Op woensdag 5 april wordt, in *het Wethuys* te Merendree bij de kinderen Baillieul, door de Lovendegemse notaris Impens de verkoop gehouden van 30 gemeten zaailand en bos en van 4 gemeten maaimeers, gelegen te Merendree en Lovendegem, gereguleerd in 24 kopen, met voorbehoud van accumulatie. De *adjoint* Gyselynck, te Merendree, is belast met de directie van de verkoop.

VERKOPING VAN LAND EN BOS IN VINKT

GvG nrs. 871, 872, 874 en 876 van 13, 17 en 24 april, 1 mei 1820.

In de herberg *den Prins* te Gent (Ramen), op 18 april en 2 mei, wordt door notaris de Vinck (Gent, Groot Gewad 16) een openbare verkoping gehouden van diverse goederen, die gelegen zijn in Gent, Deinze (Buiten), Machelen, Grammene, Kuurne, Bavikhove en Vinkt.

Kopen 19 & 20: in Vinkt een partij land van 1 gemet of 44 a 80 ca groot, benevens een partij land en bos van 2 ½ gemet of 1 ha 12 a groot, beide gebruikt door Jan-Baptiste Muylaert.

GAAISCHIETING IN NEVELE

GvG nrs. 872 en 885 van 17 april en 5 juni 1820.

Uitnodiging dd° 2 april 1820 van de Sociëteyt van S. Sebastiaan te Nevele gericht tot *alle de Sociëteyten van den Hand-Bogen van dit koningryk* om deel te nemen aan een luisterrijke vogelschiëting op zondag 11 juni a.s. De uitnodiging is gesigneerd door resp. sieurs Fredericq, koning; Seriacop, hoofdman; J. vander Hoogstraete, baljuw; C.M. Seriacop, secretaris. Er wordt een reglement van 7 artikelen afgedrukt. De oppervogel staat op 60 fr., de beide zijvogels elk op 30 fr. Op de sprang kunnen max. 82 vogels

opgesteld worden. Inleg in de herberg *de Rooze* bij sieur Jacques Cannoodt *op de Plaetse* te Nevele.

AANBESTEDING VAN DE RESTAURATIE VAN EEN SCHUUR TE LANDEGEM
GvG nr. 874 van 24 april 1820.

Het Bestuur van Weldadigheid van Gent, eigenaar van een hofstede in Landegem, schrijft op 3 mei 1820 een aanbesteding uit voor het hermaken van de schuur van de hofstede, gebruikt door Jacobus Martens te Landegem, bij bestek begroot op 848,27 Nederlandse guldens. De aanvaarding van de 'biedingsbiljetten' heeft plaats te Gent in het kantoor van het voornoemde Bestuur, in de Arm-Kamer op de Pouillemerkt.

AANBESTEDING VAN DE RESTAURATIE DER PASTORIE VAN VINKT
GvG nr. 874 van 24 april 1820.

Bij beslissing van 22 april heeft op 8 mei 1820, in *het Dorphuys* te Vinkt, de openbare aanbesteding plaats voor het vernieuwen van het pastoreel huis. *Conditiën, devis en plan figuratif, goedgekeurd door het oppergezag, zyn berustende ter inspectie van eenider, in de meyerie van het zelve gemeente. Get. Den meyer, J.F. DE BAERE.*

VERKOPING VAN HUIZEN, LANDERIJEN EN OLIEROSKOT IN NEVELE
GvG nrs. 875 en 878 van 27 april en 11 mei 1820.

Openbare verkoping, door de Nevelse notaris van Hulle, op verzoek vanwege de weduwe van sieur Jan Hoste, overleden in Nevele, en van sieur Carolus van de Voorde te Ruiselede als bijstaande voogd van de twee kinderen der weduwe Hoste. Ten overstaan van de Nevelse vrederechter wordt de verkoop gehouden op 1 en 15 mei in de herberg van Martinus Danneels binnen Nevele.

Koop 1: twee schone, goede huizen te Nevele, naast elkaar, met een olieroskot, maar onlangs nieuw in steen gemaakt, met al het nodige voor een stampkot, groot in erf 9 a 70 ca.

Koop 2: de helft van een partij land, gelegen als voren, 39 a 41 ca groot.

Koop 3: een partij maaiemeers, gelegen als voren, 38 a 42 ca groot.

De drie kopen samen vormen in totaal een oppervlakte van 595 oude Gentse roeden, dit alles gebruikt door de voornoemde weduwe van sieur Jan Hoste. Daarop zijn drie aparte renten bezet, samen goed voor een som van 2280 Nederlandse guldens, of 380 £ gr. kapitaals wisselgeld (interest: 4 %).

VERKOPING VAN HOFSTEDEN EN LANDERIJEN IN MERENDREE, VOSSELARE EN ZEVEREN

GvG nrs. 875, 876 en 879 van 27 april, 1 en 15 mei 1820.

In de herberg *den Prins* te Gent (Ramen), op 4 en 18 mei, wordt door notaris Francies Joannes de Coninck (daartoe benoemd door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brugge) een openbare verkoping gehouden van diverse goederen, o.a. in Deinze, Zeveren, Merendree en Vosselare gelegen.

Koop 9: een partij land in Zeveren, genaamd *den Peirdenbulk*, 4 gemeten 52 roeden groot, nog tot kerstdag 1823 in cijns gebruikt door Jan-Francies de Vos, te Zeveren (jaarpacht: 6 £ 10 sch. gr.).

Koop 10: een behuise en beschuurde hofstede in Merendree, in grond 300 roeden groot, met een bulk land achter het huis, gelegen in de wijk van *Oostergem*. Worden meeverkocht met dezelfde tiende koop: diverse partijen land en meers gelegen als voren, de meeste voorzien van een typerend toponiem, zoals *den Nieuwmeirsch*, *den Wulfpak*, *den Bulshuls*, *de Jannekenlede*, *den Meybosch*, *het Hulstbosselken*, *de Morelle* en *het Meirselken* (beide op *Oostergem*), *den Stroeymeirsch* en *den Kapmeirsch*.

Koop 17: een kleine hofstede met bijhorigheden in Merendree in de wijk van *Oostergem*, 330 roeden groot; verpacht aan sieur de Meyere (jaarpacht: 36 Ndl. guldens of 7 £ gr. courant).

Koop 18: een partij land te Merendree, genaamd *den Kleenbreemeirsch*, 632 roeden groot; verpacht aan Guillaume van Vooren (jaarpacht: 33,41 guldens of 39 guldens courant) voor 12 jaren, ingegaan op kerstavond 1819.

Koop 19: een partij land te Merendree in de wijk van *Oostergem*, genaamd *de Lokke*, 950 roede groot, verpacht aan Jan-Baptiste de Jonge (jaarpacht: 48,37 guldens of £ 9-10-0 gr. courant) voor een termijn van 18 jaren, ingegaan op kerstavond 1810.

Kopen 25 en 26: twee partijen land te Vosselare, het eerste 1090 roeden groot, gelegen op *den Kauter* en genaamd *den Hoek*, het andere 898 roeden groot; beide verpacht tot kerstavond 1820 aan Jacobus Maenhaut (jaarpacht: 61,70 guldens of 12 £ gr. courant).

VERKOPING VAN LANDERIJEN IN VINKT

GvG nr. 876 van 1 mei 1820.

Koop 19 en 20: twee partijen land (en bos) in Vinkt, de eerste 44 a 80 ca of 1 gemet groot, de andere (land en bos) 1 ha 12 a of 2 ½ gemeten groot; beide worden gebruikt door Jan-Baptiste Muyaert. De overige kopen zijn gesitueerd in Gent, Petegem, Deinze-Buiten, Machelen, Grammene en nog

elders in het Kortrijkse. Inlichtingen bij de Gentse notaris de Vinck (Groot Gewat 16).

VERKOPING VAN EEN HOFSTEDE IN LANDEGEM

GvG nr. 876 - sic - van 4 mei 1820.

De Gentse notaris Lamme houdt op 3 en 17 mei ten huize van sieur Lootens *op het Dorp* te Landegem publiek verkoping van een hofstede met omtrent 4 bunderen allerbeste zaailand en meers, aldaar gelegen in de wijk *Kapellendriesch*, zonder voorwaarde gepacht door de weduwe van Livinus Huysse.

HANDBOOGSCHIETING IN HANSBEKE

GvG nr. 883 van 29 mei 1820.

De Societeit van S. Sebastiaen binnen Hansbeke nodigt, bij oproepbrief van 1 juni 1820, de andere verenigingen van handboogschutters uit tot deelname aan een luisterrijke vogelschiETING op 20 augustus e.k. De oppervogel heeft een waarde van 50 fr., de beide zijvogels elk van 25 fr. Er wordt geschoten met pelotons van elk vier man. De inleg gebeurt om 2 uur in de herberg *de Hespe*, bewoond door sieur Pieter Kersse *achter de kerk* van Hansbeke; er wordt geschoten tussen 3 en 8 uur. De uitnodiging is ondertekend door J.B. van de Velde, koning; B. Maenhaut, hoofdman; J. de Reu, baljuw, en J.-B. van Maldeghem, secretaris.

VERKOPING VAN TWEE HOFSTEDEN EN EEN KAPBOS IN NEVELE EN MEIGEM

GvG nrs. 885 en 889 van 5 en 19 juni 1820.

Op 10 en 24 juni, ter herberg *In de Dry Hoeden* bij Joseph van Gansbeke te Nevele, is er een openbare verkoping, geleid door de Nevelse notaris Judocus-Albert Seriacop.

Koop 1: een behuisde en beschuurde hofstede in Nevele, 5 gemeten 18 roeden groot, gepacht door de weduwe Mortier (jaarpacht: 18 £ courant). Op de hoeve rust een bezette rente van 250 £ wisselgeld kapitaals (interest 4 %).

Koop 2: een behuisde en beschuurde hofstede te Meigem, 5 gemeten en 158 Gentse roeden groot, gepacht door Domin. de Waele (jaarpacht: 26 £ gr. courant).

Koop 3: een partij kapbos, met talrijke jonge bomen, te Meigem, gelegen als voren, 295 Gentse roeden groot, onverpacht.

VERPACHTING VAN WOONHUIS EN KORENWIND- EN ROSMOLEN IN NEVELE
GvG nrs. 886 en 889 van 8 en 19 juni 1820.

Op verzoek van de weduwe Carbonelle, te Nevele, in haar hoedanigheid van ontvanger van mr. Ferdinand Dubois, rentenier te Antwerpen, wordt door de Nevelse notaris van Hulle op donderdag 22 juni een openbare verpachting gehouden in de herberg van Martin Danneels *op het Dorp* te Nevele.

Voor zes opeenvolgende jaren worden de volgende goederen publiek verpacht.

Lot 1: een schoon en gerieflijk huis, met schuur, stallingen, bakkeet, boomgaard en groen-tentuin, samen 24 a 63 ca of 165 roeden groot.

Lot 2: een welbeklante korenwind- en rosmolen met een hoekje land ten zuiden aanpalend, ongeveer 17 a 76 ca of 119 roeden groot; de molen is de *eerste banmolen* van het gewezen Land van Nevele geweest.

Lot 3: een partij zaailand, 1 ha 30 a 63 ca of 875 roeden groot.

De drie loten zijn gestaan en gelegen te Nevele dicht bij *het Dorp*; ze worden gebruikt door sieur Karel Enghels. Huis en molen komen vrij op Lichtmis, het land vanaf kerstavond e.k.

Inlichtingen bij de notaris en bij mr. Louis Francies Bouckaert, practizijn te Nevele.

HOFSTEDEN, HUIZEN, HERBERG EN ZAAILAND TE KOOP IN HANSBEKE
GvG nrs. 886 en 892 van 8 en 29 juni 1820.

Op 17 en 24 juni wordt in Hansbeke, in de herberg *den Bouw*, staande tegen *Hansbekedorp* en bewoond door de medeverkoper Jan-Baptiste van der Stichelen, een openbare verkoping gehouden.

Koop 1: een schoon en spacieuus huis van twee etages, in 1800 uit de grond nieuw gebouwd, met een poort, remisen, stallingen voor paarden en koeien, twee schone kelders, twaalf beneden- en bovenplaatsen alle geplafonneerd, ruime zolders, een washuis, een grote steenput met twee pompen, een binnen- en een buitenhuis, met een deur en negen vensters aan de straat, met kroonlijst (*corniche*) en loden goot, het dak bedekt met blauwe Hollandse pannen. De schuur is zes jaren geleden nieuw gemaakt, met een grote aardappelkelder, varkenshokken, een aalput. Door zijn voordelige ligging is het huis geschikt als speelhuis, pensioonaat, brouwerij, stokerij of andere functies. Er is een boomgaard en een groententuin, omgeven door levende hagen, en begroeid met 190 welwassende fruitbomen. Het goed (oppervlakte is niet vermeld!) is gestaan en gelegen in Hansbeke *bij het*

Dorp, palende O. een straat, Z. de derde koop en O. *de Straete*. Vrij op meiavond 1821.

Koop 2: een ander schoon woonhuis, twee woonsteden bevattend, met bakkerij, gelegen ten westen van de voorgaande koop. Het westelijk deel ervan, twee etages hoog, bevat zeven beneden- en bovenplaatsen alle geplafonneerd, een kelder en een zolder, met pannen bedekt. Het oostelijk deel ervan, één etage hoog, bevat vijf geplafondeerde plaatsen, met een zolder daarboven. Gebruikers, zonder voorwaarden, zijn Pieter de Wachter en Pieter Snep (jaarpacht: 15 £). Vrij op de e.k. meiavond.

Koop 3: een partij zaailand, gelegen als voren, 200 roeden groot, palende O. de straat die van de kerk leidt, Z. en Z.W. de straat van Lotenhulle naar Merendree, N. palende aan de 1e en 2e koop.

N.B. Op deze partij zaailand zou met succes een korenwindmolen gebouwd kunnen worden, met een gunstige ligging bij het dorp en naast de beste wijken van deze gemeente met 3000 inwoners, waar maar één korenwindmolen bestaat.

Koop 4: een kleine hofstede met omtrent 200 roeden erf, boomgaard, lochting, zaailand en enkele bijgebouwen, zijnde een herberg genaamd *de Paele*, te Hansbeke, palende O. Francies Coppens en Z. W. en N. *de Straete*; gebruikt zonder voorwaarde door Abraham Landsheere (jaarpacht: 12 £).

Koop 5: een kleine hofstede, zijnde een tweewoonst, te Hansbeke in de wijk van *Rybroek*, met schuur en ovenbuur, 400 roeden groot onder zaailand, boomgaard en groententuin, met welwassende fruitbomen en een jonge planterij, palende O. en W. Pieter Wttenhove, Z. de weduwe d'Huyvetter en N. Judocus van Hove; gebruikt zonder voorwaarde door de weduwe Lomme en Karel Maesschalck (jaarpacht: 14 £).

HOFSTEDEN TE KOOP IN NEVELE (SINT-MARIA-LEERNE & VOSSSELARE) EN IN HANSBEKE

GvG nrs. 887, 888, 889, 890 en 892 van 12, 15, 19, 22 en 29 juni 1820.

Op 17 juni en 1 juli wordt door de Gentse notaris Lamme (einde van de Houtlei) een openbare verkoping gehouden in de herberg *de Rooze* van sieur Cannoodt *op de Merkt* te Nevele. Er zijn 2 kopen.

Koop 1: een remarkable behuisde, beschuurde en bebouwde hofstede gelegen op Nevele, Vosselare en Sint-Maria-Leerne, met landerijen en meersen samen in totaal 14 bunderen oude Gentse maat groot, gepacht door Juliaen van Wanseele.

Koop 2: een kleine hofstede te Hansbeke op de wijk *Rybroek*, met de medegaande gronden omtrent 1 bunder groot, gepacht door Jan Hauwe.

HANDBOOGSCHIETING TE LOTENHULLE

GvG nr. 891 van 26 juni 1818.

Op zondag 9 juli wordt te Lotenhulle door de Sociëteyt (van den H. Sebastianus) een gaaischiëting gehouden in *het Schuttershof* bij sieur Lottefier, voor pelotons van elk vier man. De oppervogel en de twee zijvogels zijn bepaald op 50 fr., respectievelijk tweemaal 25 fr. De uitnodiging is gesigneerd door N.N. Billiet, koning, en N.N. Verplaetse, secretaris.

N.B. In hetzelfde nr. 891 van GvG staat ook een aankondiging betreffende de boogschieting te **Eke** op 2 juli 1820. De prijzen voor de oppervogel en de twee zijvogels zijn daar bepaald op 25 fr., respectievelijk tweemaal 18 fr., beduidend minder dan voor Lotenhulle! En in het nr. 888 van GvG staat ook een aankondiging voor een handboogschieting in **Nazareth** op 29 juni 1820, met hoofdprijzen van 30 fr., respectievelijk tweemaal 18 fr.

HERBERG DEN PAUW OF HET GEMEYNTÉ-HUYS TE KOOP IN POEKE

GvG nrs. 897, 898, 902 en 905 van 17 en 20 juli, 3 en 14 augustus 1820.

Schoone, oud-vermaerde en wel-gekalante herberge, genaemd den Pauw, zynde het gemeyntheuys, tot Poucques te koopen, alsmede een ander huys, zynde eene drywoonste, en eene partye land, nl. op 21 juli en 4 augustus 1820 in voornoemde herberg *op Poucques-plaetse*. Met deze herberg gaan voldoende allerbeste zaailanden in uitpacht, meers en weide voor het houden van drie melkkoeien, die de koper in pacht zal kunnen houden. Inlichtingen bij deurwaarder Billiet te Lotenhulle.

HOFSTEDEN TE KOOP IN MERENDREE EN LANDEGEM

GvG nrs. 899 en 903 van 24 juli en 7 augustus 1820.

Door de Nevelse notaris van Hulle, daartoe benoemd door de Civiele Rechtbank te Gent, wordt op 31 juli en 14 augustus in de herberg van Pieter Michiel Messcotten te Landegem een openbare verkoop gehouden van twee kleine hofsteden met medegaande landen. Een hoeve is gelegen in Merendree en wordt gebruikt door Judocus Saelens, de andere in Landegem en gebruikt door Jacobus Coppens, samen 1370 roeden groot.

Wordt ook verkocht: een personele obligatie van 100 £ gr. wisselgeld kapitaals, verkend door sieur Antone Remy Pieters, lijnwaadkoopman te Nevele.

Inlichtingen bij de practizijns Standaert in Merendree en Verheyen te Landegem.

HOFSTEDE TE KOOP IN ZEVEREN

GvG nrs. 900 en 903 van 27 juli en 7 augustus 1820.

Door notaris Ph. J. Beernaert te Deinze wordt op 29 juli in de herberg *het Wethuys*, bewoond door Pieter Wibo *op de Plaetse* te Zeveren, publiek verkocht: een welbebouwde en beplante hofstede in Zeveren, nagelaten door wijlen Emmanuel van Branteghem, met vier partijen allerbeste zaailand, bos en weide samen in totaal 4 bunderen groot, palende O. aan de dreef van de hofstede van mevrouw de Loose en Z. aan *de Beke*; gebruikt wordende door N. Aelmeersch en anderen (jaarpacht: 49 £ courant).

LANDERIJEN TE KOOP IN LANDEGEM (HEIRENTHOEK)

GvG nr. 908 van 24 augustus 1820.

Door de Gentse notaris Lamme worden op 26 augustus en 9 september in de herberg van de kinderen Baillieul *op het Dorp* te Merendree openbaar verkocht: 5 gemeten allerbeste zaailanden, gelegen te Landegem op *den Heirenthoek*, gebruikt door Pieter de Witte.

LEERLING UIT ZEVEREN MUNT UIT IN GESCHIEDENISKUNDE

GvG nr. 911 en 912 van 4 en 7 september 1820.

Op de 33^e prijsuitreiking in het Pensioonaat van Tielt werd een leerling uit Zeveren, m.n. C. E. van Oost, eervol beloond met de eerste prijs voor geschiedeniskunde (op 32 mededingers). In het GvG nr. 912 wordt de rede afgedrukt, die gehouden werd door de directeur, mr. d'Haeyere senior.

HOFSTEDE TE KOOP IN HANSBEKE (REYBROUCK)

GvG nrs. 911 en 914 van 4 en 14 september 1820.

Door de Nevelse notaris Seriacop wordt op 7 en 23 september 1820 in de herberge *het Huys der Commune* te Nevele, bewoond door Jan-Baptiste van Kerrebrouck *op de Plaetse* van Hansbeke, publiekelijk verkocht: een schone behuisde en beschuurde hofstede, gestaan en gelegen te Hansbeke op de wijk *Reybrouck*, met boomgaard en allerbeste tarwelanden samen in totaal omtrent 8 ½ gemeten groot, gebruikt door Pieter Stofferis (jaarpacht: 24 £ gr. courant). Aanpalende eigenaars zijn o.a. de sieurs Lieven Maenhaut, Jacques-Francies van Hove, Jooris Duynslaeger, Pieter de Schuyter, Emmanuel Rutsaert en Bernard Claeys, alsook de kinderen van Pieter de Witte, Francies van Wassenhove en Francies van de Vivere.

Inlichtingen ook bij sieurs Desselle te Bellem en Minne te Nevele.

HET PENSIONAAT VAN MEESTER MEGANCK, ONDERWIJZER IN LANDEGEM
GvG nrs. 922, 928 en 933 van 12 oktober, 2 en 20 november 1820.

F. Meganck, school-onderwyzer der eerste klasse, directeur van 't pensionnaet provisoirelyk ten zynen koste opgeregt in Landegem, een vierdemyls van Nevele, heeft de eer het publiek te berichten dat in november de lessen zullen hernemen: eerste beginselen van de Franse en de Nederlandse taal, chrstelijke lering en goede zeden, de getal- en wiskunde, de brief- en de koopvaardijkunde, de natuurlijke en andere historiën, enz. Met dit tydstip worden de pensionnaires in een byzonder locael onderweezen: kortom men verzorgt en doet alles wat tot welstand kan nuttig zyn.

DE PROOSDIJ-KORENMOLEN IN LOTENHULLE TE KOOP

GvG nrs. 923, 927 en 931 van 16 en 30 oktober en 13 november 1820.

Door de Nevelse notaris Judocus Albert Seriacop, daartoe benoemd door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brugge, wordt op 21 oktober en 4 november 1820 in de herberge *den Beir*, bewoond door sieur Bernard Charles Billiet te Lotenhulle, openbaar verkocht: een korenwindmolen, waarop ook olie kan geslagen worden, met het molenhuis en andere gebouwen, gestaan en gelegen in Lotenhulle, wijk *Prosdeye*, staande op een erf van omtrent 29 Nederlandse roeden, of 200 oude Gentse roeden, palende Z. en O. de hoirs van Jan van de Voorde, en N. *de Straete*; tot 1 mei 1821 nog gebruikt door Jan van den Berghe (jaarpacht: 468,05 fr.).

PACHTGOEDEREN TE VERPACHTEN IN NEVELE, VOSSSELARE, MERENDREE EN LANDEGEM

GvG nr. 928 van 2 november 1820.

De Administratie der Hospicen van Gent verpacht openbaar, op 13 november 1820 in het *Hospice van Sint-Jan in d'Olie* aldaar, de volgende pachtgoederen:

Lot 2: een kleine hofstede met 4 gemeten 58 roeden land erbij, gelegen in Nevele op de wijk *Veldeken*, gebruikt door Pieter Loontjens.

Lot 3: twee gemeten land, gelegen als voren in Nevele, gebruikt door Emmanuel de Dapper.

Lot 4: honderd roeden meers, gelegen als voren in Nevele, ook gebruikt door Emmanuel de Dapper.

Lot 5: twee partijen land, samen 569 roeden groot, gelegen als voren, gebruikt door Augustin Verstraeten.

Lot 8: een partij land, 2 bunderen 40 roeden groot, gelegen op Vosselare, gebruikt door Pieter de Dappere.

Lot 9: een partij land, 200 roeden groot, gelegen op Vosselare, gebruikt door Joannes Praet.

Lot 18: een partij land en meers, 12 gemeten 117 roeden groot, gelegen op Drongen, Landegem en Merendree, gebruikt door Bernard Vandervennet.

Lot 19: twee partijen land, samen 589 roeden groot, gelegen op Merendree, gebruikt door de weduwe van Karel de Bruyne.

Lot 20: een gemet land, gelegen als het voorgaande op Merendree, gebruikt door Pieter-Francies Vanderwaerhede.

Lot 21: een partij land van 5 gemeten 252 roeden groot, in één blok gelegen in Landegem, gebruikt door Lieven Goethals.

Lot 22: een partij land van 125 roeden groot, gelegen als het voorgaande, gebruikt door Blasius Claes.

Lot 23: een partij land van 25 roeden groot, gelegen als het voorgaande, gebruikt door Bernardus Yde.

BOMENVERKOOP IN DE BOSSEN VAN PASTOOR LAMME IN LOTENHULLE *GvG nrs. 937 en 938 van 4 en 7 december 1820.*

Remarkabele venditie van eiken bomen te Lotenhulle op 11 december 1820 door de Gentse notaris Lamme in de bossen van pastoor Lamme te Lotenhulle, wijk *Veldeken*, op een afstand van maar een half uur van de Vaart van Gent naar Brugge, wat voordelig is voor het transport. Er zijn meer dan 150 kopen extra schone eiken, van zeer grote dikte en lengte. Bezichtiging met de boswachter, Jacobus de Clercq, wonende *dicht aen de bosschen*.

HET HOF TE VOORDE TE KOOP IN HANSBEKE *GvG nrs. 938 en 942 van 7 en 21 september 1820.*

Door de Nevelse notaris Judocus-Albert Seracop worden, op 12 en 27 december 1820 en 9 januari 1821 in de herberg *het Huys van Vinderhaute*, bewoond door de weduwe van Pieter Laros *tegen de kerke* te Hansbeke, openbaar verkocht:

Koop 1: een allerschoonste behuisde, beschuurde en bestalde hofstede, genaamd *het Hof te Voorde*⁵, gestaan en gelegen binnen Hansbeke op de weg van *de Plaetse* naar de *Brugsche Vaerd*. In totaal, met landerijen, meersen en bossen, samen 18 bunderen 52 roeden naar oude Gentse maat groot, of 24 bunderen 26 roeden Nederlandse maat; alles gereguleerd in 25 kopen. De hoeve is, nog tot kerstavond 1824, gepacht en gebruikt door Livinus van Vynckt (jaarpacht: 120 £ gr. courant).

Koop 2: een kleine hofstede, ook gelegen te Hansbeke in de wijk *Hamme*, ca. 11 roeden 17 ellen Nederlandse maat, gebruikt door Karel-Francies de Decker (jaarpacht: 8 £ gr. courant).

Paul Huys

⁵ Uitvoerige bespreking van deze hoeve in N. Kerckhaert, *Oude Oostvlaamse hoeven* (Gent, Federatie voor Toerisme in Oost-Vlaanderen, 1988), pp. 559-560, met talrijke archivalische attestaties van 1390 tot 1749. In de 19de eeuw was dit goed in het bezit van de weduwe van Karel J.F. de Seille uit Gent, die ook een kasteel bezat in Hansbeke.

BACHTEBRUG, FC HOOGER OP BACHTE, HOB OF DE VOETBALPLOEGEN VAN BACHTE

Bachte wordt wel eens de twaalfde deelgemeente (na de jongste fusie dus de achttiende) van Deinze genoemd. Tot 1823 was het een zelfstandige gemeente, maar werd toen samen met Sint-Maria-Leerne de nieuwe entiteit Bachte-Maria-Leerne. Vanaf 1977 werd het een deelgemeente van Deinze. Maar Bachte bleef toch haar eigenheid enigszins behouden met een eigen parochie en verenigingsleven.

Dat eigen karakter kenmerkte zich onder meer door de oprichting van voetbalploegjes: het eerste in 1936, een tweede tijdens de Tweede Wereldoorlog en dan nog eens een vriendenploeg vanaf de jaren zeventig tot begin jaren negentig. We kregen hierover heel wat info van de heer Roger Vermeulen, die nog voetbalde in Bachte tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Een eigenaardigheid van de voetbalactiviteiten in Bachte was dat spelers en supporters zich met een overzetbootje over de Leie (arm) naar hun terrein dienden te begeven. Een ander opvallend gegeven was dat door de voetbalsport op een bepaald ogenblik fricties ontstonden tussen de pastoor met zijn achterban en sommige (liberale) inwoners van de gemeente.

1 BACHTEBRUG

De voetballerij in Bachte vond in 1936 haar oorsprong aan Bachtebrug, een wat geïsoleerd en toen nog landelijk wijkje van Bachte aan het Kanaal van Schipdonk.

Hoe klein ook, zelfs die wijk had een stukje eigen identiteit. De huizen bevonden zich op het einde van de huidige Schipdonkstraat, maar zijn nu deels omsingeld door industrie. De Schipdonkstraat was vroeger een aardeweg en heette Bachtebrugstraat. Na het afbreken van de (nood)brug over het Schipdonkkanaal rond 1980 werd de naam gewijzigd in Schipdonkstraat.

Tijdens de dinsdag van Bachtekermis, het derde weekend van september, vierden die van Bachtebrug hun eigen kermisdag. Dit gebeurde op initiatief van de plaatselijke herbergen, zoals café In Bachtebrugge bij Zulma van De

Voorde en café In Den Ruiter bij Jules De Smijter. Maar er waren toen ook enkele geheime cafeetjes.

Een aantal sportieve jongeren vonden er elkaar. Onder leiding van Karel Lavent speelden zij regelmatig een match voor het plezier. De ploeg noemde zichzelf 'Bachtebrug'.

Er bestaat een foto van de voetballende jongeren, die overigens hun eigen shirt hadden met logo. Het voetbalveld van die van Bachtebrug bevond zich niet in het gehucht zelf, maar een heel eind verder, namelijk vlakbij 'Vosselareput', dus bijna in Astene. Het terrein bevond zich op de plaats waar zich de woning van Philip Gevaert bevindt en deels op de weide waar auto's parkeren als er veel volk is aan Vosselare Put. De spelers dienden met het bootje over te steken naar het terrein en konden beschikken over de kleedruimtes van Vosselare Put.

Het begin van de Tweede Wereldoorlog betekende het einde van de vriendenploeg, maar er kwam een doorstart, deze keer bij de Belgische voetbalbond.

Zicht op een paar huisjes van de wijk Bachtebrug. De tijdens WO II door de Engelse geallieerden aangelegde Baillybrug verdween eind jaren zeventig bij het verbreden van het Kanaal van Schipdonk. Ook het café Bachtebrug werd in dezelfde periode afgebroken.

De voetbalploeg van Bachtebrug die van 1936 tot 1940 speelde op een veld vlakbij Vosselareput. Staand van links naar rechts: Marcel De Pestel, Rogge, Georges Notebaert, de keeper, René De Vreese, Jozef De Buck, Karel Lavent. Zittend van links naar rechts: Gentiel Van De Ginste, onbekende, onbekende, onbekende, Georges Van Simaëys.

Het veer over de Leie in Bachte. De spelers moesten gebruik maken van de overzetboot om het terrein en kleedkamers te bereiken.

2 FC HOOGER OP BACHTE

Begin 1941 was ons land al meer dan een half jaar bezet door de Duitsers. Maar de nood aan ontspanning bleef en het was opnieuw Karel Lavent, die samen met enkele vrienden een voetbalploeg stichtte. Dat gebeurde in café 'Den Overzet', toen gelegen in de Kerkstraat (nu Bachtekerkstraat), aan de oevers van de Leiearm. Andere initiatiefnemers waren de latere cafébaas Germain Vermeulen, die oorspronkelijk op het Bachtekerkplein woonde en stamgast Robert Heyerick. De voetbalploeg kreeg FC Hooger Op Bachte als naam.

Men kon gebruik maken van een weide recht tegenover het café van Germain Vermeulen, aan de overkant van de Leiearm. Het terrein lag op die manier dicht bij de parochiekerk en daardoor raakte men gebrouilleerd met de pastoor. Karel Lavent was al niet zeer geliefd bij pastoor De Vos als verdeler van het (liberale) Het Laatste Nieuws. Volgens de pastoors van toen was het een goddeloze krant, die door katholieken niet mocht worden gelezen.

Nu hij vlakbij de kerk voetbalmatchen organiseerde, met luidruchtige supporters, was dat een concurrentie voor het lof op zondagnamiddag. Dat zorgde voor ergernis bij de dorpspastoor, die toen nog veel gezag en macht had. Tijdens de mis op zondagvoormiddag was er naar verluidt regelmatig een donderpreek wanneer een thuismatch was gepland, maar dat hielp weinig, want tijdens de namiddag lieten velen het lof toch maar links liggen en spoedden zich naar de voetbalwedstrijd.

Roger Vermeulen wist nog te vertellen dat Antoine Foncke (later stichter van FC Leerne) als jonge knaap en speler van Hooger Op Bachte constant huisarrest kreeg van zijn vader omdat hij het 'lof' liet liggen voor wat het was en keer op keer koos voor een voetbalpartij.

Karel Lavent kwam door de vete met de pastoor in grote problemen. Hij werd zelfs uit zijn huisje gezet in de Bachtekerkstraat, maar had in Bachte een beschermheer met veel geld en grond. Hij werd de hand boven het hoofd gehouden door Astère Gevaert, de (liberale) bedrijfsleider van de gelijknamige textielfabriek op de Markt in Deinze. Die bezorgde hem de toenmalige en nog altijd bestaande herberg bij 'Vosselareput' als woning. Die is nog steeds een eigendom van de familie Gevaert. Toch kreeg Bachte een schok te verwerken toen Karel Lavent enkele jaren na de Tweede

Wereldoorlog dood werd aangetroffen in de omkleedruimte van Vosselareput, een wanhoopsdaad.

De voetbalvereniging beschikte overigens nog over een reserveveld, waar zich nu Bachtégrot bevindt, een eigendom van de familie Cnudde. Want het gebeurde regelmatig dat het voetbalveld, een laaggelegen meers aan de Leiearm, onder water liep.

Er werd in 1941 beslist om zich met twee ploegen aan te sluiten bij de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB): Bachte I en Bachte II. Op 10 januari 1942 werd Hooger Op Bachte officieel als volgt geregistreerd in Sportleven:

- Stamnummer: 3186 - FC Hooger Op Bachte
- Gemeente: Bachte (-Maria-Leerne)
- Provincie: Oost-Vlaanderen
- Secretaris: Germain Vermeulen, Kerkstraat, 6 Bachte (-Maria-Leerne)
- Terrein: baan Gent-Deinze, over de Leie, Astene
- Toegangswegen: overzetdienst
- Kleedkamers: op het terrein.
- Clubkleuren: blauw-wit

Ook in het Lexicon der Clubs van de KBVB zijn een aantal gegevens terug te vinden, maar archieven over de vereniging zijn er niet (meer).

De club stelde truien, broeken en kousen ter beschikking, maar voetbalschoenen dienden de spelers zich zelf aan te schaffen. Als voetbalveld gebruikte men dus een weide van landbouwer Marcel De Pestel. Hij huurde de meers van de al vermelde Astère Gevaert. Er werd afgesproken dat op zondagnamiddag, als er diende gevoetbald worden, de koeien op stal gingen. Als omkleedruimte kon men rekenen op een ruimte bij landbouwer De Pestel. Die stallingen zijn er nog, maar fungeren nu als manège.

Maar hoe kon men het best de weide bereiken die over de Leie lag? Er was geen bruggetje. Via Astene-sas was een zeer grote omweg. Om die reden besliste het bestuur om dwars door de achtertuin van het café 'Den overzet' te gaan en het overzetbootje te gebruiken. In de boerderij van De Pestel waren bovendien twee stalruimten ter beschikking die konden dienen als kleedkamer.

Praktisch was dus alles min of meer in orde, maar het bestuur slaagde er maar moeilijk in om een homogene ploeg op het veld te brengen. Er waren niettemin wel enkele uitstekende voetballers bij de vereniging, zoals Mario

Govaert die na de oorlog spits werd bij SK Deinze en een doelman die Vlamincq heette en afkomstig was van Poesele.

Toch was het niet gemakkelijk om de betere spelers te overtuigen om met HOBachte te spelen. Er woonden twee uitstekende voetballers in het dorp, met name André Huyghe maar die koos voor SK Nevele en Achiël De Cock, die bij het wat hoger aangeschreven Sparta Petegem speelde. Beiden waren niet te overtuigen om voor Bachte uit te komen. Integendeel, zij probeerden de betere Bachtense spelers te overhalen voor een transfer naar hun eigen ploeg. Dat leidde nogal eens tot heftige discussies in het dorpscafé.

Bachtense voetballers ergens in 1940 net voor de aansluiting bij de Belgische voetbalbond onder de naam Hooger Op Bachte. Staand van links naar rechts: Rickaert, Roger Claeys, Astère De Smijtere, Karel Lavent, Roger Vermeulen, Gerard Vermeulen, Georgens Notebaert, Marcel De Pestel, Georges Broché, Raymonde De Vreese, Germain Cnudde. Zittend van links naar rechts: Maurice Van Den Driessche, Fons Cornelis, Georges Van Simaey, Emiel De Smet, De Smijtere (kleine), René De Vreese.

*Hooger Op Bachte toen ze een match bekampten tegen Astene. Staand van links naar rechts: Fred (afgevaardigde), Joris Lava, Robert Heyerick (bestuurslid), Vlamincq (keeper), De Pourcq, Albert Lava (kapitein), Stan Vermeulen (Jordan), André Van den Driessche, Marcel De Pestel (speler en terreinafgevaardigde).
Zittend van links naar rechts: Gilbert Janssens, Fons Naessens, Roger Vermeulen, Wyckstand, Antoine Foncke, Bertrand Deunink.*

Voetballen én smokkelen

Tijdens de oorlog gebeurden de verplaatsingen per 'velo' (uitzonderlijk per trein). Hierdoor kreeg men de opportuniteit om te smokkelen en in groep konden controles deels vermeden worden. Zo bracht men bloem, boter, melk... van het platteland naar de stad. De inkomsten dienden als voetbalvergoeding, want vanuit de club zelf was er geen geldelijke premie voorzien. Na elke thuiswedstrijd kreeg men hooguit enkele gratis pintjes en rijstap.

Een overwinning tegen SK Deinze als hoogtepunt

Men kende enige hoogtepunten. Zo speelde de ploeg op nieuwjaarsdag (waarschijnlijk 1943) voor een massa volk een oefenwedstrijd tegen het grote SK Deinze. Volgens Roger Vermeulen waren er 800 à 900 toeschouwers. Men gebruikte het reserveveld waar zich nu Bachtégrot bevindt.

Hooger Op Bachte had zich versterkt met Malfait Bor en Albert Kimpe. SK Deinze I speelde met zijn volledige eerste elftal maar verloor toch met 7 - 2. Dit zorgde voor wrevel bij SK-voorzitter George Torck, die van toen af meer greep probeerde te krijgen op het voetbalgebeuren in Bachte.

Dat de voetbalsport een uitlaatklep was tijdens de oorlogsjaren zag men vaak op en naast het voetbalterrein. Zo ontstond er een slaande ruzie tussen supporters van Astene en Bachte na een doelpunt van Bachte, waardoor Bachte alsnog 3-3 gelijk speelde. Volgens oudspeler Roger Vermeulen waren er op einde van de match meer blauwe ogen dan goals te noteren.

Georges Torck probeerde samen met Carlos Van Hee de betere Bachtense spelers te overhalen om voor SK Deinze te tekenen. Hij beïnvloedde een paar leden van het Bachtense bestuur om de ploegstelling zo te organiseren dat hij kon zien welke spelers er eventueel in aanmerking kwamen voor een transfer.

Dit leidde tot ruzie bij het bestuur en de spelers van Bachte. Daar bovenop waren er het geldgebrek, de verplaatsingsproblemen in oorlogstijd en een moeilijke samenwerking met de KBVB. Men besliste uiteindelijk om te stoppen. In KBVB Sportleven van 10 juli 1946 stond FC Hooger Op Bachte geregistreerd als ontslagnemende club.

Spelersgroep

<u>Naam</u>		<u>Woonplaats</u>
Marcel De Pestel	?	Astene
De Pourcq	middenvelder	Deins kouter
Bertrand Deuninck	?	Bachte
René De Vreese	?	?
Antoine Foncke	voorspeler	Bachte
Mario Govaert	voorspeler	Bachte
Gilbert Janssens	back	Deins kouter
Lava Joris	back	Bachte

Adrien Lampaert	?	Bachte
Albert Lava	stopper	Bachte
Roger Mehuys	?	Bachte
Fons Naessens	middenvelder	Grammene
René Van Den Abeele	?	Bachte
André Van Den Driessche	voorspeler	Bachte (speelde bij Vosselare)
Van Hautte	middenvelder	Grammene
Gerard Vermeulen	keeper	Bachte
Germain Vermeulen	?	Bachte
Roger Vermeulen	voorspeler	Bachte
Vlaemynck	keeper	Poesele
Wyckstand	middenvelder	Vosselare (was geen vaste speler)

*Voetbalmatch Bachte - SK Deinze tijdens de oorlogsjaren
waar zich nu Bachtegrot bevindt.*

Kroniek van FC Hooger Op Bachte

Op basis van de schaarse gegevens in 'Sportleven' (orgaan KBVB) noteerden we een kleine kroniek van het voetbalgebeuren. Hieruit blijkt dat men het in Bachte, soms noodgedwongen, niet al te nauw nam met de regels van de Belgische voetbalbond.

Tijdens de oorlogsjaren was het niet eenvoudig om informatie te verspreiden. Hierdoor zijn er tijdens deze periode nogal wat hiaten in Sportleven. Er was de Duitse censuur, het gebrek aan onderlinge communicatie, een gebrekkige tijdschriftverdeling en het schaarse papier. Het was vooral niet eenvoudig om zich veilig door Vlaanderen te begeven tijdens de bezetting, wat tot zeer veel wedstrijdforfaits leidde. Om die reden werd een oorlogscompetitie 'Leiestreek' tussen streekploegen georganiseerd, waarbij geen al te grote verplaatsingen nodig waren.

Seizoen 1941-1942

Bachte vaardigde twee ploegen af tijdens seizoen '41-'42. HOBachte I kwam uit in Leiestreek I (wat nu 2de provinciale is) en HOBachte II in Leiestreek II (nu 3de provinciale). Zo speelde men tegen (grotere) ploegen als SK Deinze II, Kruishoutem, Latem, Deurle.

De voetbalkwaliteiten verschilden enorm tussen de verschillende HOB-spelers. Hierdoor waren de resultaten niet naar wens en lieten de betere spelers het afweten. Dit was natuurlijk nefast voor de continuïteit binnen de ploeg.

15/10/1941

Bachte I en Bachte II speelden in de groep 'Leiestreek' respectievelijk tegen Zingem en Latem. Opvallend was dat de wedstrijd tegen Latem werd gefloten door een zekere De Bleeckere.

22/10/1941

Bachte II won tegen Latem.

05/11/1941

Bachte I had na een viertal competitiewedstrijden nog geen enkel punt gepakt.

19/11/1941

V.V. Leerne won tegen Bachte. Leerne stond voor St-Martens-Leerne. In die tijd was VV Leerne (St-Martens-Leerne) een van de betere voetbalploegen in de streek.

24/12/1941

Niet aantreden van Bachte voor wedstrijd Lozer-Bachte van 26 oktober 1941 (Leiestreek II). Wedstrijd dient beschouwd te worden als uitgesteld. Deze zal gespeeld worden op 4 januari 1942. De scheidsrechtersonkosten waren voor Bachte. Vergoeding te betalen aan Lozer tegen eind november 1941.

Scheidsrechter Lefebre maakte het volgende verslag. Westrijd Olsene-Bachte (Leiestreek I) van 2 november 1941. Schorsen wedstrijd en uitsluiting speler Lava Georges (Bachte). Bachte heeft reeds de zaal verlaten om de trein te halen. De uitslag 7-0 in het voordeel van Olsene blijft behouden. Een speler wordt geschorst van 15 tot 24 november 1941. Hij mag de functies van aanvoerder van het elftal niet meer waarnemen.

14/1/1942

De aansluiting van F.C. Hooger Op Bachte bij de KBVB werd officieel vermeld. Contactpersoon was Germain Vermeulen met de Kerkstraat als adres.

28/1/1942

De wedstrijd Kruishoutem tegen Bachte in Leiestreek I van 11 december 1941 diende te worden beschouwd als uitgesteld. De scheidsrechtersonkosten waren ten laste van Bachte.

01/4/1942

Hooger Op Bachte daagde niet op voor de match tegen Kruishoutem op 14 december 1941, wat de club opnieuw 50 fr. scheidsrechtersonkosten opleverde.

22/4/1942:

Door de moeilijke verplaatsingen ging ook de wedstrijd Bachte-Lozer niet door op 12 april 1942 (Leiestreek II).

24/6/1942

Uit dit bericht blijkt dat Bachte in de reeks Leiestreek I het zwakke broertje was. Men kon bijvoorbeeld geen ploeg samenstellen voor de thuismatch tegen Kruishoutem. Die ploeg won met 5-0. Bachte diende bovenop een boete te betalen van 50 fr. en de kosten van elf spoorkaartjes.

Van de 22 gespeelde wedstrijden nam Bachte er amper aan elf deel. Dat leverde de ploeg een laatste plaats op met zes punten (twee overwinningen en twee gelijke spelen).

In de reeks Leiestreek II deed men het een beetje beter. Bachte nam aan nagenoeg alle wedstrijden deel en behaalde tien punten. De ploeg deelde de voorlaatste plaats met Deurle en stond voor Latem dat amper drie punten had gesprokkeld.

De rijkswacht houdt een oog in het zeil bij de Bachtense hooligans.

1942 – 1943

Voor het seizoen '42-'43 hervormde de KBVB de reeksindeling. Door gebrek aan spelers nam HOBachte met slechts één ploeg deel aan de officiële competitie.

23/9/1942

HOBachte kwam uit in Leiestreek C met de ploegen Leerne II, Deurle II, Latem II. Er werd om de veertien dagen gespeeld.

30/9/1942

Het seizoen was maar pas begonnen of het regende al boetes: vijf fr. voor de Bachtense spelers A. Van Gorp en M. Claerhout voor afwezigheid van de eenzelveheidskaart.

21/10/1942

Een zeldzame topprestatie; Bachte wint met 8-2 tegen Latem II.

28/10/1942

Forfaitnederlaag tegen Leerne II met 0-5 en 20 fr. boete bovenop.

12/11/1942

Bachte had een klacht van Sporting Latem aan haar been wegens het opstellen op 13 september 1942 van een speler onder een valse naam. De boete was 20 fr. en nog eens hetzelfde bedrag voor het ontbreken van een verbandkas op het terrein. Clement Albert wordt geschorst tot 31 december 1942 van alle officiële functies. Bachte speelde 4-4 gelijk in Leerne.

20/11/1942

Klacht van V.V. Leerne

Wedstrijd Hooger Op Bachte V.V. Leerne (Leiestreek C) van 20 september 1942. Qualificatie speler. Tegenwoordig: scheidsrechter G. De Smet. Steyaert (V.V. Leerne). Verontschuldigd: Hooger Op Bachte. Gezien de nette verklaringen van den scheidsrechter wordt de wedstrijd gewonnen door V.V. Leerne met 0-5. 5 fr. boete aan Hooger Op. Kosten van het geding ten laste van Hooger Op (20 fr. Scheidsrechtersverplaatsing).

03/12/1942

Bevestiging forfaitnederlaag van Bachte tegen Leerne.

10/12/1942

Klacht van S.C. Latem

Wedstrijd Latem-Bachte Leiestreek C van 11 oktober 1942. Qualificatie speler. H.O. Bachte afwezig. De wedstrijd wordt gewonnen door Latem met 5-0. 20 fr. boete aan H.O. Bachte voor het in lijn stellen van een speler onder valse naam. Laatste verwittiging aan HOBachte voor dat er zal overgegaan worden tot voorstel van schrapping.

De vele problemen groeiden de club boven het hoofd. Bachte besliste een algemeen forfait te geven voor het verdere verloop van het seizoen. Dat betekende uiteraard het einde van de ploeg binnen een officiële KBVB-competitie.

10/1/1943

Bachte stond toen met vijf punten op de laatste plaats in de reeks Leiestreek C na Leerne (21 punten), Deurle (10 punten) en Latem (acht punten).

16/6/1943

Op het einde van de competitie 1942-1943 werd de officiële eindrangschikking afgedrukt in Sportleven.

Door de veelvuldige (verplaatsings)problemen eindigde Bachte met amper 3 punten, hoewel er al vijf waren gesprokkeld vooraleer de ploeg forfait gaf. De rangschikkingen in Sportleven dienden toentertijd met een 'korreltje zout' genomen worden.

De jaren die volgden (1943 tot 1946) werd er niet meer deelgenomen aan een officiële competitie, maar werden enkel nog vriendenwedstrijden gespeeld tegen omliggende regioploegen.

In Sportleven van 10/7/1946 wordt FC Hooger Op Bachte met stamnummer 3168 als ontslagnemende ploeg vermeld. Hiermede eindigt de korte en moeizame levensloop van een officiële voetbalploeg in Bachte.

3 HOB

In navolging en ter nagedachtenis aan FC Hooger Op Bachte werd onder impuls van Bachtenaren Nick Foncke en Marnix Cornelis opnieuw een voetbalploegje opgericht. De HOB-vriendenkring bestond hoofdzakelijk uit jongeren van het dorp zelf.

Tijdens de jaren '70 tot begin '90 werden op regelmatige basis vriendenwedstrijden gespeeld tegen diverse andere liefhebbersploegen. Joshua Bekaert was hun sponsor. Een kaasavond en tombola's zorgden voor de nodige extra centen.

*HOB Bachte won op 23 mei 1976 hun eerste match tegen
Neerlandia Gentbrugge met 2-3.*

*Staan van links naar rechts: Erwin De Praetere, Eric Dequinnemaere,
Joshué Bekaert (sponsor), Dirk Faelens, Willy Van Hauteghem,
Marnix Cornelis, Germain Mortier, Denis De Praetere.*

*Zittend van links naar rechts: Stefaan Claus, Eddy Van Den Driessche, Julien
De Meyer, Pierre Boschmans, Lucien Mortier, Lucien Janssens, Noé Bekaert.*

De eerste wedstrijd werd gespeeld op 23 mei 1976 tegen KBK Neerlandia uit Gentbrugge. Voor de eerste wedstrijd kon de ploeg dankbaar gebruik maken van de uitrusting van FC Durvers uit Maria-Leerne. Over deze wedstrijd verscheen het volgende verslag in de toenmalige dorpskrant 't Bachtanaerke", 1^e jaargang nr. 3, 1976:

Bachte voetbalt!

De Bachtense jongeren voetbalden op 23 mei jl tegen KBK Neerlandia uit Gentbrugge. De versterking welke met de Bachtense ploeg aantrad, gaf aan de prestatie der Bachtenaren absoluut geen verzwakking.

Het eerste halfuur van de wedstrijd was in het voordeel der Gentenaren, maar onze verdediging hield buitengewoon goed stand en het waren zelfs de Bachtenaren die het eerste doelpunt maakten langs E. Van Den Driessche op doorsteekpas van M. Cornelis. Tijdens de rust stond er een gelijke stand op het scorebord: 1 - 1.

In de tweede helft kwam de betere fysiek boven der Bachtenaren waardoor er terug een doelpunt gemaakt werd door Claes op pas van Faelens. Nog maar pas was de wedstrijd terug hernomen, of Van Den Driessche verscheen opnieuw alleen voor de doelman waardoor de stand 1 - 3 werd. Op het einde lukten de Gentenaren nog een doelpunt zodat de eindstand 2- 3 was.

In deze wedstrijd mogen we absoluut de prestatie van de versterkte Bachtense verdediging niet vergeten, want zij hield in de eerste helft onze vlag omhoog.

De Bachtenaren speelden de volgende jaren tegen ploegen als Volvo Trucks, Eurogres, De Voorzorg Gent, PVV-jongeren Latem, KWB-Petegem...

De spelers:

Pierre Boschmans
Stefaan Claus
Christian Colpaert
Pol Coppens
Marnix Cornelis
Ronny Coussement
Johan De Gandt
Yves De Neve
Andy De Pestel
Denis De Praetere
Dominique De Roo
Jean-Pol De Vos
Rudy Dhont

Hans De Poortere
Johan De Weirdt
Nick Foncke
Patrick Foncke
Peter Henderickx
Ludo Lambert
Eddy Van Den Driessche

Guido Van Der Meeren
Willy Van Hauteghem
Chris Van Luchene
Frankie Van Meulecom
Eddy Van Nevel

In het jaar 1993 werd de vriendenkring HOB ontbonden. Het werd steeds moeilijker om Bachtense jongeren warm te maken voor een partijtje voetbal. En de pioniers ja die waren zeventien jaar later een dagje ouder.

Marnix Cornelis en Stefaan De Groote, Bachte

DOBBELAERES TEN DIENSTE VAN DE HEREN VAN NEVELE (SINT-MARIA-LEERNE)

Families Dobbelaere duiken overal in het Meetjesland en Leiestreek al vrij vroeg op. Soms gaat het om slechts enkele generaties die dan uitsterven, maar vaak gaat het ook om de vroegste voorouders van nog huidige nakomelingen. Uitgebreid onderzoek in de archieven van de Baronie Nevele werpt een nieuw licht op nog onbekende families die vaak ten dienste stonden van de heren van Nevele.

Sint-Maria-Leerne en Sint-Martens-Leerne

De dorpen Sint-Martens-Leerne en Sint-Maria-Leerne lagen in de buurt van het kasteel van Ooidonk¹ dat als residentie diende voor de heren van Nevele en via een dreef verbonden was met het dorpscentrum van Sint-Maria-Leerne. Op de 18de-eeuwse Ferrariskaart is duidelijk de ligging van beide dorpskernen te zien in de buurt van de *Lederne* kouter, het smalle

¹ Kasteel Ooidonk: De naam Ooidonk wijst op een droge, iets hoger gelegen, plek in een natte omgeving. Dat is nog duidelijk te zien als men van Leerne naar het kasteel rijdt. Het kasteel zelf is aan het uiteinde van de donk opgetrokken, net in de natte vallei. Dat was noodzakelijk om water in de grachten te krijgen. Het huidige kasteel heeft heel wat wijzigingen ondergaan, maar gaat nog terug op zijn oorspronkelijk grondplan: een vierhoek met op de hoeken ronde torens en centraal tussen twee halfronde torens de ingang met ophaalbrug. Wanneer Ooidonk is opgetrokken is niet duidelijk. In de beschrijving die Jan van Fosseux in 1387 van zijn eigendommen laat opmaken, is nog geen sprake van een kasteel, wel van gronden. Hij of zijn directe opvolger hebben waarschijnlijk de burcht opgericht naar de normen van de tijd. Meermaals is het slot (gedeeltelijk) verwoest en in zijn huidige voorkomen zien we een paleisachtig gebouw dat grotendeels teruggaat op de verbouwing van Maarten della Faille, die het opkocht in de naweeën van de onthoofding van Horn. De nadruk ligt op wooncomfort en schoonheid - een tendens die bij latere verbouwingen is voortgezet - en niet meer op militaire aspecten. Getuige hiervan de grote ramen en de relatief dunne muren. De schiet- en kanongaten zijn er nog louter voor de sier. (Luc Bauters in *Fietsen in het Land van Filips van Montmorency, de graaf van Horn*, Brochure gelijknamige fietstocht, 5 juni 2018) Na de dood van Jozef van Montmorency, de vader van Filips, in 1529 woonden de heren van Nevele gedurende bijna driekwart eeuw niet meer op het kasteel van Ooidonk. Het domein werd in die periode meestal verpacht als het er al niet verwoest bij lag (mededeling André Bollaert).

driehoekige gebied bovenaan de kaart net onder de molen. De kerkjes van beide dorpen zijn eveneens aangeduid. Het ganse gebied is te lokaliseren aan de linkeroever van de Leie. De parochie Sint-Martens-Leerne strekte zich ook uit op de rechteroever van de Leie, er kon gebruik gemaakt worden van een veerdienst die beide Leie-oeveren aandeed².

*Detailbeeld van de Ferriskaart met de dorpskernen van Sint-Martens-Leerne en Sint-Maria-Leerne en onderaan het kasteel van Ooidonk.
(<http://belgica.kbr.be>)*

In oudere archieven wordt vaak de benaming Sint-Jans-Leerne gebruikt voor Sint-Maria-Leerne. In 1823 ontstond door samenvoeging met het wat zuidelijker gelegen Bachte, de nieuwe gemeente Bachte-Maria-Leerne.

² Op de Ferriskaart is bovenaan rechts 'het veir aen de pont' aangeduid.

Beide dorpen maakten deel uit van Het Land van Nevele, dat tot aan de Franse revolutie een van de belangrijkste heerlijkheden was, gelegen in de Oudburg van Gent. Er waren in het graafschap Vlaanderen tal van heerlijkheden maar de heren van Nevele genoten een aanzien en prestige dat slechts weinigen konden evenaren³.

Joannes Dobbelaere, zoon van Judocus

Deze persoon wordt vermeld in 1563 wanneer hij 200 roeden land krijgt van gravin Anna Van Egmont, op dat moment weduwe van de heer van Nevele⁴. Dit stuk land is cijnsgrond en er dienen jaarlijks heerlijke renten betaald te worden aan de heer. Dit kan beschouwd worden als een soort grondbelasting die Joannes Dobbelaere zijn leven lang diende te betalen. Na zijn dood betaalden zijn erfgenamen deze cijnsrente verder. Op het stuk land stond blijkbaar een hofstede, en in de overeenkomst stond verder dat dit huis er eeuwig diende te blijven staan en goed onderhouden diende te worden. Het moest ook zeker 6 ponden grooten waard zijn. In de oude archieven werd ook telkens in detail de ligging van het stuk land genoteerd⁵ zodat we ongeveer kunnen te weten komen waar Joannes en zijn gezin woonde: iets ten noorden van de kerk van Sint-Jans-Leerne en in de buurt woonde zijn zoon die ook Joannes heette. Dit stuk land maakte deel uit van een groter stuk van 900 roeden dat sinds 1552 door hem werd gepacht⁶.

³ J. Van Rompaey, Het Land en de heren van Nevele in een notendop, in *Het Land van Nevele* jg. 1975, afl. 3, p. 133-150.

⁴ Archieven Baronie Nevele in Rijksarchief Gent (ABN) nr. 62, Ouden bouck Jhan Roosemont, f°297v, zie ook: Bollaert A., De heren en dames van Nevele, in *Het Land van Nevele*, jg 2017, afl. 4 p. 112-116.

⁵ Het stuk grond grenst nog in het zuidwesten aan de kerk van 'Sente Jans Lederne', in het noordoosten aan 'Jan De Dobbelaere fs Jans met sijnder stede', in het zuidoosten aan de straat en in het noordwesten aan de 'wegh up de cautere'. In nr. 107, Renteboeken genaamd Maercgelden boucken, f°2v staat een meer precieze omschrijving met in het noordwesten de 'wech loopende van Leerne muelene naer Deinse' en in het zuidoosten de 'straete loopende van Ghendt naer Deinse'.

⁶ RAG, Baronie Nevele nr. 138, Rekeninghe ende bewijs van Hendrick De Hoves als *hoogbaillie* ende ontfanghere van de stede ende Lande van Nevele: Joannes Dobbelaere betaalt voor zijn stuk een pacht van 5 ponden parisis. Voor het afgesplitste stuk cijnsgrond van 200 roeden zal hij jaarlijks 4 ponden parisis 'penninck rente' (=cijnsrente) en twee 'capoenen' (=gecastreerde vetgemeste

De te betalen cijnsrente werden stipt genoteerd in de renteboeken en hieruit komen we dan ook te weten dat vader Joannes Dobbelaere rond 1573 moet zijn overleden. Zijn weduwe - enkel haar voornaam Catharina wordt vermeld - en zijn kinderen Joannes, Daniel, Catharina, Martina en Cornelia betalen vanaf dan de erfelijke cijnsrente verder. Het eerste jaar na het overlijden diende er ook nog een extra jaar rente betaald te worden aan de heer, de zogenaamde doodkoop⁷.

In 1582 ontstaat er een geschil met Petrus Bultijnc die optreedt als voogd van de wezen van een zekere Judocus Dobbelaere uit Drongen. Er was blijkbaar een bod gedaan op de hofstede en niemand had een hogere prijs geboden ('alzo de voornomde keersse ghebrandt ende vutghegaen zonder dat nyemant meer verhoocht te werden'). Deze verkoop is nadien toch niet doorgegaan⁸. En in 1632 wordt een Rogerius De Brauwere eigenaar genoemd van het stuk cijnsgrond, men spreekt nu wel van een onbehuisde hofstede. Stukken cijnsland konden dus door erving worden overgedragen of verkocht worden, maar steeds diende er de cijnsrente betaald te worden aan de heer van Nevele die de feitelijke eigenaar bleef. Kon de erfelijke en eeuwigdurende cijnsbelasting niet meer betaald worden, dan keerde het stuk land ook effectief terug naar de heer.

Vader Joannes Dobbelaere wordt '*weyenaere*' en officier van het Land van Nevele genoemd in 1565⁹. De officier was de ambtenaar die de baljuw bijstond tijdens diens afwezigheid. Een '*weyenaere*' is een soort boswachter, die onder andere de honden van de kasteelheer regelmatig uitliet. Hij ontvangt 'voor zijnen dienst ende arbeyt' maandelijks een halster

hanen) betalen, nr. 143, Rekeningen van de hoog-baljuw van Nevele 1566-67, f°11r.

⁷ RAG, Baronie Nevele nr. 83, Alfabetische index van de renteboeken genaamd 'Roomezont' - nr. 92, bouck van namen, f°27v - nr. 96, bouck van namen, f°11v, 'In hetzelfde boek (f°48v) wordt hij nog vermeld 'item es schuldich over 1569 en over 1568 en over tjaer 1567'. Het gebeurde dus dat men achterliep met de jaarlijkse betaling van cijnsrente - - nr. 97, Naamlijsten 1576-92 - nr. 376 Rekeningen van achterstallen 1576, f°24v - nr. 378 Requesten en kwitanties van heerlijke renten 1590-91, f°29v.

⁸ RAG, Baronie Nevele 955, Acte van decreete ten behouwe van Pieter Bultijnc filius Gheerolfs.

⁹ RAG, Baronie Nevele nr. 99, Handbouck van de smaldeelinghe ende scheedinghe van de rente 1565, f°18r.

koren 'commende van mijns voorseyde heere muelene'. Op Joannes werd blijkbaar ook een beroep gedaan voor het leveren en planten van 'plantsoen' in de warande van het kasteel¹⁰. En ook voor andere werken voor de heer werd hij ingeschakeld zoals het vellen van bomen en het opvullen van de middelste wal van het kasteel¹¹. Hij ontving hiervoor een dagloon.

Vanaf 1558 werd Joannes ook vermeld als pachter van de warande van het kasteel, dit voor een periode van 6 jaar. In ruil diende hij jaarlijks 8 konijnenkoppels te leveren, dit kon omgezet worden in een geldbedrag (=32 ponden parisis). Wanneer de heer of vrouw van Nevele in het kasteel waren dienden er blijkbaar wel konijnen in natura geleverd te worden¹². Wanneer we even naar de financiële toestand van vader Joannes kijken, komen we uit op zijn inkomsten als boswachter, sergeant en dienaar (samen ongeveer 32 ponden parisis jaarlijks), hij had daarnaast nog inkomsten uit werken die hij voor de heer opknapte (aan ongeveer 8 schellingen parisis per dag) en uit de opbrengsten van het land dat hij pachtte, evenals van de warande die werd gepacht. Als uitgaven diende hij de jaarlijkse cijnsrente (4 ponden parisis en 2 capoenen), de jaarlijkse pacht voor het stuk land (5 ponden parisis) en de pacht voor de warande (32 ponden parisis te betalen. Dit alles illustreert dat hij zich als inwoner van Sint-Maria-Leerne die zijn diensten aan kon bieden aan de heer van Nevele, wel een en ander kon veroorloven. Hij bleef evenwel een onderdaan van de heer die in dit gebied de absolute heerser was over zijn inwoners, en kende dus geen persoonlijke vrijheid. In

¹⁰ RAG, Baronie Nevele nr. 138, f°50, f°51v. Een halster graan = 53,5 à 72 liter (afhankelijk van tarwe/rogge of haver/gerst). Men zet dit om in een geldbedrag: 27 schellingen parisis voor elke halster koren (1 pond parisis was ongeveer 1/12 van een pond grooten, in een pond telde men 20 schellingen).

¹¹ RAG, Baronie Nevele nr. 142, Rekeninghe, f°46v: Joannes Dobbelaere werkt in 1562 gedurende 21 dagen voor de heer van Nevele bij het vellen van 4 eiken, 4 olmen en een kerselaar. Hij ontvangt hiervoor 9 schellingen parisis/dag. In de rekeningen van 1566-67 (nr. 143) maakt hij met zijn zoon '5100 clos hauts en spinzel dwelc ghenomen es van een eecke...' (f°50v) en hij heeft ook 45 dagen gewerkt om de 'bachorien(?)' te laden in de wal van het kasteel (f°50r). In 1568 werkt hij samen met Egidius Van der Donckt in totaal 85,5 dagen voor het opvullen van de middelste wal van het kasteel van Ooidonk (nr. 144, f°79r).

¹² RAG, Baronie Nevele nr. 138, f°39r: Als 'mijne voornomde heere ofte vrouwe Toodoncq quame' diende hij wel de konijnen in natura te leveren (= 'in spetien ter gheliefte van mijn voornomde heer ofte vrouwe').

tegenstelling tot Joannes Dobbelaere zullen vele anderen het met wat minder hebben moeten stellen.

Vanaf 1571 verschijnt zijn zoon Joannes meer ten tonele. Hij is zoals zijn vader eveneens boswachter en ontvangt hiervoor jaarlijks 2 ponden grooten 'conforme ende ghelijc Jan De Dobbelaere zinen vadere in zinen levne danof ghehadht heeft'. En zoals zijn vader diende hij regelmatig als 'sergeant en dienaar' voor de ordehandhaving in te staan¹³. Als officier is hij ook aanwezig bij de allereerste verkoop van eikenbomen uit *Oodonc bosch*. Hij zal ook pachter worden van een stuk grond in de *Robosch*.

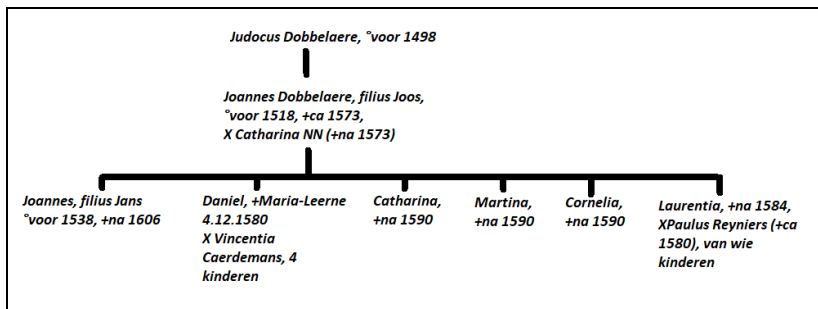
Ook zoon Daniel Dobbelaere woonde in de buurt van de hofstede van zijn vader¹⁴. Daniel had dit in 1571 als erfelijke cijnsgrond bekomen van de kerk van Sint-Jans-Leerne. Na Daniels overlijden zal de hofstede in verval geraken (1595, 'mits zijn overliden ende de vorleden troublen (=de oorlogs-omstandigheden)'. Vermoedelijk werden toen ook de cijnsrentes niet meer betaald door de erfgenamen van Daniel¹⁵. Daniel verschijnt ook nog in de archieven wanneer hij vergoed wordt voor allerlei karweien zoals 'int afdoen van de cappen en het schoonmaken van de aude stenen van de bottelrie die inghefallen was'. En in 1577 is er onenigheid ontstaan over het presteren van een 'heerlijke dag'. De heer van Nevele kon namelijk van zijn inwoners een dag arbeid vragen. Deze te presteren dag kon dan uitgevoerd worden door andere personen mits het betalen van een afkoopvergoeding¹⁶. Uit alle informatie uit de archieven van het Land van Nevele, kunnen we over deze familie in Maria-Leerne toch nog volgend genealogisch schema maken:

¹³ RAG, Baronie Nevele nr. 145, Rekeningen van het Land van Nevele 1571-72, f°77r: samen met 3 andere personen ontvangt hij elk 8 ponden parisis als 'sergeanten en dienaers van deser heerlicheide'. Ook in latere rekeningen wordt hij vermeld als boswachter, sergeant en dienaar.

¹⁴ RAG, Baronie Nevele nr. 26, Quaerte van alle landen ende meerschē vogelrien ende andersins zo men gewone es te pachten in de Lande van Nevele, 1588, f°6v.

¹⁵ RAG, Baronie Nevele nr. 624, f°91v Eerflicke cheinsrente, ook nr. 629, f°60v.

¹⁶ RAG, Baronie Nevele nr. 146, Rekeningen van het Land van Nevele, 1571-72, f°40v. Daniel Dobbelaere wordt als 'heeschere' genoemd tegen de verweerders Joannes De Meester en Judocus Bultijnc (nr. 952, 955).

Joannes Dobbelaere, filius Joos, wordt vanaf 1555 vermeld in Maria-Leerne. Hij wordt kort nadien 'weyenaere' en pachter van de heren van Nevele. Er is niet direct een verwantschap met andere Dobbelaeres die eerder in de archieven opduiken. En zijn kinderen vestigen zich er eveneens, huwen en krijgen kinderen. Een verdere afstamming in de 17de eeuw lijkt er wel niet te zijn. Dochter Laurentia (ook Laurine genoemd) zal bij het verder betalen van de cijns na het overlijden van vader Joannes, op een gegeven moment niet meer vermeld worden.

Petrus Dobbelaere, zoon van Joannes, en zijn zusters Catharina en Gerolfina

In de 16de eeuw wonen er nog Dobbelaeres in Sint-Maria-Leerne, voorlopig is nog geen verwantschap gevonden met de vorige familie. Zo koopt in 1558 een Joannes Dobbelaere, zoon van Petrus, een stuk land van 225 roeden, dat in het zuiden grensde aan de heirweg¹⁷.

Een paar jaar later verschijnt een zekere Gerolfina Dobbelaere in 1564 op het kasteel van Ooidonk en verklaart er dat zij samen met haar zuster Catharina, elk 75 roeden cijnsgrond bezitten. Zij worden beiden 'Jans kinderen' genoemd. De percelen land zijn gekocht geweest door Joannes Dobbelaere, zoon van Petrus. Vermoedelijk gaat het hier dus over het vorige stuk land dat verdeeld is geworden over de 3 kinderen van vader Joannes¹⁸.

¹⁷ RAG, Baronie Nevele nr. 138, Rekeninghe ende bewijs van Hendrick De Hove als hoogbaillie ende ontfanghere van de stede ende Lande van Nevele, f°8, 10 r: Joannes Dobbelaere koopt in 1558 een stuk land van 225 roeden in de parochie van Sint-Jans-Leerne voor de som van 90 ponden parisis. Het wordt belast met een cijnsrente van 3 schellingen parisis/jaar en was tevoren land gepacht door de erfgenamen van Dolijn de Lanoy. De betalingen van deze cijnsrente zijn terug te vinden tot 1578.

¹⁸ RAG, Baronie Nevele nr. 62, Rosemont, f°376r.

Beide zussen hebben blijkbaar samen met hun broer Petrus ook nog een stuk grond gekocht van Joannes Libaert. En Petrus Dobbelaere verwerft in 1568 nog een stuk zaailand van 888 roeden groot^{19 20}. Op al deze eigendommen diende dus weer een cijnsrente betaald te worden. Gerolfina die ook met de familienaam sDobbelaere werd aangeduid, was gehuwd met Joannes Van de Steene, griffier van de heer van Nevele.

Petrus Dobbelaere, zoon van Joannes, pacht de *visscherie*²¹. De heer van Nevele was eigenaar van alle gronden, bossen, molens, waters, ... en in dit geval had hij dus de visvangst overgelaten aan Petrus die hiervoor een jaarlijkse pachtsom diende te betalen. Hij pachtte verder ook nog een stuk land van 1000 roeden in de Leiemeers en diverse stukken land van telkens 600 roeden (in de 'Ilden, IIlden, IXden en VIIIsten ordinaire hau', ook 'boven den Langen Meersch'). Deze pachtovereenkomsten lopen na zijn overlijden nog een tijdje verder. Door oorlogsomstandigheden wordt er gedurende bepaalde jaren niet meer betaald. In totaal pachtte hij dus zowat 4000 roeden land en betaalde hiervoor een geschatte jaarlijkse som van rond de 150 ponden parisis.

Wellicht in verband met zijn functie als pachter van 'de visscherie' vinden we hem ook terug als schipper²²: 'betaelt an Jan Van Parijs ende Pieter De

¹⁹ RAG, Baronie Nevele nr. 99, Handbouck van de smaldeelinghe ende scheedinghe van de rente, f°8r: Petrus Dobbelaere, filius Jans, samen met 3 andere personen, verschijnt op het kasteel te Nevele in 1568 voor Joannes Vande Steene 'hebbende de administratie van de ontfangerie van de lande ende heerliche van Nevele'. Blijkbaar worden de gronden gesplitst van Petrus De Weert fs Jans uit 'den ouden bouck'. Zo heeft Petrus Dobbelaere nu 888 roeden zaailand, de rente wordt betaald in natura.

²⁰ RAG, Baronie Nevele nr. 378, requesten en kwitanties van heerlijke renten 1590-91: Petrus en zijn zusters Catharina en Gerolfina worden vermeld met te betalen cijnsrentes:

- a. Catharina Dobbelaere, *filia Jans* heeft 3,5 gemeten land en meers (f°27r),
- b. Joannes Vande Steene, filius Jacobs met Gherolfina Dobbelaere, zijn huisvrouw, hebben ongeveer 10 gemeten land en meers (f°29v),
- c. Petrus Dobbelaere, filius Jans en zijn huisvrouw Maria Van Oost, hebben een hofstede van 1700 roeden (f°32).

²¹ RAG, Baronie Nevele nr. 66, f°131r en 132r: Hij pacht ook in 1574 de 'visscherie van den buse te Lederne anden aert van der ponten'. (2 ponden 13 schellingen parisis)

²² RAG, Baronie Nevele nr. 66, f°131r en 132r: Hij pacht ook in 1574 de 'visscherie van den buse te Lederne anden aert van der ponten' (2 ponden 13 schellingen parisis).

Dobbelaere voor de vracht van 41.500 coral steens te voeren met haren schoppe vuten corael hoven tot up de Leye'. Nadien werden de stenen van de pont te Sint-Maria-Leerne naar Deinze gevoerd waar ze gebruikt werden voor herstelwerken aan de *cipierage* (gevangenissen). In 1571 ontvangt hij 30 schellingen parisis voor het voeren van 'calcke tichelen ende bert' van de pont tot aan het kasteel, in 1577 werkt hij zelfs mee aan het merken van hout 'vuten bosch van Oodonc'.

Petrus Dobbelaere koopt in 1579 nog een partij bos van 400 roeden en wordt in de archieven vermeld wanneer rondtrekkende soldaten tarwe en koren bij hem komen roven als oorlogsbuit ²³.

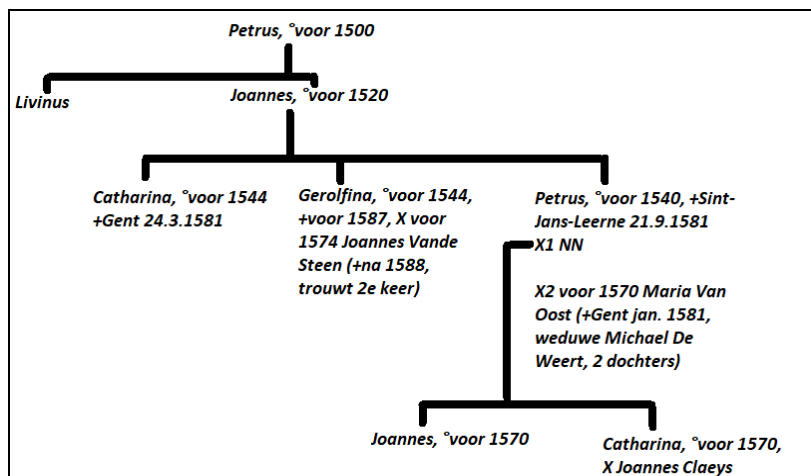
In de renteboeken werden de heerlijke renten of cijsrenten genoteerd. De griffier noteerde alles en af en toe was er ook tijd om iets meer persoonlijks te noteren. *'in martius 1572 den Ven dach wesende den Ven donderdagh van de vastene. Desen dach en esser niemant ghecommen om te betalen ende hebbe smorghens vrough ghegaen naer ons vadere hem zegghen dat hij zoude willen gaen tot Spashiers om van de pasteur te vercrijghen een attestatie ende dat hij hem gereet maken zoude om naer Bruusel te gaene want ic verstaen hadde de groote crancheit van de Greffier ghelijc tzelve wel bleect van zijnder grooter crancheit want eer ons vaeder gheweest hadde tot Pasteurs ende hem ghecleedde om naer bruusel te gaene zo overleet den greffier tussen den acht ende neghen huren voor de noene God wil zijn ziel ghenadigh wesen'* ²⁴.

Petrus Dobbelaere, zoon van Joannes, overlijdt net als zijn tweede echtgenote Maria Van Oost, en zijn zuster Catharina in 1581. Hij moet vóór 1570 gehuwd zijn met deze Maria Van Oost. Zijn kinderen Joannes ('Hans') en Catharina Dobbelaere moeten dus geboren zijn vóór 1570. Vermoedelijk overlijden de beide zusters van Petrus Dobbelaere, met name Catharina en Gerolfina, kinderloos zodat de kinderen van Petrus alle eigendommen

²³ RAG, Baronie Nevele nr. 959 (Attestati angaende den capitein Lanno in Marie Leerne) wordt er door soldaten tarwe en koren geroofd van 'wijlent Pieter De Dobbelaere'.

²⁴ RAG, Baronie Nevele nr. 29, f°3v. Vermoedelijk is de 'ic' persoon hier Jacobus Vande Steen, de broer van Joannes (x Gerolfina Dobbelaere). De griffier die komt te overlijden in 1572 moet de oude griffier geweest daer Joannes Vande Steene zelf nadien in de archieven van de Baronie Nevele regelmatig optreedt als griffier en klerk.

erven²⁵. De verschillende pachtovereenkomsten die hun vader Petrus had zijn vermoedelijk eerder niet verder gezet. Wat er nadien gebeurt met de verschillende cijnsgronden die geërfd werden door de kinderen van Petrus Dobbelaere, is nog onduidelijk.

Oom Joannes Vande Steene heeft het nog over zijn jonge neef in 1582 wanneer hij een 'briefkin' ontvangt, geschreven door Joannes Lijbaert 'de jonge' en bezorgd door 'Hanskin De Dobbelaere mijns huusvrouw's broeders zone'.

Joannes Dobbelaere, filius Petrus, bekomt een stuk cijnsgrond in Sint-Maria-Leerne. Zijn zoon Petrus pacht later de 'visscherie' en diverse gronden. Samen met zijn zusters worden er extra gronden gekocht. Zijn zuster Gerolfina huwt met de griffier/ontvanger van de heer van Nevele.

Philippus Dobbelaere en Maria Livina De Decker

Dit gezin woonde in Sint-Maria-Leerne en van hun kinderen zorgden Joannes (x Maria Magdalena Volckaert) en Livinus (x Joanna Catharina Van Wanseele) voor een verder 18de-eeuws nageslacht. De ouders van Philippus

²⁵ RAG, Baronie Nevele nr. 957, 961, 971: er is een geschil ontstaan tussen de erfgenamen.

Dobbelaere zijn Joannes Dobbelaere (x Maria Van de Steene) die huwden te Sint-Martens-Leerne in 1696 (geen huwelijksgetuigen). Naast Philippus werden er nog 3 zussen geboren. Moeder Maria Van de Steene overleed te Sint-Maria-Leerne in 1745. Ook deze Dobbelaeres komen uitvoerig terug in de Nevelse archieven. In tegenstelling tot de vorige families waren we over hen al wat te weten gekomen uit de parochieregisters. Deze familie behoort tot geen enkele van de bekende stamboomtakken van De Dobbel-Beker²⁶. Bij het overlijden van Philippus Dobbelaere in 1766 wordt een staat van goed opgemaakt met zijn vrouw als 'houderigge' die de verdere zorg over de wezen op zich neemt. Er zijn dan twee meerderjarige kinderen: Joanna (x Joannes Goossens, woont in Zwijnaarde) en Joannes *bij competente aude hun selfs*, en Livinus en Anna (mogelijk is dit Maria Anna) zijn dan nog minderjarig. Als voogd langs vaders kant wordt Daniel De Meyere *cosijn causa uxoris* aangeduid.

Bij de *gronden van erfven wesende leen volgende den autsten hoor feodaal* wordt een partij meersland in de *Leymeersch in de CaECKaerthouck* te Sint-Maria-Leerne genoemd. Dit stuk is 395 roeden groot en wordt duidelijk als een leengrond benoemd. Het grenst in het noorden aan de Leie. Het leen werd in 1748 gekocht van *d'hoors Jan Slock*.

Verder waren er erfgronden tijdens het huwelijk van Philippus Dobbelaere verworven:

- een partij land van 1140 roeden *aende plaeten gracht* in Sint-Martens-Leerne,
- een *behuyst hofstedeken* ook in Sint-Martens-Leerne van 230 roeden groot, grenzende in het noordoosten aan de *damstraete*, in het zuidoosten aan het *heeckhof*, in het zuidwesten aan Joannes Cocquyt,
- een *behuyst hofstedeken* met een partij land in Sint-Maria-Leerne in de *maygemhouck* van 700 roeden groot, grenzende in het oosten aan de baron van Nevele, in het zuiden en in het westen aan de *straete* en in het noorden aan de heer Norbertus Van Leyschoot. Deze eigendom werd aangekocht in 1749 van de *hoors* Joannes De Volder.

²⁶ De Dobbel-Beker is een familietijdschrift dat momenteel aan zijn 48ste jaargang bezig is en genealogische informatie en weetjes publiceert over families Dobbelaer(e), De Dobbelaar en andere naamsvarianten uit voornamelijk Vlaanderen en Zeeuws-Vlaanderen. Zie www.dobbels-beker.be

Tenslotte waren er ook erfgronden die door de weduwe van Philippus Dobbelaere geërfd waren van haar ouders. Deze gronden bleven na het overlijden van haar echtgenoot 100% in haar bezit, de gronden tijdens het huwelijk verworven bleven 50% in haar bezit (de andere helft ging naar de 4 kinderen, zij had ook vruchtgebruik). Het leen kwam in het bezit van de oudste zoon Joannes.

In het archief van de Baronie Nevele²⁷ wordt vermeld dat Philippus Dobbelaere in 1749 verschijnt voor de baljuw en de mannen van leen van 'den hove ende casteele van Nevel'. Het leen maakte deel uit van een groter leen van 2870 roeden. De erfgenamen van Joannes Slock hadden het zelf eerder gekocht van jonkheer Emanuel De Mesmaecker. Philippus Dobbelaere doet zelf de eed van 'feaultheytschap' als bedienelijk man van het leen. De baljuw (Carolus Franciscus Jacobus Vander Weeden) werd vertegenwoordigd door zijn officier, een zekere de Raet. De namen van de aanwezige mannen van leen waren Gerardus Van Doornevelt, Ignatius Emanuel Beyaert, Petrus Jacobus Lambrecht. De aankoop was ook geregistreerd voor de vierschaar van burgemeester en schepenen 'van den Lande van Nevele.'

²⁷ RAG, Baronie Nevele nr. 21, Leenverheffingen 1726-1755. En in de leendenombrementen 1756-1777 (Baronie Nevele nr. 22) wordt hetzelfde leen nog eens vermeld waarin Maria Livina De Decker als weduwe van Philippus Dobbelaere in 1772, verklaarde 'als machtig bij procuratie over Joannes Baptiste De Dobbelaere ... haeren meerderjaerigen sone...bij successie als hoir feodael' te verheffen 'eenen bodem van leene gehauden ende releverende van desen hove ende casteele van nevel'. De bedienelijke man die de 'gewoonelijcken eedt van feaultheytschap' doet is Franciscus Carolus Wallez. Er zijn terug mannen van leen aanwezig en de baljuw laat zich weer vertegenwoordigen door zijn officier. Aan het leen behoren een aantal bedragen uitgedrukt in 'pennijngen parasys', ook 'doodcoop wandelcoop...'. Bij een leenverheffing werd erkend dat iemand een leen hield van een leenhof. Het bedrag of voorwerp (bv. handschoenen) dat men diende te betalen werd een verhef genoemd. In een leendenombrement wordt het leen omschreven met de perceelsgrenzen, oppervlakte,...

De situatie in 1793 in de Ooidonkdreef.

Links onderaan staat een eigendom van de weduwe van Philipus Dobbelaere aangeduid rechtover de oude kappelanij van het kasteel en tussen de Blauwe Poort en het huidige voetbalterrein.

(Detail uit: Caerte figuratief van het kasteel 't Oijdonck... van landmeter Schillemans uit 1793.

Verzameling familie t'Kint de Roodenbeke, Kasteel Ooidonk).

Philippus Dobbelaere koopt dus een leen vlak naast de Leie en wordt daardoor leenman van de heer van Nevele. Zijn oudste zoon volgt hem op. Joannes Dobbelaere, de zoon van Philippus, koopt in 1754 nog een tweede leen²⁸ 'genaemt den gansbroek de dreve van den here Baron van Nevele groot 62 roeden daarinne begrepen'. Ook deze Joannes Dobbelaere verschijnt voor het leenhef voor de leenverheffing. Op de Ferrariskaart is duidelijk de dreef naar het kasteel van Ooidonk aangeduid. Links van deze dreef moet de behuisde hofstede van Philippus Dobbelaere gelegen zijn. Het leen van zijn zoon Joannes moet hier in de buurt van gelegen zijn, het leen van Philippus verder naar de Leie toe. De ouders van Philippus Dobbelaere verhuisden van Sint-Martens-Lerne naar Sint-Maria-Lerne naar een hofstede 'in den mayghem houck'. Vermits deze plaatsnaam ook vermeld is bij de behuisde hofstede in de vermelde staten van goed, kan afgeleid worden dat dit de ouderlijke woonst was waar de ouders van Philippus leefden en stierven. Philippus moet dan blijkbaar nadien deze hofstede aangekocht hebben. Bij het overlijden van zijn ouders dient er terug voldaan te worden aan een heerlijk recht, het afstaan van het beste hoofd²⁹. Bij het overlijden van Joannes op 24 mei 1736 wordt een 'swart ruynpeerdt' afgestaan aan de erfgenamen van de overleden heer van Huysse³⁰. Wanneer Maria van de Steene overlijdt geeft men 'eenen rock'. Philippus Dobbelaere zet een pachtovereenkomst (De Brielen) die zijn vader Joannes had verder. Hij woonde met zijn gezin op een behuisde hofstede 'in den Mayghemhouck' gelegen aan de dreef die het dorp van Sint-Maria-Lerne verbond met het kasteel van Ooidonk. Later zal hij naar Sint-

²⁸ RAG, Baronie Nevele Baronie Nevele nr. 23, leendenombrementen 1778-1793, f°91.

²⁹ Het beste hoofd was een heerlijk recht te betalen aan de heer van Nevele. De heer had recht op het beste stuk roerend goed (bv. meubelstuk, een paard,...) uit de erfenis van de personen die aan dit recht onderworpen waren. Soms waren dit alle inwoners van zijn heerlijkheid, soms enkel de cijnshouders. Heerlijke rechten hingen vast aan een heerlijkheid en stonden los van het houden van een leen. Soms werd het beste hoofd geschat, en kochten de erfgenamen het terug in. In de ontvangboeken van Nevele, staat telkens ook vermeld wie het beste hoofd dient te leveren uit een erfenis, en op wiens grond hij woonde.

³⁰ Vermoedelijk gaat het hier over Fernand Hypoliet d'Huysse, grootbaljuw van de Oudburg van Gent, die heel wat gronden bezat in het Land van Nevele, onder meer in de Ooidonkdreef. Hij was gehuwd met Caroline Françoise de Lalaing en hun dochter Anna Caroline huwde in 1731 met Pieter Engelbert Maarten della Faille (+1736), heer van Nevele (mededeling André Bollaert).

Martens-Leerne verhuizen en er sterven. Hij was ook de bezitter van een leen, én van een stuk cijnsgrond gekocht in 1742³¹. Zijn zoon erft dit leen, en verwerft ook nog een tweede leen. De weduwe van Philippus zal zelf ook nog een stuk cijnsgrond kopen.

Philippus Dobbelaere levert nog een 'veirscken' ten dienste van het detachement Franse soldaten dat in Nevele passeert en richting het kasteel van Ooidonk trekt. Op 11 juni 1744 wordt hij hiervoor een bedrag uitbetaald³². In 1733 wordt de dreef naar het kasteel van Ooidonk aangelegd, de Baron van Huyse betaalt hiervoor zelf een bedrag, ook de weduwe van Philippus Dobbelaere draagt een deel van de kosten. Blijkbaar wordt er ook een dijk aangelegd om de aangrenzende gronden te vrijwaren van overstroming³³.

Marc Van Stappen, Halen (met de medewerking van Michel Dobbelaere)

Michel Dobbelaere heeft jarenlang in tal van archieven gespeurd naar families Dobbelaere. Zo zijn ook de archieven van de Baronie Nevele door hem onder handen genomen waardoor een indrukwekkende bron gegevens over Nevele en zijn inwoners ter beschikking kwam. Deze bijdrage is een eerste bewerking van deze gegevens.

³¹ RAG, Baronie Nevele nr. 374, Handboek van de ontvangsten 1789 (f°1r): Hier wordt een stuk grond genoemd ('ten deele landts ende meersch liggende in twee stucken ghenaemt De Brielen') van 1 gemet en 200 roeden, dat verpacht is sinds 1724 aan Joannes Dobbelaere, telkens voor een periode van 3 jaar. ABN nr. 205 rekeningen van de ontvanger van heerlijke renten 1742-1746, f°30V: Philippus Dobbelaere koopt in 1742 van Petrus Alexius De Lebulcke een partij land in Sint-Martens-Leerne, 1100 roeden groot, voor de som van 79 ponden 3 schellingen 7 groten. (zie ook Staten van goed, dit betreft dus een stuk cijnsgrond waarop heerlijke renten dienden betaald te worden)

³² RAG, Baronie Nevele nr. 124, Staten van lasten en onkosten 1740-1745.

³³ RAG, Baronie Nevele nr. 227, Rekening ontfanck van de heerlijke renten 1773: voor de aanleg van de dreef naar het kasteel van Ooidonk betaalt de Baron van Huyse zelf een bedrag van meer dan 10 ponden (inbegrepen 'den gemaecten dijk in de maeghen hoek tot het bevrijden de landen van d'inondatie der waeteren'). Er is verder sprake van de 'dreve aen sijn pachthof bewoont bij de weduwe van Philippe Dobbelaere'.

VERSLAGEN

Zondag 17 februari 2019, gemeentenzaal Vosselare: 50ste algemene ledenvergadering Het Land van Nevele

Voorzitter André Bollaert verwelkomde de 62 aanwezigen op onze 50ste algemene ledenvergadering en richtte zich ook speciaal tot de familieleden van onze Poolse bevrijders van 1944 die we in deze algemene vergadering speciaal in de kijker stelden.

*Vooraan erevoorzitter Jan Luyssaert en programmamaker Bart Verstockt.
Achteraan Jean Biskup, zoon van Poolse bevrijder Alojzy Biskup,
André Bollaert, Johan Cornelis, Luc Bauwens en Patrick Tuytschaever.*

“2018 was het drukste en meest succesvolle werkjaar sinds het bestaan van onze kring, een jaar waarin we ook druk werden bevestigd en daar was de fusie tussen Deinze en Nevele niet vreemd aan.

Ik herhaal wel graag nog even dat we het voorbije jaar afsloten met 636 betalende abonnees en 20 ruilabonnementen met andere historische- en heemkringen.

We besloten om het in 2019 ietwat kalmer aan te doen, maar dat dachten we in 2018 ook al. Eigenlijk kijken we vooral uit naar 2020, want dan bestaat onze kring een halve eeuw.

De eerste dagen van dit jaar deed zich in ons hoofdbestuur een wissel voor, Eddy Verstraete sinds 1989 bestuurslid en penningmeester sinds 2003 zag zich omwille van zijn beroepsactiviteiten genoodzaakt zijn ontslag als bestuurslid in te dienen. We danken dan ook Eddy voor zijn jarenlange inzet en medewerking in het bestuur. Eddy wordt als penningmeester vervangen door onze hulpsecretaris André Stevens.

Nieuw in ons bestuur is Kurt Naert uit Deinze die sommigen misschien wel zullen kennen als de man achter de FB-pagina 'De17' (verwijzend naar de 17 deelgemeenten van Deinze) waar het zijn bedoeling is weetjes te brengen uit het rijke verleden en het heden van de stad en haar deelgemeenten.

Voor 2019 beloven we jullie stevast opnieuw vier lijvige tijdschriften en willen we al meegeven dat onze tentoonstelling 'Mijnheer Cyriel. Leven en werk van Cyriel Buysse' van 6 september tot 6 oktober in de foyer staat van het nieuwe CC Leitheater in Deinze naar aanleiding van de opvoeringen van Buysse's meesterwerk 'Het gezin Van Paemel'.

Op 9 en 10 juni, naar aanleiding van de Nevelse sinksenkermis organiseren we in De Cichorei in Nevele de tentoonstelling en beeldreportage 'Het Schipdonkkanaal tussen Deinze en Merendree'. Achteraf wordt het opnieuw een rondreizende tentoonstelling die kan ontleend worden door andere verenigingen en instellingen.

Vermits het dit jaar 75 jaar geleden is dat onze streek werd bevrijd van de Duitse bezetter door Poolse soldaten vonden we dat we als heemkring hieraan ook de nodige aandacht moesten besteden. Programmamaker Bart Verstockt bood ons hier een interessant voorstel aan dat bestaat uit twee reportages: 'Vechten Voor Geen Vaderland' en 'Sylwester' over de Poolse oorlogsveteraan Sylwester Bardzinski die ik in 2004 kon interviewen voor ons

derde tijdschrift in het kader van 44 mensen die vertelden over 'de bevrijding'.

Na de twee reportages werd overgegaan tot de uitreiking van de Nevelse huwier aan Hansbekaar Marc Beirnaert.

“Het is voor onze kring opnieuw een waar genoeg om een Nevelse huwier uit te reiken. Ik heb het uit nieuwsgierigheid eventjes nagegaan en stel vast dat deze uitreiking de 72ste is sinds 1980, het jaar dat de orde van prins in de Nevelse huwier werd ingesteld door het toenmalige bestuur van onze kring. Voor wie het nog niet weet of niet meer weet, een huwier is een verdwenen Nevelse perensoort, waarvan we alleen de

naam kennen uit oude geschriften. Met een schaal waarop een peer staat afgebeeld tonen we onze achting en dankbaarheid aan personen die in hun dorp of streek een bijdrage hebben geleverd tot het beschermen of bewaren van het culturele patrimonium of die het erfgoed een warm hart toedragen. Onze gehuldigde van vandaag komt voor beide in aanmerking.

Hansbekaar **Marc Beirnaert** is een culturele duizendpoot. Marc, in Hansbeke vooral, gekend onder zijn roepnaam Majo, is meer dan een begrip in het culturele leven van Nevele. Als man achter de schermen, in de letterlijke zin van het woord, zorgde hij er de voorbije decennia voor dat de culturele manifestaties en organisaties in Nevele op een hoger niveau werden getild. Ook de Nevelse erfgoedverenigingen konden steeds op zijn kennis en hulpvaardigheid rekenen.

Alles begon voor Marc in de culturele raad begin de jaren 1990. Als penningmeester van de GRCN zag hij de subsidieaanvragen passeren van de verenigingen en kreeg hij een goede kijk op de noden en vragen van de Nevelse verenigingen. Zo lanceerde hij eind 1993 het voorstel om een gemeentelijke uitleendienst op te richten. Het begon met de aankoop van lichtmateriaal en is uitgegroeid tot een materiaaldepot waar velen jaloers naar opkijken en waar andere gemeenten Nevele voor benijdden. Marc ging

nog verder; hij wist onze Nevelse bestuurders ook te overhalen om in de gemeentezalen een vaste geluidsinstallatie te plaatsen zodat er niet meer gesjouwd moest worden met dit delicate materiaal. Het kwam allemaal onze verenigingen ten goede.

*V.l.n.r. Voorzitter André Bollaert, Marc Beirnaert en
Hansbekenaar Johan Cornelis, de laatste burgemeester van Nevele.*

Zijn kennis van klank en lichtspel is benijdenswaardig en laat onze verenigingen toe de kwaliteit van hun organisaties beter in het daglicht te stellen. Ook Deinze heeft zijn kwaliteiten reeds ontdekt en vroeg hem onlangs bij het afscheid van stadsdichter Luc Martens zijn materiaal en zijn vaardigheden aan te wenden.

Zonder afbreuk te willen doen van de grote verdiensten van al onze vrijwilligers in 'Deinze, Het Land van Nevele' menen we toch dat Marc hierin een speciale plaats bekleedt. Van tussen zijn kabels, spots, versterkers en micro's zorgde hij ervoor dat het Nevels verenigingsleven hier altijd kwaliteitsvolle organisaties kon op poten zetten.

Marc, uw vrijwilligerswerk is onbetaalbaar en wij menen dat we als heemkring niet beter konden doen dan u hiervoor een blijvend aandenken te schenken als teken van onze waardering.

Van harte gefeliciteerd met je opname als prins in de orde van de Nevelse huwier.”

Na de uitreiking werd aan de aanwezigen een hapje en een drankje aangeboden.

(A.B.)

ERRATA

In ons eerste tijdschrift van dit jaar zijn enkele foutjes geslopen.

Pagina 81: derde § lees **Marc Van Ooteghem** i.p.v. Marc Van Overbeke.

Pagina 121 en 126 onder de foto's: lees **Henk Wauters** i.p.v. Henk Wouters.

OPEN KERKENDAGEN 2019 - 'EMOTIES'

Sint-Laurentiuskerk Poesele op zondag 2 juni van 10 tot 18 uur.
Poeseledorp 1a, Deinze (Poesele)

Vrij orgelpodium

Op het beschermde Louis Lovaertorgel (1870).

Contact: bollaert.andre@telenet.be

Beleef je eigen muzikale emoties op het beschermde Louis Lovaertorgel (KB 19.08.1980) dat door onze orgelspecialisten als een van de hoogtepunten uit de ambachtelijke orgelbouw-kunst van de tweede helft van de 19de eeuw wordt beschouwd. Het meubel werd ontworpen door de neogotiek architect Florimond Van de Poele en werd vervaardigd door Leonard Blanchard uit Sint-Denijs-Westrem.

Wouter Bingé aan het klavier van het Louis Lovaertorgel tijdens de Lovaertdagen in oktober 2002.

Tentoonstelling

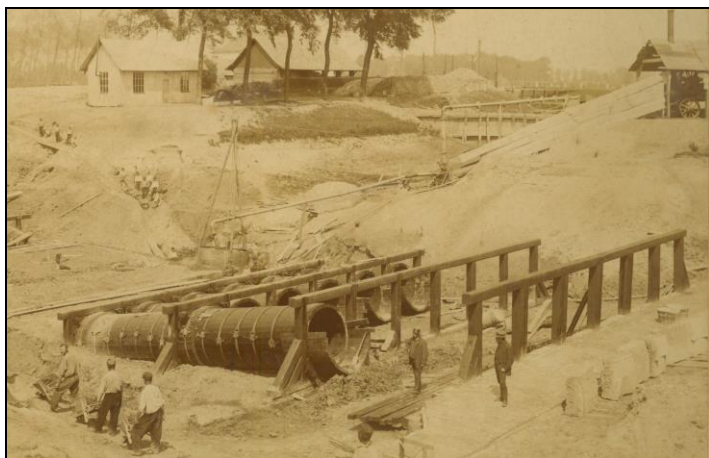
Een tentoonstelling met aandacht voor enkele Meetjeslandse meesters samengesteld door heemkring Het Land van Nevele. De artistieke emoties van onze lokale kunstenaars beleef je via het werk van Theodoor Janssens (1852-1899) en zijn opvolger Felix Berijngier (1871-1926) die het koor in de kerk van Poesele schilderden en restaureerden. Met dank aan ons lid Walter De Smet.

Ook het leven en werk van de lokale beeldhouwer Blondijn Van Haver (1811-1865) wordt in de kijker gesteld

SINKSENKERMIS NEVELE 2019
Tentoonstelling
'Het SCHIPDONKKANAAL tussen Deinze en Merendree'

Zaal DE CICHOREI (Cyriel Buyssestraat) op zondag 9 juni van 10 tot 12 (uitreiking Nevelse huwier) en van 14 tot 19 u en op maandag 10 juni van 14 tot 18 u.

Het Schipdonkkanaal is zowel een natuurlijke als een economische link tussen Deinze en Nevele. Het kanaal is ook de verbinding langs het water tussen het Meetjesland en de Leiestreek én de verbinding van beide regio's met de zee. Tijdens de twee wereldoorlogen was het kanaal het toneel van hevig strijdgewoel.

*Uit het archief van Het Land van Nevele.
De werken aan de sifon van het Schipdonkkanaal onder de Brugse vaart in
Merendree op 22 juni 1888.*

Kermisactiviteiten op zondag

12u00-13u30: Kermismenu in zaal Novy; stoverij met frietjes, volw. 15 €, kind. 8 €

15.30u: Reclamestoet in de centrumstraten van Nevele. (vertrek Lange Munt)

16.00u: Sinksenstoet: 'Fusiestoet Deinze, Het Land van Nevele'.

Meer info: Feestcomité Nevele: 0477/614997.